

PRÍLOHA Č.1

ZÁVÄZNÁ OSNOVA INTEGROVANEJ STRATÉGIE ROZVOJA ÚZEMIA

KAPITOLA 1: KONEČNÝ PRIJÍMATEĽ (OPRÁVNENÝ ŽIADATEĽ)

1.1 Identifikácia konečného prijímateľa (oprávneného žiadateľa)

Celý názov konečného prijímateľa (oprávneného žiadateľa): **Regionálne združenie Dolná Nitra, o.z.**

Sídlo: **Babindol 198, 951 53 Babindol**

Registrovaný v zmysle zákona SR č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov dňa: **26. október 2007**

IČO: **42 116 252**

DIČ: **20 22 509 313**

Adresa banky: **Tatrabanka a.s., Hodžovo nám. 3, 811 06 Bratislava**

Číslo účtu: **262 414 8627/1100**

IBAN: **SK 30 1100 0000 0026 2414 8627**

SWIFT: **TATR SK BX**

Verzia a dátum Usmernenia pre administráciu osi 4 Leader v zmysle ktorom bola vypracovaná Integrovaná stratégia rozvoja územia: **Verzia 1.1. zo dňa 20.10.2008**

Verzia/číslo dodatku a dátum Príručky pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 v zmysle ktorej bola vypracovaná Integrovaná stratégia rozvoja územia: **Verzia číslo 1 platná od 1.2.2008 upravená oznamom PPA zo dňa 28. októbra 2008**

Štatutárny zástupca	Meno a priezvisko	Ľudovít Kravár
	Adresa trvalého bydliska	Hlboká 26, Nitra, 949 01
	Adresa pre doručovanie (ak sa líši od trvalého bydliska)	Babindol 198 951 53
	Email kontakt	kravar@stonline.sk
	Fax	037/ 7418 054
	Mobil	0907 773 013

1.2 Základné údaje o území

Počet obyvateľov ¹	11 863
Rozloha	11 291,2 ha
Hustota obyvateľstva	105 obyvateľov/km ²
Počet obcí	11
Z toho mestá (vymenovať)	0

Počet obyvateľov najväčšej obce	1 943 (Vinodol)
Administratívne zaradenie – okres/y	Nitriansky okres
Administratívne zaradenie – kraj/e	Nitriansky kraj
Počet obcí zaradených do pólov rastu	6
Počet obcí nezaradených do pólov rastu	5
% obyvateľstva na území žiadateľa žijúceho vo vidieckych obciach na úrovni okresu	33,8 % (percentuálny podiel obyvateľov vidieckych obcí na úrovni okresu)
Poznámka: Pri žiadateľovi pokrývajúcim územie 2 a viac okresov sa berie do úvahy údaj za okres s najväčšou rozlohou územia verejno-súkromného partnerstva (MAS).	

1.3 Budovanie partnerstva

1.3.1 Vznik, história a skúsenosti

- **Popíšte postupnosť krokov vedúcich k vytvoreniu verejno-súkromného partnerstva s dôrazom na preukázanie vyváženosti výberu územia a zostavenie verejno-súkromného partnerstva z geografického, sektorového, inštitucionálneho, sociálneho a ekonomického hľadiska (max. 30 riadkov).**

Konštituovaniu verejno-súkromného partnerstva predchádzala spoločná spolupráca viacerých obcí v nitrianskom okrese a podzoborskom Regióne. Táto spolupráca bola založená na báze Združenia miest a obcí nitrianskeho regiónu.

Obce *Dolné Obdokovce, Pohranice, Klasov, Malý Cetín, Čechynce a Veľký Cetín* vzájomne spolupracovali a podporovali sa v oblasti ekonomickej, sociálnej a oblasti regionálneho rozvoja v Regionálnom združení Podzoborských obcí. Jedná sa o jazykovo zmiešané územia ako dôsledok prelínania dejín dvoch národov Slovákov a Maďarov. To sa odráža napr. v reči, kde niektoré miestne výrazy pripomínajú maďarčinu, či v kultúrnej oblasti, zvykoch a tradíciách.

Na jeseň roku 2007 začali niektorí starostovia a zástupcovia obcí iniciovať založenie spoločného občianskeho združenia, pričom hlavným podnetom bola výzva Nitrianskeho samosprávneho kraja na získanie finančnej podpory pre budovanie kapacít a vytvorenie spoločnej rozvojovej stratégie prístupom LEADER. Tento podnet bol jedným z hlavných motívov založenia RZ Dolná Nitra.

Vzájomná spolupráca obcí vyplynula z historických a prírodných daností, ako aj vzájomného ekonomického prepojenia obcí.

Po viacerých pracovných stretnutiach, seminároch a konzultáciách sa zástupcovia 11 obcí (*Babindol, Čechynce, Dolné Obdokovce, Golianovo, Klasov, Malý Cetín, Paňa, Pohranice, Veľký Cetín, Veľký Lapáš a Vinodol*) rozhodli spočne vytvoriť verejno- súkromné partnerstvo Dolná Nitra.

Toto územie z historického hľadiska predstavovalo zázemie s bohatou poľnohospodárskou produkciou a silnými poľníkatel'skými subjektami v poľnohospodárskej prvovýrobe, ako aj tradíciou pestovania viniča, ktorá v území pretrváva dodnes.

Spoločné historické prepojenie a znaky územia sú prenesené aj v logu RZ Dolná Nitra (strapec hrozna a ozubené koleso)

Od februára do júna 2008 prebiehala v území lokálna etapa v rámci spracovania Integrovannej stratégie rozvoja územia, v lete predstavitelia združenia požiadali Nitriansky samosprávny kraj o finančnú podporu na druhú (regionálnu) etapu v rámci ďalšieho budovania kapacít a dokončenia spoločnej rozvojovej stratégie.

Nitriansky samosprávny kraj túto iniciatívu uvítal a RZ Dolná Nitra zaradil k ďalším 11 územiám v NSK, v ktorých prebiehala príprava na integrovaný rozvoj vidieka prístupom LEADER.

- **Popíšte ako bola verejnosť (občania, profesné a záujmové združenia a zástupcovia jednotlivých sektorov) zapojení do procesu tvorby verejno-súkromného partnerstva (ankety, dotazníky, informačné kampane, iné spoločenské aktivity), vrátane popisu účasti občanov v procese.**

Základnou metódou, ktorá bola v procese prípravy mikreregiónu uplatnená je **participácia - zapájanie širokej verejnosti do rozvojového procesu.**

Počas celého rozvojového procesu v prístupe LEADER zástupcovia územia zabezpečovali zapájanie sa čo najširšieho okruhu miestnych ľudí. Ide o prístup vychádzajúci „**zdola nahor**“ -**zadefinovaný ako základný prvok prístupu Leader podľa Nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EAFRV)**, a teda mienka, potreby, názory, riešenia a spolupráca miestnych ľudí je životne dôležitá. Tento proces má význam aj kvôli zabezpečeniu pocitu vlastníctva za rozvoj a prevzatie zodpovednosti občanmi. Snaha manažérov celého procesu spočívala v príprave takého prostredia, aby každý bol včas o všetkom informovaný, každý kto chce a môže sa mohol v ktorejkoľvek etape do procesu zapojiť a názor každého, kto má záujem, bol vypočutý.

Do procesu tvorby verejno-súkromného partnerstva bola verejnosť zapojená nasledovne:

- **Realizácia dotazníkového prieskumu** – distribuovaných bolo 800 dotazníkov, návratnosť v rámci realizovaného dotazníkového prieskumu bola 60 %.
- **Informačná kampaň** – články a informácie na obecných tabuliach, články uverejnené v každých obecných novinách o priebehu procesu spracovania integrovanej stratégie, informácie na web stránkach niektorých obcí.
- **Organizovanie individuálnych stretnutí s občianskymi združeniami, podnikateľmi a predstaviteľmi samospráv**
- **Realizácia verejných obecných stretnutí** – 11 stretnutí – v každej obci jedno.

- Uved'te v akom pomere sú v členskej základni zastúpené jednotlivé sektory (verejný, súkromný a občiansky) a ako je členská základňa rozložená v území verejno-súkromného partnerstva (MAS).

Členskú základňu verejno-súkromného partnerstva RZ Dolná Nitra tvorí 46 členov. V nižšie uvedenej tabuľke je uvedené zastúpenie členov podľa sektorov a územného členenia.

OBEC	SEKTOR			SPOLU
	VEREJNÝ	SÚKROMNÝ	OBČIANSKY	
<i>Babindol</i>	2	1	4	7
<i>Čechynce</i>	1	0	0	1
<i>Dolné Obdokovce</i>	1	2	0	3
<i>Golianovo</i>	1	1	1	3
<i>Klasov</i>	1	0	6	7
<i>Malý Cetín</i>	1	1	1	3
<i>Paňa</i>	1	1	1	3
<i>Pohranice</i>	1	0	5	6
<i>Veľký Lapáš</i>	2	0	4	6
<i>Veľký Vetín</i>	1	0	3	4
<i>Vinodol</i>	1	1	1	3
RZ Dolná Nitra	13	7	26	46

Zdroj: Personálna matica verejno-súkromného partnerstva

- Vyplňte v Závaznej osnove Integrovannej stratégie rozvoja územia, Prílohu č. 6 Zoznam členov verejno-súkromného partnerstva (MAS).

Vid' príloha č.6

- Vyplňte v Závaznej osnove Integrovannej stratégie rozvoja územia, Prílohu č.7 Prehľad o uskutočnených podujatiach a stretnutiach.

Vid' príloha č.7

ANALYTICKÁ ČASŤ

KAPITOLA 2: PREHEAD ZDROJOV ÚZEMIA

2.1 Všeobecný popis územia a analýza súčasného stavu

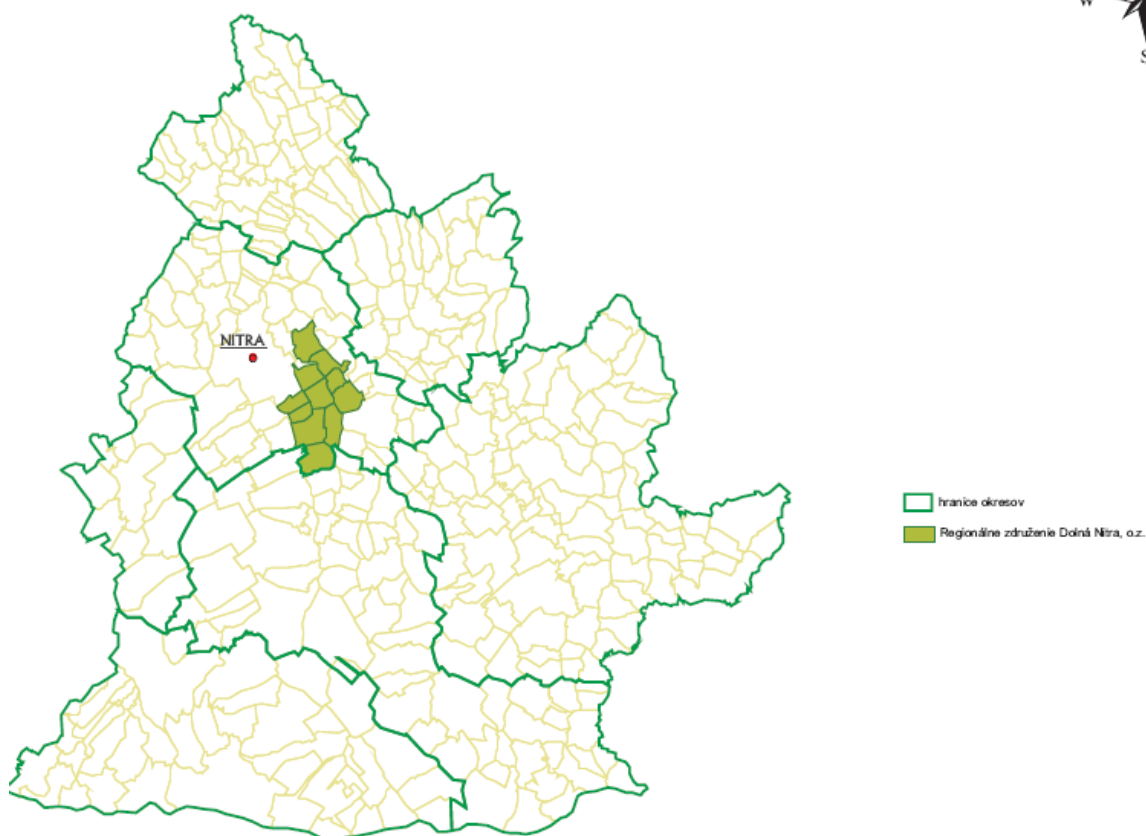
Verejno-súkromné partnerstvo RZ Dolná Nitra sa nachádza v juhovýchodnej časti Nitrianskeho okresu (Obrázok 2.1.1).

Riešené územie z hľadiska začlenenia do geomorfologických jednotiek spadá do subprovincie Malá dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská pahorkatina:

- podcelku Žitavská pahorkatina (S,V,J obce Čechynce, Dolné Obdokovce, Golianovo, Klasov, Malý Cetín, Paňa, Pohranice, S,J,V obce Veľký Cetín, Veľký Lapáš), Vinodol),
- podcelku Nitrianska pahorkatina (Babindol),
- podcelku Nitrianska niva (J a JZ obce Čechynce, Z Malý Cetín, Z Veľký Cetín, časť Vinodol).

Obrázok 2.1.1

Regionálne združenie Dolná Nitra, o.z.

- **Popíšte výhody a nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia verejno-súkromného partnerstva (MAS).**

Výhody polohy a lokalizácie územia RZ Dolná Nitra

- rozlohou primerané a kompaktné územie, ktoré má rozmanité prírodné a geografické podmienky,
- relatívne čisté a zachovalé životné prostredie nenarušené veľkou priemyselnou výrobou
- relatívne dobrá vybavenosť prvkami technickej a sociálnej infraštruktúry
- výhodná geografická poloha a blízkosť okresného mesta Nitra ako rozvojového pólu rastu
- pomerne rozsiahly verejný administratívny sektor (úrady štátnej správy a samosprávy všetkých úrovní, vládne agentúry a pod.)
- existencia silných podnikateľských subjektov v blízkom meste Nitra a Vrábľe, tvoriacich dostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov RZ Dolná Nitra

Nevýhody polohy a lokalizácie územia RZ Dolná Nitra

- nedostatočné prírodné danosti a podmienky pre diverzifikáciu agrosektora smerom k agroturistike a rozvoju cestovného ruchu;
- postupná likvidácia poľnohospodárstva ako historicky najvýznamnejšieho sektora hospodárstva
- preťaženosť územia hustou dopravou – niektoré obce sa nachádzajú na hlavných cestných ťahoch.

- **Popíšte prepojenia územia na širšie rozvojové súvislosti národného alebo regionálneho charakteru (investičné zámery väčšieho rozsahu, ktoré sa realizujú, prípadne sa plánujú v území a v jeho okolí a ako ovplyvnia implementáciu integrovanej stratégie, resp. ako na ne reaguje stratégia).**

Priamo v území verejno-súkromného partnerstva sa nenachádzajú žiadne priemyselné parky, ktoré by vytvárali pracovné príležitosti pre miestnych obyvateľov.

Značný význam pre rozvoj regiónu má však priemyselný park Nitra sever, ktorý sa síce nenachádza v bezprostrednom susedstve RZ Dolná Nitra, ale priamo ovplyvňuje zamestnanosť v území. Dosiaľ najväčšou investíciou v priemyselnom parku Nitra sever bola investícia firmy SONY (cca 2,2 mld. Sk), pričom vytvorila 2 685 nových pracovných miest. Subdodávatelia pre firmu SONY predpokladajú investície vo výške 7,25 mld. Sk, pričom sa vytvorí 2 670 nových pracovných miest.

Veľký význam pre rozvoj ekonomických ukazovateľov verejno-súkromného partnerstva má aj priemyselný park vo Vrábľoch, ktorý je prvým z priemyselných parkov na Slovensku. Podnet na výstavbu parku vzišiel od holandskej firmy United Parts Slovakia, ktorá sa od roku 1995 zaoberala výrobou automobilových komponentov v prenajatých priestoroch bývalého podniku Tesla Vrábľe. V priemyselnom parku vo Vrábľoch sídlia momentálne štyri firmy.

Ďalších niekoľko investorov postavilo svoje závody mimo priemyselného parku a zamestnávajú vyše 2 000 ľudí.

Mesto Vráble plánuje v najbližšom čase rozšíriť svoj priemyselný park. V súčasnosti zaberá plochu 8,5 hektára a pracuje tu 1 700 ľudí. Mesto chce vykúpiť ďalších 15 hektárov, kde by mohlo vzniknúť zhruba 1 000 ďalších pracovných miest.

V integrovanej stratégii je tento rastúci ekonomický trend v blízkom okolí a zázemi RZ Dolná Nitra zohľadnený výberom strategických priorít, v ktorých riešenie, resp.tvorba nových pracovných miest nie je prvoradou potrebou pre naštarovanie ďalších pozitívnych zmien a efektov v území.

RZ Dolná Nitra sa v stratégii zameriava na implementáciu opatrení, ktoré súvisia v prvom rade so zvyšovaním kvality života miestnych obyvateľov, mimo potreby tvorby nových pracovných príležitostí, keďže táto je už zohľadnená v širších rozvojových zámeroch regiónu s rozvojovým pólom – mestom Nitra.

- **Popíšte doterajší rozvoj hlavne zo zameraním na integrovaný prístup, vrátane popisu využitia vonkajších zdrojov, napr. EU fondov, štátneho rozpočtu, súkromné zdroje a ďalších nástrojov.**

Obce RZ Dolná Nitra postupovali vo svojich rozvojových zámeroch zväčša individuálne, aj keď šesť obcí v združení je členom Regionálneho združenia Podzoborských obcí, v rámci ktorého obce realizujú spoločné kultúrno-spoločenské aktivity s partnerským regiónom v Maďarsku. Toto združenie realizovalo aj spracovanie PHSR mikroregiónu, pričom projekt prebiehal v rokoch 2003 až 2004.

Obce sú tiež prepojené cez projekty budovania spoločnej environmentálnej infraštruktúry (kanalizácia a ČOV).

Každá obec má samostatne spracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja svojej obce, pričom tieto dokumenty spĺňajú základné princípy prvky integrovaného a endogénneho prístupu rozvoja územia. Pri spracovaní týchto dokumentov boli využité postupy strategického plánovania a bola zapájaná verejnosť vrátane podnikateľov a neziskových organizácií.

Jednotlivé obce sa už v minulosti uchádzali o podporu z rôznych zdrojov a v regióne boli už podporené viaceré individuálne aj spoločné projekty, a to nielen z domácich dotačných titulov, ale aj z predvstupových, jako aj štrukturálnych fondov EU. Preto obce aj región už majú určité skúsenosti z prípravy, ale aj z implementácie úspešných projektov. Spojenie celého územia a vytvorenie verejno-súkromného partnerstva v príprave na prístup Leader je jeho prvým väčším projektom využívajúcim verejné zdroje v procese integrovaného rozvoja.

Najviac finančných prostriedkov bolo vynaložených na investičnú činnosť v obci Veľký Cetín (74 850 000,- Sk) a najmenej v obci Paňa (990 000,- Sk) Účelovo boli prostriedky použité na dostavbu technickej infraštruktúry (vodovod, kanalizácia a plynofikácia).

- **Popíšte zvláštnosti daného územia a jeho komparatívne výhody oproti ostatným územiám.**

Regionálne združenie Dolná Nitra sa nachádza na rozhraní dvoch okresov Nitra a Nové Zámky.

Komparatívne výhody daného územia oproti ostatným územiám:

- Nízky podiel chránených území
- Vysoká bonita ornej pôdy
- Vysoký percentuálny podiel ornej pôdy na pôde poľnohospodárskej
- Vysoká produkčná schopnosť poľnohospodárstva
- Zachovalý genofond kvalitnej vínnej révy
- Kvalifikovaná a sofistikovaná pracovná sila v obciach
- Výhodná geografická poloha vzhľadom k inovačným pôlom rastu (Nitra a Vráble)
- Diverzifikovaná ekonomická základňa
- Existencia zachovalých vinogradov s typickými vínnymi domčekami
- Dobrá vybavenosť cestnou infraštruktúrou

- **Určite stupeň vidieckosti územia.**

Verejno-súkromné partnerstvo RZ Dolná Nitra patrí podľa administratívneho členenia do okresu Nitra, ktorý sa podľa stupňa vidieckosti územia radí k „*ostatným vidieckym okresom*“.

Tieto sa vyznačujú podielom obyvateľstva žijúcich vo vidieckych obciach od 15% do 50%.

V okrese Nitra žije **33,8 %** miestnych obyvateľov vo vidieckych obciach.

- **Uved'te administratívno-správnu príslušnosť územia.**

Obce verejno-súkromného partnerstva patria z hľadiska administratívno-správnej príslušnosti do *Nitrianskeho kraja a do okresu Nitra*.

Región (NUTS II): Západné Slovensko

Vyšší územný celok (NUTS III): Nitriansky

Okres: Nitra

Najväčou obcou v rámci mikroregiónu je obec Vinodol (1 943 obyvateľov), najmenšia je obec Paňa (314 obyvateľov)

- **Vyplňte v Závaznej osnove Integrovanej stratégie rozvoja územia, Prílohu č.2 Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti verejno-súkromného partnerstva (MAS) a oboznámením sa s Integrovanou stratégiou rozvoja územia.**

Vid' príloha č.2

2.2 Popis prírodných zdrojov

- Všeobecný opis charakteru krajiny

GEOLOGICKÉ POMERY

Geologický podklad:

Vo väčšine území (k.ú. Vinodol, k.ú. Veľký Cetín, k.ú. Malý Cetín, k.ú. Čechynce, k.ú. Golianovo, k.ú. Paňa, k.ú. Babindol, S+V+J k.ú. Veľký Lapáš, k.ú. Klasov, J k.ú. Dolné Obdokovce) predstavujú neogénne sivé a pestré íly, prachy, štrky, piesky, slojky lignitu, sladkovodné vápence a polohy tufitov: dák-roman. Neogény podklad väčšiny k.ú. obce Pohranice predstavujú sedimenty panónu až pontu, predstavované sivými prevažne vápňitými ílmi, prachmi, pieskami, štrkami, objavujú sa aj slojky lignitu a polohy sladkovodných vápencov. Tieto sedimenty zasahujú okrajovo aj do SZ časti k.ú. Veľký Lapáš, Dolné Obdokovce a V časti k.ú. Klasov.

Do k.ú. Pohranice okrajovo v SV časti zasahujú druhohorné piesčité a krinoidné vápence s výskytom hľuznatých vápencov.

V SZ časti k.ú. Pohranice geologický podklad tvoria hlbinné magmatiti (biotitické tonality až granodiority, miestami porfýrické).

Kvartérny pokryv

V k.ú. Pohranice sú to deluviálne sedimenty, predstavované hlinitými, hlinito-piesčitými, hlinito-kamenitými, piesčito-kamenitými až balvanovitými svahovinami a sutinami, ktoré prechádzajú do eolických sedimentov.

Pozdĺž vodných tokov sú to fluviálne sedimenty (prevažne nivné humózne hliny alebo hlinito-piesčité až štrkovito-piesčité hliny dolinných nív).

Ostatná časť riešeného územia je pokrytá eolickými sedimentmi, ktoré predstavujú spraše a piesčité spraše, vápňité sprašové a nevápňité sprašové hliny, predpokladaná mocnosť pokryvu je 6-8 m.

GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Riešené územie z hľadiska začlenenia do geomorfologických jednotiek spadá do subprovincie Malá dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská pahorkatina:

- podcelku Žitavská pahorkatina (S,V,J obce Čechynce, Dolné Obdokovce, Golianovo, Klasov, Malý Cetín, Paňa, Pohranice, S,J,V obce Veľký Cetín, Veľký Lapáš), Vinodol),
- podcelku Nitrianska pahorkatina (Babindol),
- podcelku Nitrianska niva (J a JZ obce Čechynce, Z Malý Cetín, Z Veľký Cetín, časť Vinodol).

Charakteristika geomorfologických jednotiek:

1. *Žitavská pahorkatina* je trojuholníkový morfológický útvar s mierne členitým reliéfom medzi údoliami riek Nitra a Žitava. Usporiadanie chrbtov a dolín je v smere SZ-JV a S-J. Povrch územia je približne rovný, miestami mierne zvlhnený s úklonom k JV. Doliny medzi chrbtami majú tvar úvalín. Relatívna výšková členitosť dosahuje 30 – 100 m. Po

- západnej strane Žitavskej pahorkatiny prebieha nevýrazný pás nižšieho stupňa tvorený nízkou terasou rieky Nitry, ktorý je zakrytý sprašovými pokryvmi. V miestach, kde sa Žitavská pahorkatina stýka s pohorím Tribeč je morfológia poznačená zvetralinovým plášťom – náplavovými a suťovými kuželmi a tiež súvislými osypmi. Územie má relatívne strmé tvary a sedimenty sú náchylné na tvorbu zosuvov. S výnimkou malých lesných remíz a hájov je úplne odlesnená a premenená na vysoko produktívnu ornú pôdu, len vidiecke osídlenie.
2. *Nitrianska niva*- 3 až 5 km široká niva so štrkovo-piesčitými a kalovými nánosmi, jednotvárne ploché územie s plytkými depresiami na miestach starých korýt a opustených meandrov, územie premenené na polia, miestami aj na lúky, intenzívne osídlená prevažne sídlami vidieckeho typu.
  3. *Nitrianska pahorkatina* – pahorkatina pokrytá sprašou a sprašovými hlinami, je rozčlenená do plochých, mierne modelovaných chrbtov, ktoré rozčleňujú vodné toky do úvalinových dolín, pod úpäťm Považského Inovca sú náplavové kužele. Relatívne výšky plochých chrbtov pahorkatiny sa pohybujú od 30 do 70 m. Sklony strání dosahujú priemerne 3-7°, len strmšie svahy asymetrických dolín a úvalinovitých dolín dosahujú 12-17° (orientované sú väčšinou Z, SZ až S smerom a sú tektonicky podmienené). Lesy sa zachovali len vo fragmentoch, je tu intenzívna poľnohospodárska výroba, v poriečnych nivách sú lúky, vidiecke sídla.

Tabuľka 2.2.1 Nadmorská výška v riešenom území

K.Ú.	INTERVAL OD -DO
Babindol	180 m n.m. - 227 m n.m.
Čechynce	131 m n.m. - 210 m n.m.
Dolné Obdokovce	158 m n.m. - 245 m n.m.
Golianovo	147 m n.m. - 233 m n.m.
Klasov	160 m n.m. - 190 m n.m.
Malý Cetín	126 m n.m. - 209 m n.m.
Paňa	150 m n.m. - 210 m n.m.
Pohranice	168 m n.m. - 313 m n.m.
Veľký Lapáš	155 m n.m. - 246 m n.m.
Veľký Vetín	126 m n.m. - 209 m n.m.
Vinodol	126 m n.m. - 227 m n.m.

Celkovo sa nadmorská výška v riešenom území pohybuje v intervale od 126 m n.m. do 313 m n.m.

V k.ú. Vinodol, Veľký Cetín, Malý Cetín a Čechynce prevláda *reliéf rovín a nív* a v ostatnom území *reliéf nížinných pahorkatín*. Z vybraných tvarov reliéfu sa v riešenom území prejavujú najmä úvaliny nížinných pahorkatín – ide o plytké a dlhé znížneniny.

KLIMATICKÉ POMERY

Riešené územia spadá do *klimatickej oblasti teplej (T)* (priemerne 50 a viac letných dní za rok s denným maximom teploty vzduchu > 25°C).

Priemerná ročná teplota vzduchu sa pohybuje od 8-10 °C.

Priemerná teplota v januári je -2 až -3 °C.

Priemerná teplota v júli je 18 až 20 °C.

Priemerné ročné úhrny zrážok sú okolo 500 – 600 mm, priemerné úhrny zrážok v januári sú 30 až 50 mm a v júli menej ako 60 mm.

Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je menej ako 40 dní .

V území prevládajú severné, severozápadné vetry.

Priemerný počet dní s dusným počasím sa pohybuje v intervale 20-30.

Priemerný počet dní s hmlou je 20 - 45 (oblasť nížin so znížením výskytom hmiel).

- **súčasnú situáciu v environmentálnych ukazovateľoch – kvalita vody, vzduchu a pôdy environmentálne záťaž**

ZNEČISTENIE OVZDUŠIA

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 478/2002 Z.z.. Kategorizácia zdrojov znečistenia veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia je v zmysle vyhlášky č. 410/2003 Z.z., ktorou sa dopĺňa vyhláška č. 706/2002 Z.z, ktorá zároveň udáva povolené emisné limity, príloha č. 2.

V riešenom území sa nachádzajú veľké zdroje (živočíšna výroba) a stredné znečistenia ovzdušia, ich zoznam stredných zdrojov je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 2.2.2 Zoznam veľkých a stredných zdrojov znečistenia v záujmovom území (rok 2007)

NÁZOV PREVÁDZKOVATEĽA	OBEC ZDROJA	NÁZOV ZDROJA	VEĽKOSŤ ZDROJA	KÓD ZL	POTVRDENÁ EMISIA (T/ROK)
AGILE, s.r.o.	Malý Cetín	Chov hovädzieho dobytku	S	3.3.01	1,517660
BMC s.r.o.	Pohranice	Lakovňa	S	0.0.01	0,033345
BMC s.r.o.	Pohranice	Lakovňa	S	0.0.02	0,000078
BMC s.r.o.	Pohranice	Lakovňa	S	0.0.03	0,091650
BMC s.r.o.	Pohranice	Lakovňa	S	0.0.04	0,015600
BMC s.r.o.	Pohranice	Lakovňa	S	0.0.05	0,578231
ENERGO-SK, a.s.	Klasov	Kotolňa Klasov	S	0.0.01	0,007304
ENERGO-SK, a.s.	Klasov	Kotolňa Klasov	S	0.0.02	0,000877
ENERGO-SK, a.s.	Klasov	Kotolňa Klasov	S	0.0.03	0,142437
ENERGO-SK, a.s.	Klasov	Kotolňa Klasov	S	0.0.04	0,057522
ENERGO-SK, a.s.	Klasov	Kotolňa Klasov	S	0.0.05	0,009587
HYBRAV a.s.	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	0.0.01	0,009196
HYBRAV a.s.	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	0.0.02	0,001104
HYBRAV a.s.	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	0.0.03	0,179322
HYBRAV a.s.	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	0.0.04	0,072418
HYBRAV a.s.	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	0.0.05	0,012070
HYBRAV a.s.	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	3.3.01	2,451960
HYBRAV a.s.	Dolné Obdokovce	Chov hydiny, Bodok	V	0.0.01	0,019988
HYBRAV a.s.	Dolné Obdokovce	Chov hydiny, Bodok	V	0.0.02	0,002398
HYBRAV a.s.	Dolné	Chov hydiny, Bodok	V	0.0.03	0,389766

	Obdokovce				
HYBRAV a.s.	Dolné Obdokovce	Chov hydiny, Bodok	V	0.0.04	0,157405
HYBRAV a.s.	Dolné Obdokovce	Chov hydiny, Bodok	V	0.0.05	0,026234
HYBRAV a.s.	Dolné Obdokovce	Chov hydiny, Bodok	V	3.3.01	24,551635
Kameňolomy a štrkopieskovne, a.s.	Pohranice	Lom Pohranice	S	0.0.01	5,616370
Liaharenský podnik Nitra, a. s.	Veľký Cetín	Chov hydiny Veľký Cetín	V	3.3.01	2,664300
Obec Veľký Cetín	Veľký Cetín	Kotolňa	S	0.0.01	0,002594
Obec Veľký Cetín	Veľký Cetín	Kotolňa	S	0.0.02	0,000311
Obec Veľký Cetín	Veľký Cetín	Kotolňa	S	0.0.03	0,050579
Obec Veľký Cetín	Veľký Cetín	Kotolňa	S	0.0.04	0,020426
Obec Veľký Cetín	Veľký Cetín	Kotolňa	S	0.0.05	0,003404
Obec Veľký Lapáš	V. Lapáš	Kotolňa ZŠ Veľký Lapáš	S	0.0.01	0,000671
Obec Veľký Lapáš	V.Lapáš	Kotolňa ZŠ Veľký Lapáš	S	0.0.02	0,000081
Obec Veľký Lapáš	V.Lapáš	Kotolňa ZŠ Veľký Lapáš	S	0.0.03	0,013091
Obec Veľký Lapáš	V.Lapáš	Kotolňa ZŠ Veľký Lapáš	S	0.0.04	0,005287
Obec Veľký Lapáš	V. Lapáš	Kotolňa ZŠ Veľký Lapáš	S	0.0.05	0,000881
PATRIOT, s.r.o.	Malý Cetín	Sušiareň obilia na ZP	S	0.0.01	0,272700
PATRIOT, s.r.o.	Malý Cetín	Sušiareň obilia na ZP	S	0.0.02	0,000151
PATRIOT, s.r.o.	Malý Cetín	Sušiareň obilia na ZP	S	0.0.03	0,024572
PATRIOT, s.r.o.	Malý Cetín	Sušiareň obilia na ZP	S	0.0.04	0,009923
PATRIOT, s.r.o.	Malý Cetín	Sušiareň obilia na ZP	S	0.0.05	0,001654
Pigagro	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	0.0.01	0,001102
Pigagro	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	0.0.02	0,000132
Pigagro	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	0.0.03	0,021489
Pigagro	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	0.0.04	0,008678
Pigagro	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	0.0.05	0,001446
Pigagro	Veľký Cetín	Chov ošípaných	V	3.3.01	2,451960
TRITICUM	Klasov	Sušiareň obilia	S	0.0.01	0,253754
TRITICUM	Klasov	Sušiareň obilia	S	0.0.02	0,000420
TRITICUM	Klasov	Sušiareň obilia	S	0.0.03	0,068172
TRITICUM	Klasov	Sušiareň obilia	S	0.0.04	0,027531
TRITICUM	Klasov	Sušiareň obilia	S	0.0.05	0,004588

Zdroj: Obvodný úrad životného prostredia Nitra, 2008

Veľkosť zdroja:

V - veľký

S - stredný

Popis znečisťujúcich:

0.0.01 Tuhé znečisťujúce látky

0.0.02 Oxidy síry vyjadrené ako SO₂

0.0.03 Oxidy dusíka ako NO₂

0.0.04 Oxid uhoľnatý

0.0.05 Organické látky - celkový organický uhlík-COU

3.3.01 amoniak a jeho plynné zlúčeniny vyjadrené ako NH₃

Okrem veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia sa v každej obci nachádzajú malé zdroje znečistenia ovzdušia, ich evidenciu zabezpečuje obec. Na kvalitu ovzdušia v obciach vplývajú aj mobilné zdroje znečistenia ovzdušia – automobilová doprava. Najbližšia monitorovacia stanica kvality ovzdušia sa nachádza v krajskom meste Nitra.

ZNEČISTENIE VÔD

Povrchové vody

Nariadením vlády č. 491/2002 Z.z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Základným spôsobom hodnotenia kvality povrchových vôd na Slovensku je klasifikácia kvality povrchových vôd podľa STN 75 7221, podľa ktorej sa zaraďuje kvalita povrchovej vody podľa jednotlivých ukazovateľov do tried kvality.

Riešené územie patrí do povodia rieky Nitry. Rieku Nitru, vrátane sledovaných prítokov, môžeme aj naďalej hodnotiť ako silne až veľmi silne znečistený tok kvôli antropogénnej činnosti vyvíjanej v tejto oblasti.

Na hlavnom toku *Nitra* v skupine ukazovateľov kyslíkového režimu (A) je výslednou III. až V. trieda kvality. Nepriaznivá situácia vzhľadom na kyslíkový režim je aj naďalej na úseku toku charakterizovanom odberovým miestom *Nitra-Čechynce* (rkm 47,8), nakoľko sa na tomto odberovom mieste prejavuje významný vplyv ZVS a.s., ČOV Nitra. Prejavuje sa to tým, že ukazovateľ rozpustený O₂ spôsobuje IV. triedu kvality.

V skupine základných fyzikálno-chemických ukazovateľov (B) je výslednou II. - V. trieda kvality. Počnúc miestom *Nitra-Nitrianska Streda* (rkm 91,1), až po *Nitra-Komoča* (rkm 6,5) je výslednou IV. trieda kvality, čo spôsobujú koncentrácie rozpustených látok a mernej vodivosti. Za toto znečistenie pravdepodobne zodpovedajú odpadové vody z Nováckych chemických závodov.

V skupine ukazovateľov nutrienty (C) je výslednou II. až V. trieda kvality. V miestach odberov *Nitra-Chalmová*, *Nitra-Nitrianska Streda* a *Nitra-Čechynce* nastalo zlepšenie z V. na IV. triedu kvality tým, že v rokoch 2005 a 2006 nebol sledovaný organický dusík.

V skupine biologických ukazovateľov (D) je hlavný tok *Nitra* vyhodnotený II. až V. triedou kvality. V mieste *Nitra-Čechynce* boli namerané hodnoty chlorofylu „a“ v III. triede kvality s $c_{90} = 62,7 \mu\text{g.l}^{-1}$.

Skupina mikrobiologických ukazovateľov (E) vykazuje v období 2005-2006 na všetkých miestach odberov na hlavnom toku IV - V. triedu kvality, s výnimkou miesta odberov *Nitra-nad Kľačnom* (rkm 165,0), kde je II. trieda kvality. Za V. triedu kvality zodpovedajú hodnoty koliformných baktérií, termotolerantných koliformných baktérií a fekálnych streptokokov.

V skupine mikropolutantov (F) sú sledované anorganické, aj organické mikropolutanty. Hlavný tok Nitra bol aj v tomto sledovanom období takmer celý zaradený do IV. a V. triedy kvality.

Eutrofizačné procesy na toku Nitra, vzhľadom na jej zaťaženie dusičnanmi a fosforom, prebiehajú oveľa intenzívnejšie, čo sa prejavuje aj v nárastoch biomasy. Maximálne množstvo chlorofylu „a“ $88,8 \mu\text{g.l}^{-1}$ bolo namerané 12.7.2006 na mieste odberu Nitra-Čechynce (r.km 47,8).

Odberové miesto Nitra-Čechynce je bezprostredne ovplyvňované znečistením z mesta Nitra. V ostatných vodných tokoch v riešenom území sa kvalita vody nesleduje. Kvalita vodných tokov aj vodnej nádrže môže byť ovplyvnená najmä poľnohospodárskou výrobou ako aj odpadovými vodami v žumpách rodinných domoch.

Vodný tok Kadaň slúži pre zásobovanie vodnej nádrže Golianovo, ktorej voda je určené pre závlahu, reprodukciu pôvodných druhov rýb a chov rýb jej kvalita musí spĺňať kvalitatívne ciele určené prílohou č. 2 k nariadeniu vlády č. 296/2005. Súčasťou dokumentácie je protokol o skúške vody vo vodnej nádrži vykonanej dňa 28.11.2007.

Podpovrchové vody

Úroveň znečistenia pozemných vôd je stredná, stupeň kontaminácie dosahuje hodnoty 1,1 – 3,0 (prevažne územie pozdĺž rieky Nitra) a nízka, stupeň kontaminácie dosahuje hodnoty 0,1 – 1,0, (Atlas krajiny SR, 2002).

Miera ohrozenia zásob podzemných vôd v riešenom území znečisťujúcimi látkami je nízka až stredná, v južnej časti riešeného územia vysoká až veľmi vysoká. (SAŽP, Environmentálna regionalizácia SR, 2002).

Ohrozenie územia povodňami

V okrese Nitra sú odtokové pomery z väčšej časti vysporiadané a toky sú upravené s kapacitou v intravilánoch na Q_{100} , v extravilánoch od Q_{20} do Q_{100} . Do celkovej koncepcie vodného hospodárstva je zahrnutá aj úprava drobných vodných tokov ako súčasť hydromeliórií, za účelom ich stabilizácie, ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu a umožnenia vyústenia odvodňovacích sústav (ÚPN VUC Nitrianskeho kraja, 2001).

Vodný tok Kadaň je v k.ú. Golianovo upravený a nespôsobuje záplavy. Celkovo je upravený v dvoch úsekoch s dĺžkou 17,59 km. (Vodohospodársky plán povodia Nitry, SVP š.p. Banská Štiavnica, 2001)

KONTAMINÁCIA PÔD

Všetky druhy poľnohospodárskych pôd v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže znížila sa ich prirodzená úrodnosť. Zvyšovanie ich produktivity sa dialo vďaka zväčšujúcemu sa množstvu dodatkového energie pri pestovaní poľných plodín (nafta, počet operácií, inovácia strojového parku, chemické prostriedky na hnojenie a ochranu). V súčasnosti, kedy prišlo k radikálnemu zníženiu množstiev aplikovaných ochranných a výživových prostriedkov na jednotku plochy, sa obsahy cudzorodých látok postupne znižujú

na limitné hodnoty, respektíve paradoxne sa pomaly začínajú objavovať ich deficit, čo sa sekundárne prejavuje na kvalite porastov.

Zníženie fyzikálnych a chemických kvalít pôd spočíva v znižovaní podielu humusu obmedzeným prísunom organickej hmoty.

Chemická degradácia pôdy môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú hodnotu plodín, negatívne pôsobia na vodu, atmosféru, zdravie ľudí a zvierat.

Z hľadiska kontaminácie sú pôdy riešeného územia zaradené prevažne medzi nekontaminované pôdy (resp. mierne kontaminované pôdy), kde geogénne podmienený obsah niektorých rizikových prvkov (Ba, Cr, Mo, Ni, V) dosahuje limitné hodnoty A, v severovýchodnej a juhozápadnej časti sa vyskytujú relatívne čisté pôdy.

V J-Z a S časti riešeného územia sa vyskytujú pôdy slabo náchylné na acidifikáciu, v ostatnej časti územia sú pôdy na acidifikáciu (Atlas krajiny SR, 2002, M 1: 500 000).

ZAŤAŽENIE PROSTREDIA HLUKOM

Medzi významné zdroje hluku pôsobiace na životné prostredie patrí doprava. Hluk z dopravy má negatívny vplyv na obyvateľstvo obce.

Riešeným územím prechádzajú významné dopravné ťahy cesta I/65 Nitra – Zlaté Moravce (prechádza cez Pohranice) a cesta I/51 Nitra – Levice (prechádza V. Lapáš, Babindol, Klasov).

Riešeným územím neprechádza železničná trať.

Do riešeného územia zasahuje ochranné pásmo letiska Nitra.

ZAŤAŽENIE PROSTREDIA PACHOM

Takmer vo všetkých obciach okrem Čechyniec sú situované poľnohospodárske strediská, ktoré môžu byť za nepriaznivých veterných a klimatických podmienok potencionálnym zdrojom pachu.

POŠKODENIE BIOTY

Biota predstavuje vlastne súbor všetkých živých organizmov v určenom priestore. K poškodzovaniu bioty dochádza vplyvom aj prírodných činiteľov, ale v tejto časti uvedieme najmä tie, ktoré súvisia s činnosťou človeka v krajine. Dôsledkom hospodárskej činnosti človeka je znižovanie plochy pôvodných biotopov, ich fragmentácia resp. ich zničenie. Plochy pôvodných biotopov boli nahradené umelými človekom vytvorenými biotopmi, ktoré boli obsadené nepôvodnými druhmi organizmov, či už zámerne (napr. cieľavedome pestované poľnohospodárske kultúry) alebo sekundárne prenikaním agresívnejších druhov, ktoré vytlačali pôvodné druhy organizmov.

Potencionálne zdroje poškodzovania bioty v riešenom území sú:

- pestovanie nepôvodných druhov drevín a monokultúrnych porastov,
- poškodzovanie drevín pri ťažbe dreva v lesoch,
- nadzemné elektrovedy - spôsobujú zranenie resp. uhynutie vtákov v dôsledku nárazu počas letu alebo zásahom elektrickým prúdom.

- dopravné koridory - spôsobuje zranenie resp. úhyn ďalších druhov živočíchov (najmä obojživelníkov, plazov a cicavcov) v dôsledku nárazu, kosenie okrajov ciest výrazne znižuje toto riziko.
- využívanie chemických látok pri pestovaní ovocia a zeleniny v záhradách a poľnohospodárskych kultúr,
- znečisťovanie pôdy a vody odpadovými vodami
- nelegálne skládky komunálneho odpadu,

Výrobné areály

Zoznam výrobných areálov, ktorý výrazne vplývajú na kvalitu ovzdušia je uvedený v časti Znečistenie ovzdušia.

V obci Golianovo je situovaný výrobný areály, firmy Engas s.r.o., ktorá má povolenú ťažbu zemného plynu. Ťažobný areál je situovaný v časti areálu bývalého PD mimo zastavaného územia.

Budúca prevádzka Slovasfaltu, spol. s.r.o., ktorá je situovaná na hranici troch k.ú. Dolné Obdokovce, Veľký Lapáš Golianovo, je zaradená medzi veľké zdroje znečisťovania ovzdušia.

Obytné areály a areály služieb

Kvalita životného prostredia je ohrozovaná najmä z bodových zdrojov znečisťovania ovzdušia (vykurovanie tuhým palivom, nepovolené spaľovanie bioodpadu v záhrade), ohrozením kvality podzemnej vody únikom odpadových vôd z netesných žump a šírením invázných druhov rastlín v neudržiavaných priestoroch.

Dopravné línie a plochy

Riešeným územím prechádzajú významné dopravné ťahy cesta I/65 Nitra – Zlaté Moravce (prechádza cez Pohranice) a cesta I/51 Nitra – Levice (prechádza V. Lapáš, Babindol, Klasov).

Riešeným územím neprechádza železničná trať.

Do riešeného územia zasahuje ochranné pásmo letiska Nitra.

Poľnohospodárske areály

Takmer vo všetkých obciach okrem Čechyniec sú situované poľnohospodárske strediská, ktoré môžu byť za nepriaznivých veterných a klimatických podmienok potencionálnym zdrojom pachu (v rámci živočíšnej výroby), ako aj potenciálnou environmentálnou záťažou (napr. v rámci nesprávneho aplikovania močovky na poliach, nesprávneho uskladňovania maštalného hnoja – poľné hnojiská).

Hydromelioračné zariadenia

V k.ú. Golianovo sú vybudované závlahy.

Elektrovody

Južnou časťou riešeného územia prechádza prechádza 400 kV vzdušné elektrické vedenie (Veľký Cetín, Vinodol a Paňa) a celým územím sieť 22 kV elektrického vedenie.

Vzdušné elektrické vedenia sú potenciálnym nebezpečenstvom pre vtáky a patria medzi pohľadovo krajinnostetické negatíva.

Produktovody, tranzitný plynovod

Južnou časťou riešeným územím prechádzajú líniové časti produktovodu (Paňa, Veľký Cetín, Malý Cetín a Čechynce) a tranzitného plynovodu (Paňa, Veľký Cetín, Malý Cetín).

Telekomunikácie

Spoločnosti T-Mobile, T-Com a Orange majú v riešenom území svoje zariadenia, ktoré sú zdroj elektromagnetického poľa.

Nakladanie s odpadom

System zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu určujú všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch jednotlivých obcí na základe ustanovenia § 6 zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom NR SR č. 409/2006 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V riešenom území sa komunálny odpad separuje a vyváža v pravidelných intervaloch spoločnosťami oprávnenými na nakladanie s komunálnym odpadom (Nitrianske komunálne služby, Vepos Vráble, HV Stav...) Nakladanie s biologickým odpadom riešia jednotlivé obce individuálne. Niektoré obce zabezpečujú odvoz biologického odpadu spoločnosťami oprávnenými na nakladanie s biologickým odpadom.

Iné obce plánujú zriadenie obecnej kompostárne, domácich kompostární alebo plánujú riešiť nakladanie s biologickým odpadom v rámci Ponitrianskeho združenia obcí.

ENVIRONMENTÁLNE ZÁŤAŽE

Zákon o environmentálnych záťažach a o doplnení niektorých zákonov je v súčasnosti v legislatívnom konaní.

Návrh zákona definuje environmentálna záťaž ako stav vzniknutý kontamináciou pôdy a horninového prostredia ako zložiek životného prostredia nad mieru kritérií ustanovených v prílohe č. 1. tohto zákona. Environmentálna záťaž je aj stav vzniknutý kontamináciou podzemnej vody ako zložky životného prostredia nad mieru kritérií ustanovených osobitným predpisom.

V súčasnosti prebieha monitoring environmentálnych záťaží na území celého Slovenska, objednávateľom úlohy je MŽP SR. Výsledky monitoringu nie sú zatiaľ k dispozícii.

V riešenom území môžeme preto hovoriť iba potencionálnych environmentálnych záťažach. V Čechynciach sa nachádza skládka odpadu, ktorej činnosť bola ukončená k 30.7.2000 a bola prevádzkovaná za osobitných podmienok. Skládka nie je rekultivovaná.

V obci Klasov sa nachádza bývalá obecná nerektivovaná skládka. Je predpoklad, že podobné skládky sa nachádzajú aj v iných obciach.

V mnohých obciach sa nachádzajú nelegálne skládky situované v bývalých pieskových jamách, popri poľných cestách a vodných tokoch (Golianovo, Vinodol a inde). Potencionálnou environmentálnou záťažou bývajú aj neriadené nespevnené poľné hnojiská a nevyužívané poľnohospodárske objekty (napr. bývalé sklady chemických látok).

Obce Pohranice, Dolné Obdokovce, Veľký Lapáš, Golianovo, Malý Cetín, Veľký Cetín, a Vinodol sa nachádzajú v oblasti ohrozenia jadrových zariadení Mochovce – v 20 km pásme, preto musí byť zabezpečená ochrana obyvateľstva v súlade s platnou legislatívou.

- využitie územia a pôdneho fondu

Pedologické pomery

V riešenom území dominuje intenzívna poľnohospodárska výroba, ktorá je založená na využívaní kvalitných pôd černoziemného a hnedozemného typu. Okrajovo zo SV časti k.ú. Pohranice zasahujú redziny (oblasť Koliňanského vrchu).

Černoze

- sú pôdnym typom s tmavým humusovým horizontom vyskytujúcim sa na sprašiach, na starších nivných sedimentoch, kde už veľmi dlhú dobu nedochádzalo k záplavám a v niektorých územiach aj na sprašových hlinách

Hnedozeme

- sú pôdy na sprašiach alebo sprašových hlinách s tenkým svetlým humusovým horizontom a výrazným B horizontom zvetrávania alebo premiestnenia ílu., prevažne neobsahujú skelet.

Redziny

- sú to charakteristické pôdy na vápencoch a dolomitoch, väčšinou s tmavým humusovým horizontom, pod ktorým je substrát alebo B horizont zvetrávania. V celom profile alebo len v substráte obsahujú karbonáty,

Z hľadiska zrnitosti v riešenom území prevládajú pôdy hlinité, pozdĺž vodného toku Kadaň, najmä v jeho hornej a strednej časti pôdy ílovito hlinité.

Pôdy v zastavaných plochách, v záhradkárskejších a vinohradníckych lokalitách sa zaraďujú medzi antropogénne pôdy

Tabuľka 2.2.3 Typologicko-produkčné kategórie PPF v riešenom území

OZNAČENIE	CHARAKTERISTIKA SUBTYPU
O1	Najproduktnejšie orné pôdy
O2	Vysoko produkčné orné pôdy
O3	Veľmi produkčné orné pôdy
O4	produkčné orné pôdy
O5	Stredne produkčné orné pôdy
O6	Menej produkčné orné pôdy
OT2	Menej produkčné polia a produkčné trávne porasty
T1	Produkčné trvalo trávnaté porasty

www.podnemapy.sk

- využitie lesných a vodných zdrojov, využitie poľnohospodárskej pôdy

Lesná vegetácia

Pre optimálnu krajinnú štruktúru má veľký význam podiel a priestorové rozloženie plôch lesných porastov. Lesné pozemky tvoria vzhľadom na plochu celého riešeného územia minimálny podiel - zaberajú plochu 239,15 čo predstavuje 2,2 %.

Nachádzajú sa tu lesné porasty zaradené do dvoch kategórií, a to hospodárske lesy a ochranné lesy.

Tabuľka 2.2.4 Kategorizácia lesných porastov

K.Ú.	HOSPODÁRSKE LESY (HA)	OCHRANNÉ LESY (HA)	LESY OSOBITNÉHO URČENIA (HA)	SPOLU (HA)
<i>Dolné Obdokovce</i>	77,14	0	0	77,14
<i>Pohranice</i>	12,46	11,57	0	24,03
<i>Veľký Cetín</i>	38,02	0	0	38,02
<i>Veľký Lapáš</i>	1,48	0	0	1,48
<i>Horný Vinodol</i>	67,46	0	0	67,46
<i>Klasov</i>	31,02	0	0	31,02
<i>Spolu</i>	227,58	11,57	0	239,15

Zdroj: NLC Zvolen

- *Hospodárske lesy* sa nachádzajú na ploche 227,58 ha - ich prvoradou funkciou je produkcia dreva, okrem produkčnej funkcie plnia hospodárske lesy spravidla aj funkcie ďalšie, ich význam je však nižší.
- *Ochranné lesy* nachádzajú sa iba v k.ú. Pohranice na ploche 11,57 ha. - ich hlavnou funkciou je ochrana pôdy.

Tabuľka 2.2.5 Údaje o vlastníctve a obhospodarovaní lesných pozemkov

K.Ú.	VÝMERA V HA		VLASTNÍCTVO					OBHOSPODAROVATEĽ		
	Lesné pozemky	Lesné porasty	SR	Fyzické osoby	neznámi	cirkev	spoloč.	Lesy SR	nájom	vlastníci
Veľký Lapáš	1,58	1,56		1,56				1,56		
D.Obdokovce	78,83	77,14		1,16		39,26	36,72	37,88	39,26	
Babindol	0	0								
Pohranice	30,5	24,03		24,03				24,03		
Klasov	30,81	30,81		1,77	29,04			30,81		
Golianovo	0	0								
Veľký Cetín	42,57	38,02				38,02		38,02		
Malý Cetín	0	0								
Dolný Vinodol	0	0								
Horný Vinodol	69,11	67,46		67,46				67,46		
Paňa	0	0								
Čechynce	0	0								
celkom	253,4	239,02	0	95,98	29,04	77,28	36,72	199,76	39,26	0

Zdroj: Obvodný lesný úrad Nitra

Prevažnú časť lesných porastov obhospodarujú Lesy SR a.s. Banská Bystrica. V lesných porastoch sú zastúpené z pôvodných drevín jaseň štíhly, dub zimný, dub, letný, dub cer, hrab obyčajný, z nepôvodných drevín dominuje agát biely a topoľ šľachtený.

Hydrologické pomery

Povrchové vody

Riešené územie spadá do **čiasťkového povodia rieky Nitra**, ktorú je možné v podmienkach Slovenska zaradiť medzi stredne veľké a menej vodnaté vodné toky.

Riešením území preteká rieka Nitra (cez k.ú. Čechynce, Malý Cetín, Veľký Cetín, Vinodol) ako najvýznamnejší vodný tok, ktorý ovplyvňuje vodný režim v území. Rieka Nitra má režim odtoku snehovo-dažďový, vysoká vodnatosť je v mesiacoch marec - apríl, najnižšia vodnatosť v mesiaci november.

Cez riešené územie pretekajú ďalšie vodné toky:

- potok Kadaň, ktorý je ľavostranným prítokom rieky Nitra, jeho celková dĺžka je 17,8 km, na toku je v k.ú. Golianovo vybudovaná vodná nádrž. Vodný tok preteká poľnohospodárskou krajinou a intravilánmi obcí Štitáre, Pohranice, Lapáš a Golianovo, nad obcou Veľký Cetín ústí do rieky Nitry,
- Štitársky kanál – preteká k.ú. Pohranice cez rybníky Dolná Malanta
- Babindolský potok – preteká intravilánom obce Babindol, ústí do VN Vráble v k.ú. Klasov
- Teplá – ústí do Babindolského potoka v k.ú. Klasov
- Klasovský potok – ústí do vodného toku Teplá v k.ú. Klasov
- Hostianský potok - preteká k.ú. Dolné Obdokovce, je to významný pravostranný prítok Žitavy, ústí doň mimo riešeného územia
- Paniansky potok – ľavostanný prítok rieky Nitry, ústí v k.ú. Vinodol
- Lúžtek – pravostranný prítok rieky Žitavy, ústí mimo riešeného územia, preteká k.ú. Paňa, Klasov
- Obdokovský potok – preteká intravilánom obce Dolné Obdokovce, ústí do Babindolského potoka mimo riešeného územia,
- Tichý, Betlemský a Veskejský kanál, ktoré ústia do vodnej nádrže v k.ú. Golianovo

Vodné plochy

V južnej časti riešeného územia na vodnom toku Kadaň je vybudovaná vodná nádrž Golianovo, jeho rozloha je 31 ha, jeho účelom je chov rýb. Nakoľko je vybudovaná v krajine s intenzívne využívaným poľnohospodárskym pôdnym fondom, je mimoriadnym ekostabilizačným faktorom spolu s brehovou vegetáciou. Zároveň je VN Golianovo evidovaná ako **chránená rybárska oblasť č. 59**.

Tabuľka 2.2.6 Ostatné vodné plochy v riešenom území

NÁZOV	POPIS	ROZLOHA (HA)
VN Golianovo	Vodná plocha nádrže pri obci Golianovo spolu s odchovnými kanálmi a odpadovým kanálom Kadaň 100m od telesa hrádze.	31
Štrkovisko Čechynce	Vodná plocha štrkoviska pri obci Čechynce.	2
OR Staré Čechynce	Vodná plocha odstaveného ramena rieky Nitra pri obci Malý Cetín.	2
Materiálové jazero Vinodol	Vodná plocha materiálového jazera v obci Vinodol	2
Štrkovisko Kocka	Vodná plocha štrkoviska pri obci Veľký Cetín.	3
Štrkovisko Veľký Cetín	Vodná plocha štrkoviska pri obci Veľký Cetín.	15
VN Dolná Malanta	Vodná plocha dvoch nádrží pri obci Dolná Malanta.	5
Nitra č. 3	Čiastkové povodie rieky Nitra od cestného mosta v obci Horný Vinodol po cestný most v obci Koniarovce.	120
OR Cítienka	Vodná plocha odstaveného ramena rieky Nitra pri obci Malý Cetín.	1

www.revíry.sk

Podzemné vody

Riešené územia spadá do hydrogeologického regiónu

1. č.73 – neogén Žitavskej pahorkatiny (S, V a JV časť)
2. č.72 – kvartér Nitry od mesta Nitra po Nové Zámky (J a JZ časť)

Vodné zdroje

V obci Vinodol sa nachádzajú vodné zdroje HV6, HV7, HV8, z ktorých je zásobovaná obec pitnou vodou. Ochranné pásmo I. a II. stupňa bolo určené rozhodnutím ONV v Nitre, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva pod č. PLVH/18-89/1986-H₁ - 108 zo dňa 27.5. 1986.

Obec Pohranice je zásobovaná pitnou vodou z vlastného vodného zdroja HGP prameň („Tiské 1 a 2“). Ochranné pásmo I. stupňa, ktoré bolo určené rozhodnutím ONV v Nitre, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva pod č. PLVH/2316/707-18/1985- H₁ - 108 zo dňa 30.10.1985.

Vodné zdroje sa nachádzajú aj Veľkom Cetíne a Čechynciach, kde je vymedzené aj PHO II. stupňa.

Menšie pozemné vodné zdroje (studne) sa nachádzajú aj v ostatných obciach riešeného územia, slúžia na zásobovanie vodou miestneho obyvateľstva, resp. poľnohospodárskych objektov napr. vodné zdroje v Golianove zásobujú vodou hydinovú farmu Hybrav - Nitra v Dolných Obdokovciach, ďalší vodárensky využívaný objekt podzemných vôd (studňa) slúži pre účely Agro Golianovo s.r.o.

V záujmovom území sa vyskytujú zdroje geotermálnych vôd. Zdroj geotermálnej vody v obci Pohranice má výdatnosť 18 l.s⁻¹ a teplotou 15,5 °C. Obec ho v súčasnosti nevyužíva, v budúcnosti ho plánuje využiť pre rekreačné účely (kúpalisko). Dva zdroje geotermálnej vody sa vyskytuje aj v obci Golianovo v lokalite Močiar a Kozie, v súčasnosti sú uzavreté,

nevyužívané. Obec ich plánuje využiť pre šporovo – relaxačné účely (welles centrum a rekreačno-oddychový areál).

Termálny zdroj sa nachádza aj v obci Klasov, obec ho plánuje využiť na vykurovanie priemyselných budov a welnes centra.

Minerálne zdroje podzemných pôd sa v širšom záujmovom území nenachádzajú.

- **Výskyt a využitie nerastných surovín**

Ochrana nerastného bohatstva

Ochrana a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z.z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

Podľa údajov „Regionálnej surovinovej politiky pre oblasť nerastných surovín Nitrianskeho kraja“ spracovanej ŠGÚDŠ Bratislava v roku 2005 sa v predmetnom území kraja nachádzajú 3 chránené ložiskové územia (CHLÚ). Podľa druhov nerastov CHLÚ sú určené pre ložiská plynu, stavebného kameňa a štrkopieskov a pieskov. Dobývací priestor sa vyskytuje v Pohraničiach pre stavebný kameň a V Golianove pre zemný plyn.

Tabuľka 2.2.7 Chránené ložiskové územia

NÁZOV CHLÚ	NERAST	ORGANIZÁCIA
Ivanka pri Nitre - Golianovo	zemný plyn	ENGAS s.r.o. Bratislava
Pohranice - Kolíňany	stavebný kameň	V.D.S. a.s., Bratislava
Veľký Cetín	Štrkopiesky a piesky	AB – STAV Veľký Cetín

Zdroj: Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Nitrianskeho kraja, 2005

Celé k.ú. Golianovo leží v prieskumnom území Nitra – ropa a horľavý zemný plyn, určené pre organizáciu Dunaj Hydrocarbons s.r.o Bratislava s platnosťou do 8.2.2009.

Chránené ložiskové územie Golianovo je určené na ochranu výhradného ložiska zemného plynu s určeným dobývacím priestorom Golianovo. Dobývanie tohto ložiska má v súčasnosti povolené organizácia ENGAS s.r.o. Nitra.

Do riešeného územia zasahuje aj chránené územie Branč, určené pre osobitný zásah do zemskej kôry (podzemný zásobník zemného plynu), ktorý má v súčasnosti tiež povolený organizácia ENGAS s.r.o. Nitra.

Ložisko nevyhradených nerastov sa v záujmovom území nevyskytuje.

- **popis a vymedzenie chránených území a území NATURA 2000, ÚSES, územia spadajúce pod nitrátovú smernicu.**

Územná ochrana

V riešenom území sú v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny evidované nasledovné vyhlásené chránené územia :

- 1. CHA Klasovský park** – k.ú. Klasov, výmera 3,99 ha, vyhlásený r. 1982 (uznesenie z 8. plen. zasadnutia ONV v Nitre, uskutočneného dňa 6.10.1982) stupeň ochrany: **3**, *predmet ochrany*: Ochrana historického parku vo voľnokrajinárskej úprave pri kaštieli v Klasove. Jeden z najstarších agátov (*Robinia pseudoacacia* L.) na území bývalého Rakúsko-Uhorska.
- 2. CHA Lapášsky park** – k.ú. Veľký Lapáš, výmera 2,19 ha, vyhlásený r. 1982 (uznesenie z 8. plenárneho zasadnutia ONV v Nitre, uskutočneného dňa 6.10.1982) stupeň ochrany: **3**, *predmet ochrany*: Ochrana historického parku v okolí kúrie za obcou Lapáš pri družstevnej pivnici. Plocha parku bola značne zredukovaná výsadbou ovocného sadu. Park má pestrú dendrologickú skladbu, pozoruhodná je 150-ročná lipa.

V ostatnom riešenom území platí prvý stupeň ochrany (§ 12 zákona o ochrane prírody a krajiny). V prvom stupni ochrany sa uplatňujú ustanovenia o všeobecnej ochrane prírody a krajiny podľa druhej časti zákona (§ 3, §4, §5, §6, §7, §8, §9).

Podľa ÚPN VUC Nitrianskeho kraja v riešenom území sú evidované nasledovné navrhované chránené územia:

nR29 - názov „Lužný les rieky Nitry“, k.ú. Vinodol, Veľký Cetín

nA33 – názov „Pohranické lúky“, k.ú. Pohranice

nR45 – názov „Vrábeľská VN“, k.ú. Klasov, Vráble, Veľké Chyndice

nA44 – názov „VN Golianovo“, k.ú. Golianovo

NATURA 2000

Zo záväzkov SR ako členského štátu Európskeho spoločenstva vyplýva realizácia Programu budovania sústavy osobitne chránených území NATURA 2000. Túto sústavu tvoria dva typy území:

1. *územia európskeho významu*
2. *chránené vtáčie územia*

1. Výnosom MŽP SR č. 3/2004 –5.1 zo 14. júla 2004 bol vydaný zoznam území európskeho významu, ktorý nadobudol účinnosť 1. augusta 2004. V riešenom území sa nachádza územie európskeho významu: **SKUEV0126 Vinodolský háj**, výmera 21,53 ha, stupeň ochrany: 3, k.ú. Horný Vinodol, parc.č. : 245/1–časť, 249–časť, 250–časť, 251–časť, 256/1–časť, odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Lužné dubovo–brestovo–jaseňové lesy okolo nížinných riek (91F0) a Karpatské a panónske dubovo–hrabové lesy (91G0).
2. Národný zoznam navrhovaných *chránených vtáčích území* schválila Vláda SR dňa 9.júla 2003 uznesením vlády č. 636/2003, národný zoznam obsahuje 38 navrhovaných chránených vtáčích území s celkovou rozlohou cca 1 236 545 ha (25,2% rozlohy SR). *Do riešeného územia nezasahuje žiadne navrhované chránené vtáčie územie.*

Biotopy európskeho a národného významu

Vo vykonávacej vyhláške MŽP SR č. 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov v prílohe č.1 sa nachádza zoznam a spoločenská hodnota biotopov európskeho a národného významu a prioritných biotopov, ktoré sú predmetom ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny a na zasahovanie do nich spôsobom, ktorým sa môže biotop poškodiť alebo zničiť sa vyžaduje súhlas príslušného orgánu ochrany prírody – Obvodného úradu životného prostredia Nitra.

V riešenom území vzhľadom na prírodné podmienky lokality biotopov národného alebo európskeho významu sú viazané na pôvodné a prirodzené lesné komplexy (napr. územie európskeho významu SKUEV0126 Vinodolský háj), plochy v blízkosti vodných tokov a vodných plôch (napr. k.ú. Golianovo - biotop európskeho významu: Ls 1.1 Vřbovotopoľové nížinné lužné lesy * 91E0), ostatné vodné a mokrad'ové biotopy a trávinnobylinné biotopy.

Starostlivosť o chránené územia z hľadiska ochrany prírody a krajiny zabezpečujú odborné organizácie Štátnej ochrany prírody a krajiny. Riešené územie spadá pod územnú pôsobnosť ŠOP SR, Regionálneho centra ochrany prírody v Nitre, ktoré zabezpečuje aj monitoring chránených a ohrozených druhov a realizuje opatrenia na ich ochranu.

Chránené stromy

V riešenom území nie sú evidované chránené stromy .

Ochrana drevín je vykonávaná v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny, kde obec vykonáva štátnu správu vo veciach ochrany drevín v rozsahu ustanovenom týmto zákonom.

Druhová ochrana

Druhová ochrana sa vykonáva v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny, vykonávacej vyhlášky a ďalších predpisov. Zoznam chránených druhov rastlín a živočíchov, druhov európskeho, národného významu a prioritných druhov je v príslušných prílohách vykonávacej vyhlášky. Evidenciu chránených druhov a starostlivosť o ne v riešenom území zabezpečuje ŠOP SR, Regionálne centrum ochrany prírody v Nitre v spolupráci so samosprávou a právnickými osobami hospodáriacimi v riešenom území.

Prioritnou požiadavkou ochrany druhov je zabezpečenie ochrany primerane veľkých biotopov, v ktorých môžu prirodzene prežívať a rozmnožovať sa.

V riešenom území chránené druhy sú viazané najmä na vodné, mokrad'ové, trávinnobylinné a a lesné biotopy

V riešenom území sú evidované nasledovné *mokrade regionálneho významu* - VN Vráble (k.ú. Klasov, Vráble, Veľké Chyndice), Vinodolský luh – Hájik (k.ú. Vinodol).

ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

V zmysle ÚPN VUC Nitrianskeho kraja, Zmeny a doplnky(2008) - časti krajinná štruktúra, R-ÚSESu okresu Nitra (1992) do riešeného územia zasahujú tieto prvky ÚSESu:

Biotopy nadregionálneho významu

- nezasahuje do riešeného územia

regionálneho významu

biokoridor - rieka Nitra

biokoridor – potok Kadaň

biokoridor - Štitársky kanál (Pohranice)

biokoridor – Host'ovský potok (Dolné Obdokovce)

biokoridor - Obdokovský potok – časť potoka pri ústí do Host'ovského potoka (Dolné Obdokovce)

biocentrum – Taraň (Malý Lapáš)

biocentrum - Zakázaný háj (Dolné Obdokovce)

biocentrum - Hájik (Vinodol)

biocentrum - VN Vráble (Klasov)

biocentrum - Mállok – Kolíňanský vrch (Pohranice)

Na miestnej úrovni je ÚSES dopĺňaný o prvky miestneho významu a o interakčné prvky, čím sa postupne vytvárajú podmienky pre zabezpečenie priestorovej ekologickej stability krajiny a tým zachovanie rôznorodosti podmienok a foriem života.

Na základe zastúpenia a plošnej rozlohy jednotlivých prvkov súčasnej krajinskej štruktúry možno hodnotiť súčasný stav antropizácie územia (ľudského ovplyvnenia územia), či ide o územie prirodzené s vysokou krajinnoeologickou hodnotou, alebo naopak o územie antropicky silne pozmenené s nízkou krajinnoeologickou hodnotou. (RA 21 metodický postup 2001). Štruktúra pozemkov vypovedá o hospodárskom využívaní krajiny.

Z hľadiska zastúpenia prírodných prvkov a ich dôležitosti pri zachovaní ekologickej stability územia majú veľký význam krajinné prvky s **vysokou ekostabilizačnou hodnotou** ako sú **lesné pozemky, trvalé trávne porasty a vodné plochy**, ich zastúpenie v riešenom území je veľmi nízke, len 6 % celkovej rozlohy riešeného územia.

Krajinné prvky s nízkou ekostabilizačnou hodnotou ako sú **orná pôda, zastavané plochy a ostatné plochy** spolu tvoria **85 %** celkovej rozlohy riešeného územia, pričom najväčšie zastúpenie má orná pôda – **77%**, čo predstavuje vysoký stupeň zornenia krajiny.

Z hľadiska hodnotenia ekologickej kvality katastrálnych území podľa štruktúry využitia (Atlas krajiny SR, 2002) koeficient ekologickej kvality v riešenom území sa pohybuje v intervale 0,-0,4 (maximum je hodnota 1).

Na základe vyššie uvedeného riešené územie možno hodnotiť ako krajinu s nepriaznivou krajinou štruktúrou a ako krajinu s nízkou ekologickou stabilitou.

Nitrátová smernica

Na území Slovenskej republiky boli Nariadením vlády SR zo dňa 26.6.2003 vyčlenené zraniteľné oblasti na základe „Nitrátovej direktívy“. Nitrátová direktíva je súborom opatrení smerujúcich k zníženiu možností znečistenia vodných zdrojov (povrchové aj podzemné) dusičnanmi, ktoré môžu pochádzať z minerálnych hnojív a z hospodárskych hnojív (maštalný hnoj, hnojovica, močovka) a to vtedy, keď sú aplikované v nadmerných dávkach a v nesprávnom čase, alebo keď sú zle uskladňované. Nitrátová direktíva bola vypracovaná na základe „Smernice 91/676/EC o ochrane vodných zdrojov pred znečistením dusičnanmi

pochádzajúcimi z poľnohospodárstva“. Všetky obce RZ Dolná Nitra patria do zraniteľného územia z hľadiska ochrany vodných zdrojov. Poľnohospodárske subjekty hospodáriace na spomínaných územiach sú povinné rešpektovať osobitné zásady hospodárenia podľa „Kódexu správnej poľnohospodárskej praxe“ a od roku 2009 „GAEC a Cross Compliance“.

2.3 Popis demografickej situácie

- **Počet obyvateľov, populačné vývojové pyramídy**

K základným rozvojovým potenciálom každého regiónu patrí ľudský potenciál. Celkový počet obyvateľov je najjednoduchší a najzákladnejší demografický ukazovateľ, charakterizujúci stav populácie. Poskytuje základný obraz o sile sledovanej populácie a o ľudnatosti územia, na ktorom obyvateľstvo žije a o jeho osídlení.

K 31. 12 2007 žilo v RZ Dolná Nitra celkom 11 863 obyvateľov, z čoho bolo 6 057 žien (51,1 %). Tento fakt je spôsobený predovšetkým vyšším podielom žien v poproduktívnom veku. Populácia mikroregiónu predstavuje 7,27 % obyvateľov z celkovej populácie Nitrianskeho okresu. (tabuľka 2.3.3)

Obce Malý Cetín a Paňa patria do veľkostnej skupiny malých obcí – do 500 obyvateľov. Babindol sa radí do veľkostnej skupiny obcí od 500 do 1000 obyvateľov. V ostatných obciach RZ Dolná Nitra Obce žije viac ako 1000 a menej ako 2000 obyvateľov. Jedná sa o obce Čechynce, Dolné Obdokovce, Golianovo, Klasov, Pohranice, Veľký Cetín, Veľký Lapáš a Vinodol.(tabuľka 2.3.1)

Tabuľka 2.3.1 - - Zastúpenie obcí v RZ Dolná Nitra podľa veľkostných kategórií

POČET OBYVATEĽOV	POČET OBCÍ	OBCE RZ DOLNÁ NITRA
Menej ako 500	2	Malý Cetín, Paňa
500 - 1000	1	Babindol
1000 - 2000	8	Čechynce, Dolné Obdokovce, Golianovo, Klasov, Pohranice, Veľký Cetín, Veľký Lapáš, Vinodol

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Hustota obyvateľov v jednotlivých obciach verejno-súkromného partnerstva je vzhľadom na rôznu veľkosť katastrálnych území a počet miestnych obyvateľov značne odlišná. Hustota osídlenia celého územia k 31.12.2007 bola 105,1 obyvateľov na km². Najhustejšie sú obývané Čechynce, kde priemerná hustota dosahuje hodnotu 173 obyvateľov na km². Najredšie osídlenie je v obci Paňa, v tejto obci žije len 27,9 obyvateľov na km². (tabuľka 2.3.2)

Tabuľka 2.3.2 - Hustota obyvateľov v obciach RZ Dolná Nitra v roku 2007

<i>OBEC</i>	<i>POČET TBO</i>	<i>VÝMERA V HA</i>	<i>HUSTOTA OBYVATEĽOV NA KM²</i>
<i>Babindol</i>	669	541,3	123,6
<i>Čechynce</i>	1014	586,1	173,0
<i>Dolné Obdokovce</i>	1162	1018,6	114,1
<i>Golianovo</i>	1276	1070,1	119,2
<i>Klasov</i>	1217	1223,0	99,5
<i>Malý Cetín</i>	384	515,8	74,4
<i>Paňa</i>	314	1126,4	27,9
<i>Pohranice</i>	1094	1208,9	90,5
<i>Veľký Cetín</i>	1644	1686,5	97,5
<i>Veľký Lapáš</i>	1146	815,7	140,5
<i>Vinodol</i>	1943	1498,1	129,7
<i>RZ Dolná Nitra</i>	<i>11 863</i>	<i>11 291,2</i>	<i>105,1</i>

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Ak porovnáme vekové zloženie obyvateľov RZ Dolná Nitra s okresnou úrovňou, hodnoty všetkých vekových kategórií obyvateľov sa približujú k hodnotám okresnej úrovne. V RZ Dolná Nitra žije o 2,25 % viac predproduktívnych obyvateľov v porovnaní s okresnými hodnotami detskej zložky populácie, o 4,96 % menej produktívnych obyvateľov ako v nitrianskom okrese a zastúpenie vekovej kategórie poproduktívneho obyvateľstva je o 3,93 % vyššie. (tabuľka 2.3.3)

Tabuľka 2.3.3 – Porovnanie okresnej úrovne s RZ Dolná Nitra v roku 2007

<i>KATEGÓRIA</i>	<i>OKRES NITRA</i>		<i>NITRA</i>		<i>RZ DOLNÁ NITRA</i>	
	<i>absolútne</i>	<i>v %</i>	<i>absolútne</i>	<i>v %</i>	<i>absolútne</i>	<i>v %</i>
<i>Spolu</i>	<i>163 802</i>	<i>100</i>	<i>84 800</i>	<i>100</i>	<i>11 863</i>	<i>100</i>
<i>Muži</i>	79 081	48,28	40 680	47,97	5 806	48,9
<i>Ženy</i>	84 721	51,72	44 120	52,03	6 057	51,1
<i>Predproduktívna zložka</i>	23 991	<i>14,65</i>	11 636	<i>13,72</i>	2 007	<i>16,9</i>
<i>Produktívna zložka</i>	119 297	<i>72,83</i>	63 598	<i>75,00</i>	8 177	<i>68,9</i>
<i>Poproduktívna zložka</i>	20 514	<i>12,52</i>	9 566	<i>11,28</i>	1 679	<i>14,2</i>

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

- **Štruktúra populácie územia podľa produktivity a ekonomickej aktivity**

Vekové zloženie obyvateľstva je výsledkom súčasnej pôrodnosti a úmrtnosti ako aj reprodukčných procesov z minulosti. Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia závisí od pohlavnej štruktúry živonarodených detí, od úmrtnosti podľa pohlavia, od migračných pohybov a aj vonkajších účinkov. Veková štruktúra obyvateľstva závisí od natality, úmrtnosti a migračných pohybov.

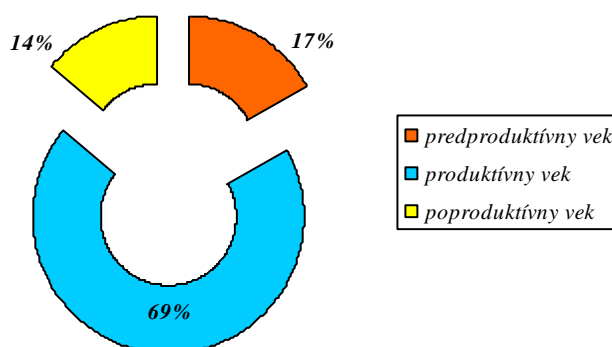
Z celkového počtu obyvateľov RZ Dolná Nitra je 2007 obyvateľov (16,9%) v predproduktívnom veku, 8177 obyvateľov (68,9 %) predstavuje zložku produktívneho obyvateľstva a na území obcí žije 1679 obyvateľov v dôchodkovom veku (14,2%). Podľa tejto vekovej štruktúry možno dané územie považovať za progresívny typ sídla, nakoľko v počte obyvateľov prevláda detská zložka populácie nad dôchodcami, a to o 2,7 %. (tabuľka 2.3.4, graf 2.3.1)

Tabuľka 2.3.4 – Veková štruktúra obyvateľov RZ Dolná Nitra v roku 2007

POČET OBYVATEĽOV K 31.12.2007		V TOM VO VEKU					
		predprod.	produkt.	poprod.	predprod.	produkt.	poprod.
		absolútne			v %		
Ženy	6 057	1 061	3 975	1 021	17,5	65,6	16,9
Muži	5 806	946	4 202	658	16,3	72,4	11,3
Spolu	11 863	2 007	8 177	1 679	16,9	68,9	14,2

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Graf 2.3.1 Veková štruktúra obyvateľov RZ Dolná Nitra k 31.12.2007

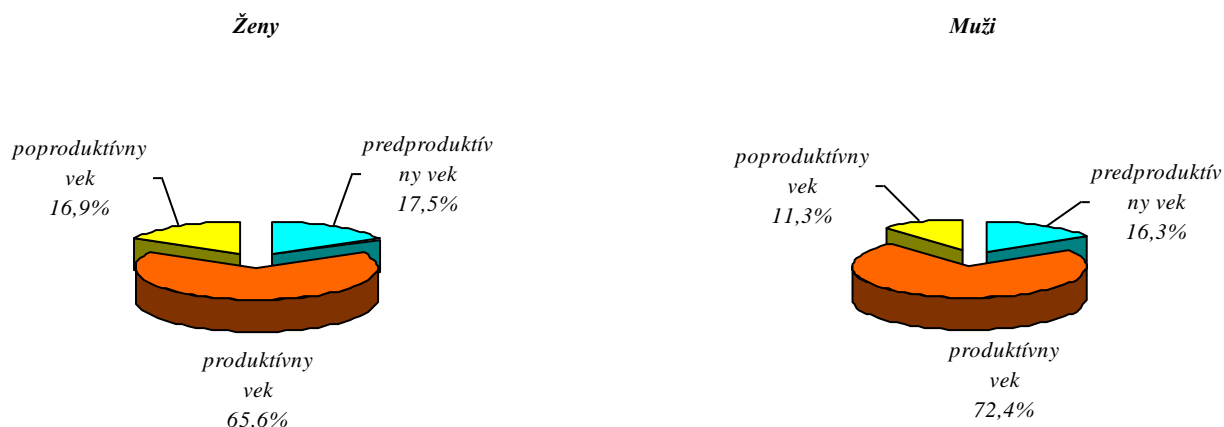
Zdroj: Tabuľka 2.3.4

Najvyšší podiel predproduktívnych obyvateľov je v obciach Pohranice (ženy 27,6 %), Veľký Cetín (ženy 25,4 %) a Vinodol (muži 20,4 %). Najviac produktívnych obyvateľov v porovnaní s ostatnými vekovými kategóriami miestnej populácie žije v Klasove (muži 78,4 %) a Čechynciach (muži 76,1 %), ktoré patria medzi najprogresívnejšie sa ekonomicky rozvíjajúce obce v poslednom období. V týchto obciach skupina produktívnych obyvateľov percentuálne preyšuje počet produktívnych obyvateľov v rámci nitrianskeho okresu. Najvyššie zastúpenie obyvateľov v dôchodkovom veku je v malých obciach, teda v Malom Cetíne (24,3 %) a v Pani (28,7 %).

Veková štruktúra žien je nepriaznivejšia ako veková štruktúra mužov. Kým v ženskej populácii verejno-súkromného partnerstva je o 0,6 % viac dôchodkýň ako detskej ženskej zložky populácie, u mužov je porovnanie týchto dvoch vekových kategórií priaznivé v prospech detskej zložky populácie. Muži v predproduktívnom veku majú v území združenia

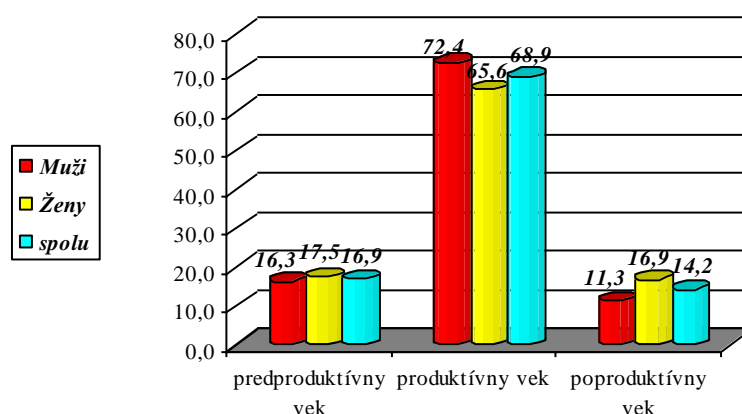
16,3 % - né zastúpenie. Mierne diferencie sa vyskytujú aj pri porovnaní produktívnych mužov a produktívnych žien. Mužov v produktívnom veku žije na území mikroregiónu o 6,8 % viac ako žien v tejto istej vekovej skupine (tabuľka 2.3.4, graf 2.3.2 a 2.3.3)

Graf 2.3.2 Veková štruktúra mužov a žien v RZ Dolná Nitra k 31.12. 2007

Zdroj: Tabuľka 2.3.4

Graf 2.3.3 Veková štruktúra obyvateľov RZ Dolná Nitra k 31.12.2007

Zdroj: Tabuľka 2.3.4

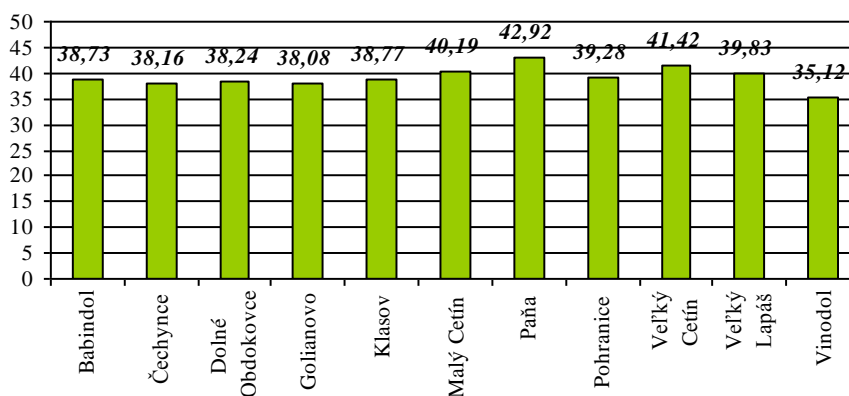
Priemerný vek obyvateľov v RZ Dolná Nitra je 39,16 rokov. Najstaršia populácia žije v Malom Cetíne (40,2 rokov) a Pani (42,9 rokov). Naopak najmladšia populácia v rámci územia je v obciach Vinodol (35,1 rokov) a Golianovo (38,1 rokov).(tabuľka 2.3.5, graf 2.3.4)

Tabuľka 2.3.5 – Priemerný vek obyvateľov RZ Dolná Nitra v roku 2007

PRIEMERNÝ VEK		
OBEC	celkom	ženy
<i>Babindol</i>	38,73	39,80
<i>Čechynce</i>	38,16	39,11
<i>Dolné Obdokovce</i>	38,24	39,90
<i>Golianovo</i>	38,08	40,55
<i>Klasov</i>	38,77	40,87
<i>Malý Cetín</i>	40,19	42,38
<i>Paňa</i>	42,92	46,13
<i>Pohranice</i>	39,28	40,77
<i>Veľký Cetín</i>	41,42	42,34
<i>Veľký Lapáš</i>	39,83	41,66
<i>Vinodol</i>	35,12	37,25
RZ Dolná Nitra	39,16	37,53

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Graf 2.3.4 Priemerný vek obyvateľstva RZ Dolná Nitra v roku 2007

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Ukazovateľom vnútornej demografickej kvality a vitality súčasného obyvateľstva je index vitality populácie. RZ Dolná Nitra je z hľadiska vekovej štruktúry obyvateľstva **progresívnym typom sídla**, keďže v území prevláda predproduktívna zložka obyvateľstva nad poproduktívnu /**index vitality dosahuje hodnotu 120** /. Ide teda o rastúci vývoj, čo je z hľadiska reprodukčných procesov veľmi priaznivé. Prognóza do budúcnosti jednoznačne potvrdzuje pozitívny demografický vývojový trend.

V RZ Dolná Nitra sú len tri obce s regresívnymi demografickými charakteristikami (s prevládajúcim počtom obyvateľov v dôchodkovom veku v porovnaní s detskou zložkou populácie). Jedná sa o obce Klasov, Malý Cetín a Paňa. (tabuľka 2.3.6)

Tabuľka 2.3.6 - Index vitality v obciach RZ Dolná Nitra

OBEC	INDEX VITALITY	TYP SÍDLA PODĽA VEKOVEJ ŠTRUKTÚRY OBYVATELSTVA
Babindol	111	Progresívny
Čechynce	135	Progresívny
Dolné Obdokovce	110	Progresívny
Golianovo	117	Progresívny
Klasov	75	Regresívny
Malý Cetín	60	Regresívny
Paňa	63	Regresívny
Pohranice	165	Progresívny
Veľký Cetín	114	Progresívny
Veľký Lapáš	119	Progresívny
Vinodol	179	Progresívny
RZ Dolná Nitra	120	Progresívny

Zdroj: Zdroj: Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

Z hľadiska ekonomickej aktivity je v území RZ podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v pomere k trvalo bývajúcim obyvateľom relatívne priaznivý - 46,9%. Ak porovnáme tento údaj s celoslovenským podielom ekonomicky aktívneho obyvateľstva, je to len 4,2 % menej. Ak by sme ho porovnali s úrovňou Nitrianskeho okresu, tu je rozdiel ukazovateľov 3,7 %. Tento fakt vyplýva najmä z vidieckeho charakteru osídlenia, kde väčšina žien zostáva v domácnosti, resp. má menej príležitostí sa zamestnať. Podiel žien na trvalo bývajúcim obyvateľstve v RZ je o 0,63 % nižší ako v Nitrianskom kraji, ich podiel na ekonomicky aktívnom obyvateľstve je o 2,46 % nižší. Uvedené skutočnosti vysvetľujú, prečo je podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva na trvalo bývajúcim obyvateľstve nižší ako v Nitrianskom kraji.

Tabuľka 2.3.7– Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v RZ Dolná Nitra

	TRVALE BÝVAJÚCE OBYVATELSTVO			ŽENY V %	EKONOMICKY AKTÍVNE OBYVATELSTVO			ŽENY V %	EAO V %
	Spolu	Muži	Ženy		Spolu	Muži	Ženy		
SR	5379 455	2612 515	2 766 940	51,4	2748 050	1428 518	1319 532	48,0	51,1
Záp. Slov	1 870 007	960 673	909 673	51,4	957 578	503 229	454 349	47,5	51,2
NR kraj	713422	344 738	368 684	51,7	360 894	190 246	170 648	47,3	50,6
Okres NR	163 540	79 030	84 510	51,7	83 264	43 326	39 938	47,96	50,91
RZ Dolná Nitra	11 863	5 806	6 057	51,07	5 571	3 036	2 5 35	45,5	46,9

Zdroj: SODB 2001

- **Trendy vo vývoji jednotlivých vekových kategórií**

V časovom horizonte rokov 1998 až 2007 bol v obciach RZ Dolná Nitra zaznamenaný nárast počtu obyvateľstva. Kým v roku 1998 žilo na území združenia 11 492 obyvateľov, o deväť rokov neskôr ich už bolo 11 863, čo predstavuje nárast o 3,2 % v porovnaní s rokom 1997. (tabuľka 2.3.7, graf 2.3.5 až 2.3.8)

Populácia verejno-súkromného partnerstva začína dosahovať trend západoeurópskeho typu populácie, t.j narastá podiel obyvateľstva produktívneho a stagnuje, resp. rastie podiel poproduktívneho obyvateľstva. Je možné pozorovať pokles vekovej skupiny 0 - 14 ročných a nárast v ostatných vekových kategóriách.

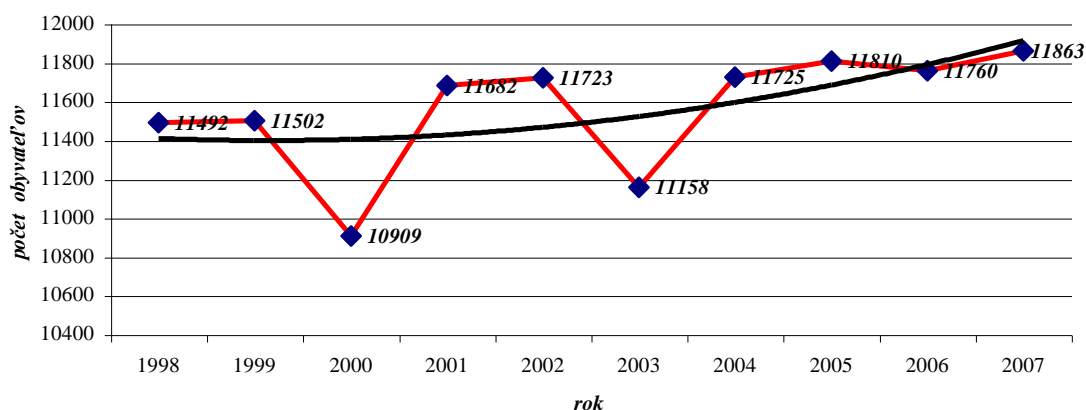
Vplyvom úbytku detskej zložky populácie a rastom početnosti osôb v produktívnom veku sa ďalej zvyšuje aj priemerný vek žijúcich obyvateľov a index starnutia. (tabuľka 2.3.5)

Tabuľka 2.3.8– Vývoj počtu obyvateľov v RZ Dolná Nitra v rokoch 1997 - 2006

VEKOVÁ KATEGÓRIA	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Predproduktívne	2243	2197	2039	2194	2127	1916	1964	1897	1834	2007
Produktívne	6768	6828	6560	7019	7106	6898	7263	7398	8334	8177
Poproduktívne	2481	2477	2310	2469	2490	2344	2498	2515	1592	1679
RZ Dolná Nitra	11492	11502	10909	11682	11723	11158	11725	11810	11760	11863

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Graf 2.3.5 Vývoj počtu obyvateľov RZ Dolná Nitra v rokoch 1998 - 2007

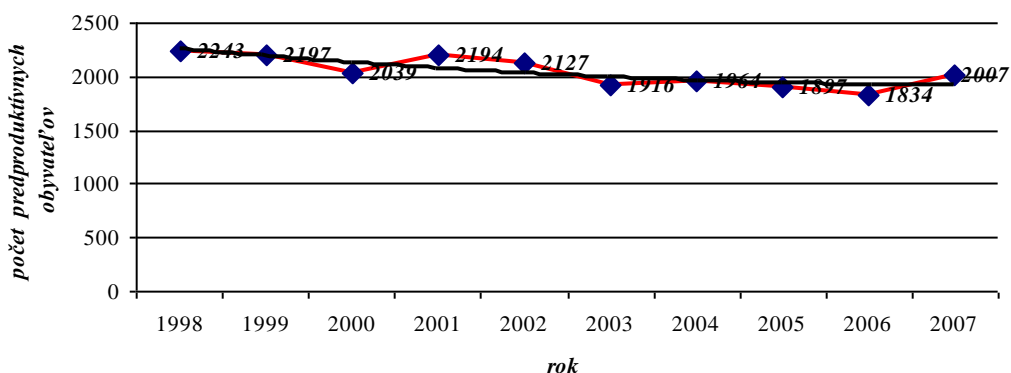

Zdroj: Tabuľka 2.3.7

Graf 2.3.6

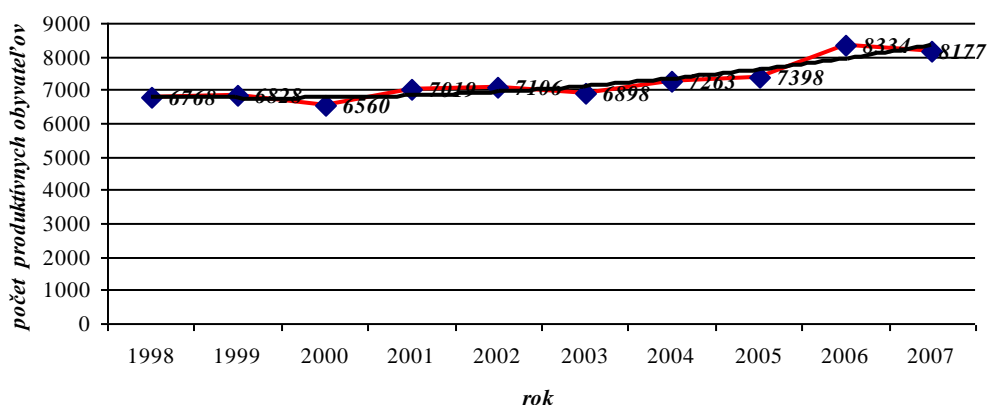
Vývoj počtu predproduktívnych obyvateľov RZ Dolná Nitra v rokoch 1998 - 2007

Zdroj: Tabuľka 2.3.7

Graf 2.3.7

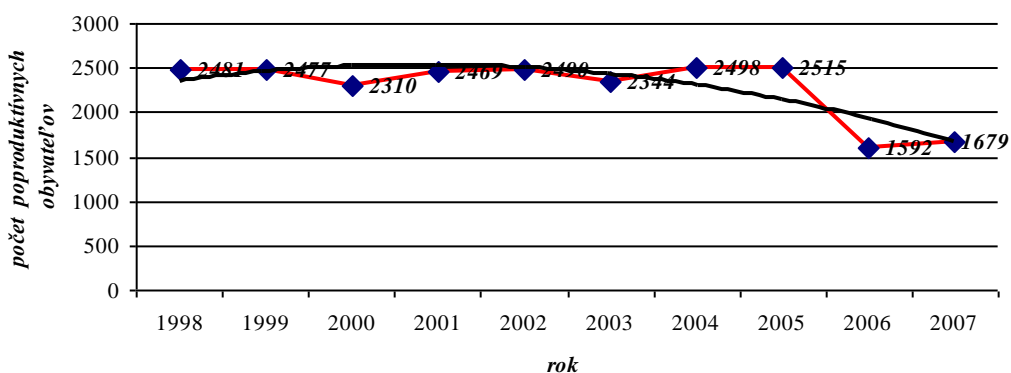
Vývoj počtu produktívnych obyvateľov RZ Dolná Nitra v rokoch 1998 - 2007

Zdroj: Tabuľka 2.3.7

Graf 2.3.8

Vývoj počtu poproduktívnych obyvateľov RZ Dolná Nitra v rokoch 1998 – 2007

Zdroj: Tabuľka 2.3.7

- **Trendy v demografických pohyboch, ich príčiny**

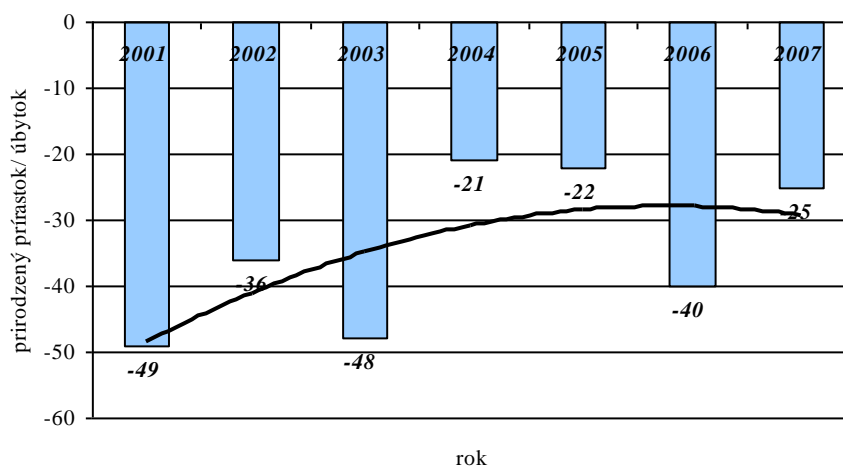
Prirodzený prírastok ako výsledok reprodukcie obyvateľstva, ktorý predstavuje rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých obyvateľov dosahuje v poslednom období rokov 2001-2007 záporné hodnoty. V roku 2001 došlo prvýkrát k prirodzenému úbytku obyvateľstva, kedy počet živonarodených detí bol nižší ako počet zomrelých. Z hľadiska pôrodnosti a úmrtnosti bol za posledných osem rokov v regióne zaznamenaný úbytok obyvateľov, nakoľko hodnoty prirodzeného prírastku dosahujú vo všetkých rokoch mínusové hodnoty. Najviac detí sa v obciach narodilo v roku 2004 a 2007, najnižšia pôrodnosť bola v obciach zaznamenaná v roku 2001 a 2003. Úmrtnosť dosahovala najvyššie hodnoty v roku 2001 a 2006, najmenej ľudí zomrelo v roku 2004. Celkovo možno konštatovať, že hodnoty prirodzeného úbytku majú kolísavý charakter, bez väčších výkyvov. Celkovo možno v území pozorovať rastúci trend natality. (tabuľka 2.3.9, graf 2.3.9)

Tabuľka 2.3.9- Prirodzený prírastok obyvateľov RZ Dolná Nitra_v rokoch 2001 -2007

ROK	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Narodení	93	97	93	108	103	100	105
Zomrelí	142	133	141	129	125	140	130
Prirodz. prírastok	-49	-36	-48	-21	-22	-40	-25

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Graf 2.3.9 Prirodzený prírastok obyvateľov RZ Dolná Nitra v rokoch 2001- 2007

Zdroj: Tabuľka 2.3.8

Migračné saldo dosahuje za poslednú dekádu kladné hodnoty. V rokoch 2005 sa do obcí RZ Dolná Nitra prisťahovalo až o 107 viac obyvateľov, ako z nich odišlo. Tento pozitívny trend v migrácii možno pripísať hlavne výhodnej geografickej polohe obcí a blízkosti okresného rozvojového pólu – mesta Nitra, ako aj narastajúcemu počtu podnikateľských subjektov v obciach a s tým súvisiacimi novými pracovnými príležitosťami. V súčasnosti je v území zaznamenaný trend návratu ľudí na vidiek, nielen mladých ľudí a rodín s deťmi, ktorí

opúšťajú sídliská a sťahujú sa do obcí s únosnou dostupnosťou do okresného mesta, ale aj starších obyvateľov, ktorí sa vracajú do svojich rodných dedín. (tabuľka 2.3.10, graf 2.3.10)

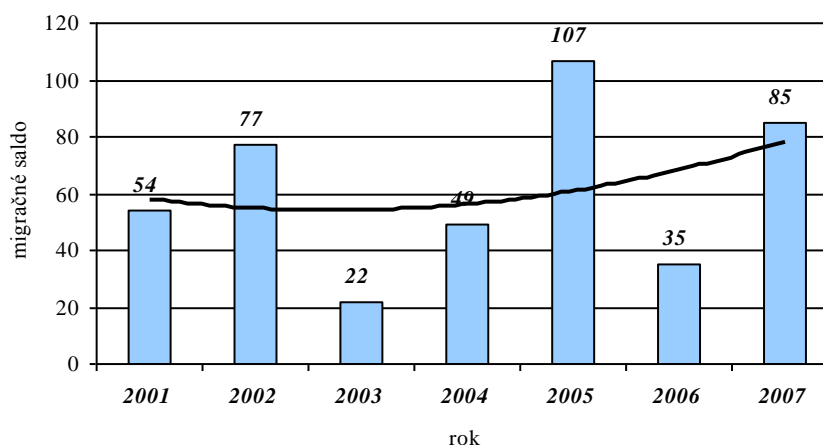
Najvyššia imigrácia v roku 2007 bola zaznamenaná v obciach Golianovo, Pohranice a Dolné Obdokovce, teda v blízkom zázemí mesta Nitra. Obce sa v maximálnej miere snažia vytvárať miestnym obyvateľom ideálne podmienky na bývanie a život. Najmä výstavbou nových nájomných bytov ako aj podporou IBV. Prípravu na IBV v súčasnosti realizujú viaceré obce (Klasov, Golianovo, a iné) a v obce Čechynce obec finalizuje výstavbu nájomných bytov.

Tabuľka 2.3.10 - Migračné saldo obyvateľov RZ Dolná Nitra v rokoch 2001 -2007

ROK	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Prist'ahovaní	168	192	169	182	251	172	223
Odst'ahovaní	114	115	147	133	144	139	138
Migračné saldo	54	77	22	49	107	35	85

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Graf 2.3.10 Migračné saldo obyvateľov RZ Dolná Nitra v rokoch 1998-2007

Zdroj: Tabuľka 2.3.9

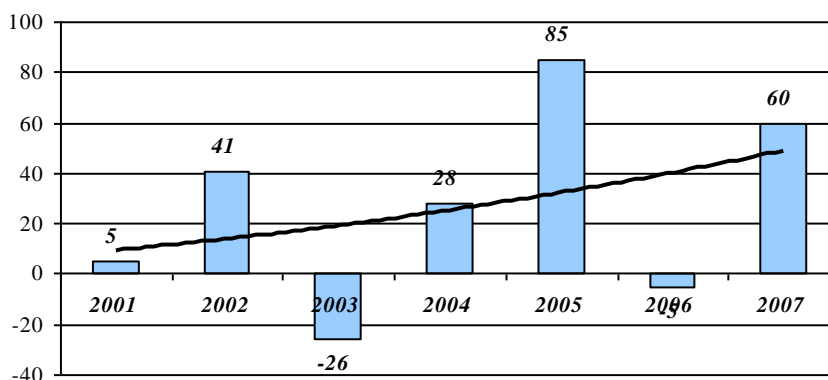
Hodnoty celkového prírastku dosahujú od roku 2001 až v šiestich rokoch pozitívne hodnoty. Tento jav je vo veľkej miere ovplyvnený rastúcou imigráciou obyvateľov z okolitých obcí ale najmä z mesta Nitra. Tento pozitívny trend možno predpokladať aj do budúcnosti. (tabuľka 2.3.11, graf 2.3.11)

Tabuľka 2.3.11 – Celkový prírastok obyvateľov RZ Dolná Nitra v rokoch 1998 -2007

ROK	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Prirodzený prírastok	-49	-36	-48	-21	-22	-40	-25
Migračné saldo	54	77	22	49	107	35	85
Celkový prírastok	5	41	-26	28	85	-5	60

Zdroj: Štatistický úrad SR, Krajská správa v Nitre

Graf 2.3.11 Celkový prírastok / úbytok obyvateľov RZ Dolná Nitra v rokoch 1998-2007

Zdroj: Tabuľka 2.3.10

- **Národnostné a etnické zloženie obyvateľstva**

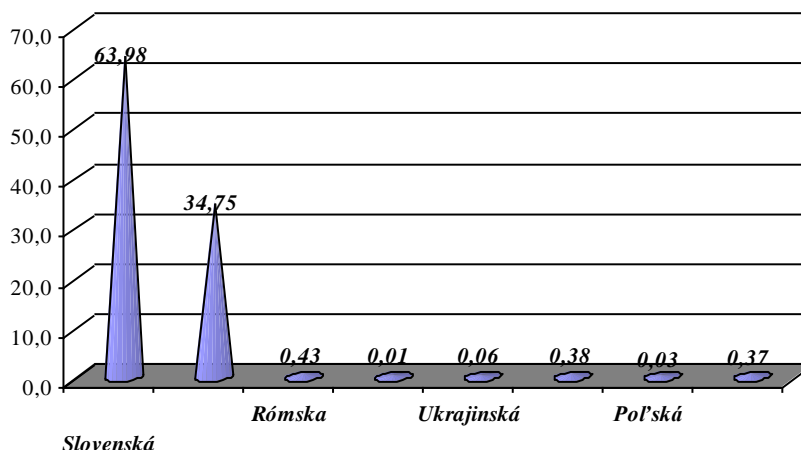
Z hľadiska národnostného zloženia je RZ Dolná Nitra heterogénnym typom sídla. 64 % z celkového počtu obyvateľov je slovenskej národnosti. Početnejšiu národnostnú menšinu tvoria obyvatelia maďarskej národnosti. V poslednom sčítaní obyvateľov, domov a bytov sa k tejto národnosti prihlásilo takmer 35 % miestnych obyvateľov. Z ostatných národnostných menšín žijú na území obcí ešte zástupcovia rómskej, českej, ukrajinskej a poľskej národnosti. (tabuľka 2.3.12, graf 2.3.12) Zastúpenie rómskej minority je v skutočnosti vyššie ako uvádza štatistika z roku 2001.

Tabuľka 2.3.12 – Národnostná štruktúra obyvateľov RZ Dolná Nitra

NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA	MR	V %
<i>Slovenská</i>	6826	64,0
<i>Maďarská</i>	3707	34,7
<i>Rómska</i>	46	0,4
<i>Rusínska</i>	1	0,0
<i>Ukrajinská</i>	6	0,1
<i>Česká</i>	41	0,4
<i>Poľská</i>	3	0,0
<i>Ostatné, nezistené</i>	39	0,4
TBO spolu	10669	100

Zdroj: SODB 2001

Graf 2.3.12 Národnostné zloženie obyvateľov RZ Dolná Nitra

Zdroj: Tabuľka 2.3.12

- **Vierovyznanie**

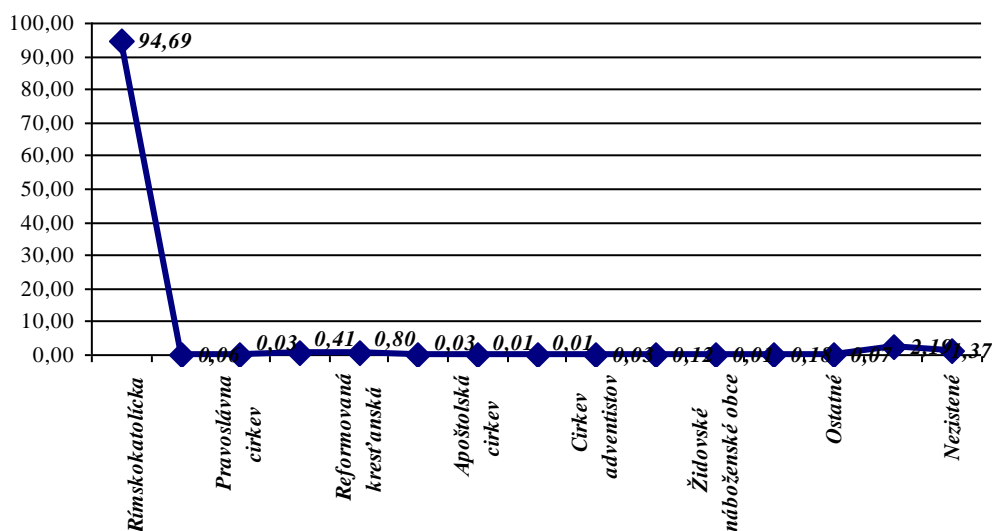
RZ Dolná Nitra je z hľadiska vierovyznania homogénnym územím. Takmer 95 % obyvateľov sa pri poslednom sčítaní obyvateľov, domov a bytov z roku 2001 prihlásilo k rímskokatolíckej cirkvi a 2,2 % miestnych obyvateľov sa nehlási k žiadnej cirkvi, ani náboženskému vyznaniu. Na území obcí žijú v početnejšom množstve taktiež zástupcovia reformovanej kresťanskej cirkvi, evanjelickej cirkvi augsburského vyznania a kresťanských zborov. (tabuľka 2.3.13, graf 2.3.13)

Tabuľka 2.3.13 - Náboženské vyznanie obyvateľov RZ Dolná Nitra

NÁBOŽENSKÉ VYZNANIE / CIRKEV	SPOLU	V %
Rímskokatolícka cirkev	10103	94,69
Gréckokatolícka cirkev	6	0,06
Pravoslávna cirkev	3	0,03
Evanjelická cirkev augsburského	44	0,41
Reformovaná kresťanská cirkev	85	0,80
Evanjelická cirkev metodistická	3	0,03
Apoštolská cirkev	1	0,01
Cirkev československá husitská	1	0,01
Cirkev adventistov siedmeho dňa	3	0,03
Kresťanské zbory	13	0,12
Židovské náboženské obce	1	0,01
Náboženská spoločnosť Jehovovi	19	0,18
Ostatné	7	0,07
Bez vyznania	234	2,19
Nezistené	146	1,37

Zdroj: SODB 2001

Graf 2.3.13 Vierovyznanie obyvateľov RZ Dolná Nitra

Zdroj: Tabuľka 2.3.13

- **Vzdelanostnú úroveň – stupeň aj druhy, vývojové trendy vo vzdelanosti**

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva ovplyvňuje nielen jeho uplatnenie sa na trhu práce, ale je tiež významným podnetom pre prítiahnutie investícií do územia.

Pri poslednom SODB v máji 2001 prevládali vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľov územia osoby s nižším vzdelaním. Dominuje skupina miestnych obyvateľov s dokončeným základným vzdelaním (30,3%). Druhú najväčšiu skupinu tvoria obyvatelia s učňovským vzdelaním (29,7 %). Stredoškolské vzdelanie dosiahlo v RZ Dolná Nitra 15,7 % obyvateľov. Ľudia, ktorí majú ukončené vysokoškolské vzdelanie predstavujú 5 % z celkového počtu obyvateľov regiónu. Väčšina z nich vyštudovala vysokú školu technického a poľnohospodárskeho zamerania.

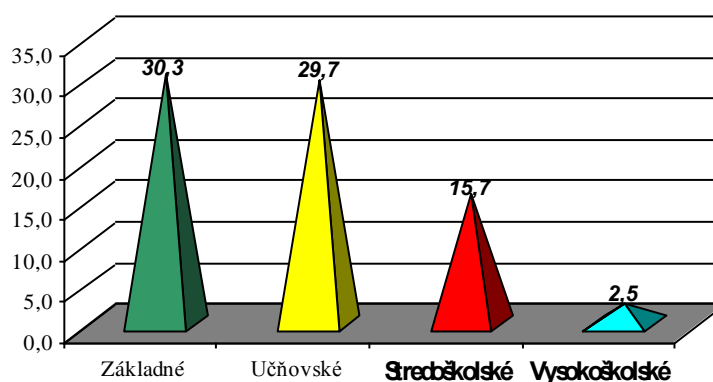
K dnešnému dátumu však táto vzdelanostná štruktúra miestneho obyvateľstva nemusí byť relevantnou, nakoľko sme v posledných rokoch zaznamenali vysokú imigráciu obyvateľov. Jedná sa najmä o solventné mladé rodiny, ktoré sa rozhodli žiť na vidieku a kúpili si tu nehnuteľnosť, resp. voľný stavebný pozemok. Podľa prieskumov ide o obyvateľov s ukončeným stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním. Vo vzdelanostnej štruktúre teda možno očakávať vyššie percentuálne zastúpenie skupín obyvateľov s úplným stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním. (tabuľka 2.3.14, graf 2.3.14)

Tabuľka 2.3.14 – TBO podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

NAJVYŠŠÍ SKONČENÝ STUPEŇ ŠKOLSKÉHO VZDELANIA	SPOLU	V %
Základné	3221	30,2
Učňovské (bez maturity)	3013	28,2
Stredné odborné (bez maturity)	143	1,3
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	407	3,8
Úplné stredné odborné (s maturitou)	974	9,1
Úplné stredné všeobecné	293	2,7
Vyššie	25	0,2
Vysokoškolské bakalárske	21	-
Vysokoškolské magisterské, inžinierské, doktorské	237	-
Vysokoškolské doktorandské	7	-
Vysokoškolské spolu	265	-
- univerzitné	128	-
- technické	35	-
- ekonomické	35	-
- poľnohospodárske	43	-
- ostatné	24	-
Ostatní bez udania školského vzdelania	89	0,8
Ostatní bez školského vzdelania	125	1,2
Deti do 16 rokov	2114	19,8

Zdroj: SODB 2001

Graf 2.3.14 Vzdelanostná štruktúra dospelého obyvateľstva v RZ Dolná Nitra

Zdroj: Tabuľka 2.3.14

- **prehľad zručností obyvateľstva.**

V rámci RZ Dolná Nitra sa remeselníci nachádzajú v obciach Golianovo a Veľký Lapáš. V týchto obciach sa podarilo zachovať miestnym obyvateľom niektoré tradičné remeslá a zvyklosti, ale ľudia si v území postupom času nadobudli a osvojili aj niektoré modernejšie zručnosti. Remeselníci sa venujú umeleckému kováčstvu, košíkárstvu a rezbárstvu.

V ostatných obciach sa v rámci mapovania územia a spracovania auditu zdrojov nepodarilo nájsť viacerých remeselníkov a zručných ľudí. Žiaľ, v území vymiera stará generácia remeselníkov a mladí ľudia neprejavujú záujem o staré zvyky a tradície.

Miestni remeselníci však svojimi výrobkami oslovujú nielen obyvateľov z obcí RZ Dolná Nitra, ale svojou prácou prezentujú verejno-súkromné partnerstvo aj v zahraničí.

2.4 Popis spoločenských, inštitucionálnych, kultúrnych a historických zdrojov

- **Situácia v školstve, zdravotníctve, sociálnych a iných verejných službách**

Na území obcí tvoriacich Regionálne združenie Dolná Nitra sa nachádza **9 predškolských zariadení a 8 základných škôl**. Základné školy sa nenachádzajú v troch obciach, a to menovite v Babindole, v Pani a v Malom Cetíne. V školskom roku 2007/2008 navštevuje materské školy 247 detí. Tento údaj predstavuje mierny nárast cca 1,3% v porovnaní s počtom žiakov v materských školách v roku 1998/1999.

Žiaci z Babindola dochádzajú do škôl do Klasova či neďalekej Nitry a z obce Paňa buď do Vinodola, Vrábľov či Veľkého Cetína. Žiaci z Malého Cetína cestujú do škôl tiež prevažne do susedného Veľkého Cetína. V obci Čechynce sa nachádza len ZŠ nižšieho stupňa, tzv. malotriedka pre ročníky 1 – 4. Žiaci ročníkov 5.-9. navštevujú zariadenia ZŠ v Golianove, vo Veľkom Cetíne či v meste Nitra. V Pohraničiaci je škola s vyučovacím jazykom slovenským pre ročníky 1. – 4. a maďarskú školu pre ročníky 5. – 9. Základné školy v školskom roku 2007/2008 navštevovalo 858 žiakov. V porovnaní s rokom 1998/1999 je to menej až o 291 žiakov, čo predstavuje pokles takmer o štvrtinu (cca 25,3%).

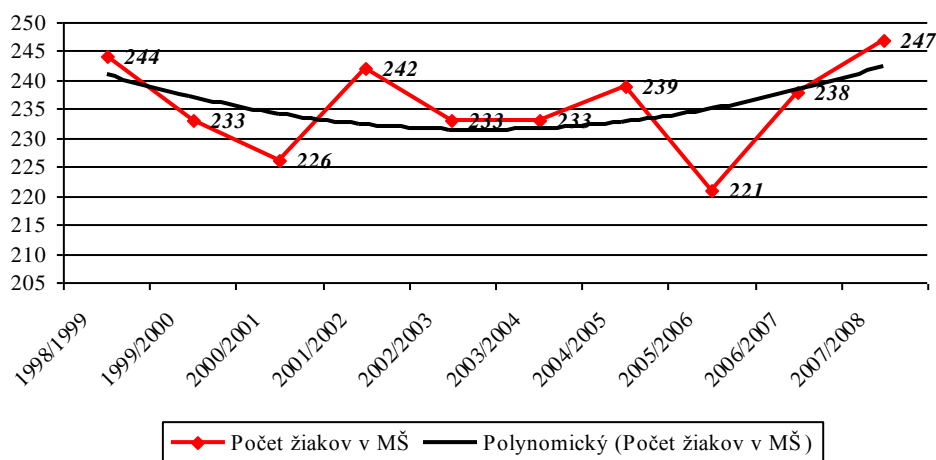
Tabuľka 2.4.1– Vývoj počtu žiakov na ZŠ a MŠ v obciach RZDN

ROK	POČET ŽIAKOV ZŠ	POČET ŽIAKOV MŠ
1998/1999	1149	244
1999/2000	1152	233
2000/2001	1109	226
2001/2002	1066	242
2002/2003	1019	233
2003/2004	994	233
2004/2005	945	239
2005/2006	934	221
2006/2007	894	238
2007/2008	858	247

Zdroj: ZŠ a MŠ na území RZ Dolná Nitra

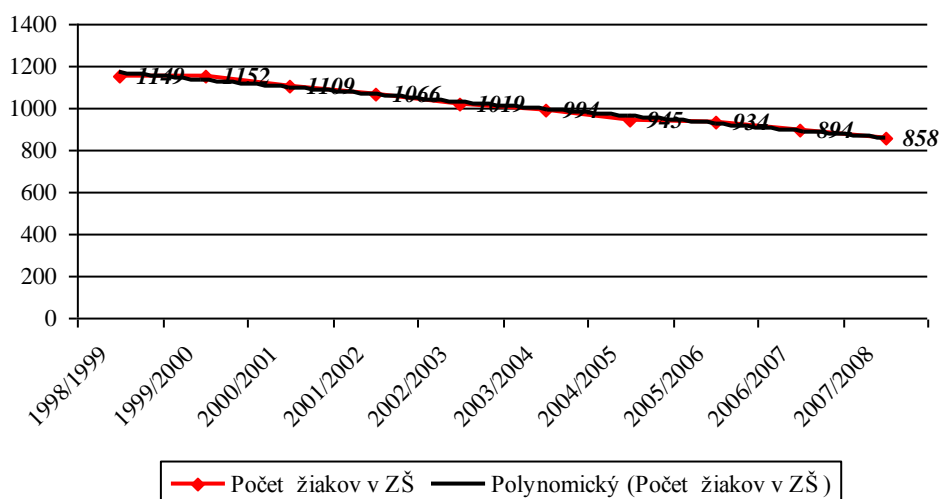

Graf 2.4.1. Vývoj počtu žiakov MŠ v obciach RZ Dolná Nitra

Zdroj: Tabuľka 2.4.1

Graf 2.4.2 Vývoj počtu žiakov ZŠ v obciach RZ Dolná Nitra

Zdroj: Tabuľka 2.4.1

Vo väčšine škôl je možné hovoriť o pomerne dobrom technickom vybavení. Školy sú vybavené počítačovými miestnosťami, dielňami, meotarmi alebo dataprojektormi či videoprojektormi, tlačiarňami, faxovými zariadeniami, skenermi, TV a majú prístup na internet. Vo väčšine škôl však chýba telocvičňa, alebo telocvičňu majú, ale sú v schátralom stave a vyžadovali by si rekonštrukciu.

Existujúce školy sa zameriavajú hlavne na výučbu cudzích jazykov (najmä anglického či nemeckého jazyka) a informatiky. Buď sú zaradené medzi povinné predmety v rámci vyučovania, alebo sú zaradené do krúžkovej činnosti jednotlivých škôl.

Okrem toho sa žiaci mimo vyučovacích hodín môžu venovať nasledovným aktivitám a krúžkom: literárno-dramatické krúžky, šachový a tanečný krúžok, enviromentálno-

prírodovedné a športové krúžky (so zameraním sa na tenis, futbal atď.), výtvarníctvo, zdravotníctvo, turizmus, folklór, výtvarný krúžok a krúžky šikovných rúk, výuka varenia a pečenia, spev a literatúra, príprava na rôzne obecné podujatia a pod.

Do mimoškolských činností ďalej patria akcie typu: matematické a geografické olympiády, športové turnaje a majstrovstvá. Ďalej sú to rôzne výstavky, akadémiie, vydávanie školského časopisu, projekty Škola podporujúca zdravie, Cesta, Sme jedna rodina či Infovek, Protidrogové dni..

Nie všetky deti z materských škôl navštevujú miestne základné školy. Dôvody, pre ktoré sa rodičia rozhodnú pre inú, než miestnu základnú školu sú rôzne, medzi najčastejšie patrí špecializácia, ktorú miestna škola neposkytuje (napríklad športová základná škola, jazyková škola a iné). Dôležitejším faktorom pri rozhodovaní sa o umiestnení dieťaťa do ZŠ v mieste bydliska alebo okresnom meste je každodenná dochádzka rodičov automobilom do zamestnania v Nitre, čo spoja s odvozom detí do školy v okresnom meste.

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v sídlach zoskupených do Regionálneho združenia Dolná Nitra tvoria a charakterizujú zariadenia v oblasti kultúry, administratívy, športu, školstva, zdravotníckeho zariadenia a zariadenia sociálnych služieb.

Priestory občianskej vybavenosti vo väčšej miere spĺňajú potreby a zodpovedajú požiadavkám kladeným na občiansku vybavenosť a objekty zväčša vyhovujú riešením aj polohou v obciach. Občianska vybavenosť sa nachádza prevažne v centre sídiel. Niektoré objekty občianskej vybavenosti sú využitie nedostatočne a v budúcnosti samospráva plánuje ich rekonštrukciu a zmenu pôvodného funkčného využitia.

Na sledovanom území sa nachádza široká paleta **športových zariadení**, nie všetky však svojimi terajšími podmienkami a vybavením plne vyhovujú požiadavkám obyvateľov a dokážu plniť účel, na ktorý boli pôvodne určené. Mnohé z nich by si vyžadovali viac či menej rozsiahlu rekonštrukciu prípadne rozšírenie. V každej obci je futbalové ihrisko, v piatich z nich sa navyše nachádza aj športový areál, ktorý okrem športového využitia občanov a miesta pre uskutočnenie športových podujatí slúži často aj ako tanečná plocha pre zábavy, diskotéky, či pre potreby miestnych združení a za účelom organizovania rozličných schôdzí. V piatich obciach je detské ihrisko, väčšinou v areáli predškolských zariadení a v len troch sa nachádza telocvičňa, aj to ako súčasť zariadenia základných škôl. Posilňovne nájdeme v štyroch obciach, ich služby vo svojom voľnom čase využíva najmä mládež. Na území RZ Dolná Nitra sa nachádza päť štadiónov, a to vo Veľkom Cetíne, v Dolných Obdokovciach a tri v Golianove. Z ostatných športových zariadení je vo Veľkom Cetíne ešte strelnica, vo Vinodole, v Dolných Obdokovciach a v Klasove tenisový kurt, ale u dvoch posledných menovaných nie je vo vlastníctve obce (tabuľka 2.2.18).

Zo **zdravotníckych zariadení** nachádzame v štyroch obciach (Golianovo, Pohranice, Vinodol a Veľký Cetín) zdravotné strediská so všeobecným, detským a zubným lekárom. K zariadeniam zdravotných stredísk patria aj lekárne. Na území jedenástich obcí tvoriacich RZ Dolná Nitra absentuje zariadenie sociálnej starostlivosti , opatrovateľské služby sú poskytované len vo Vinodole a vo Veľkom Cetíne, aj to len čiastočne. Význam takýchto služieb bude s rastúcim počtom starnúceho obyvateľstva stúpať a existencia zariadenia sociálnych služieb sa do budúcnosti javí ako nevyhnutnosť.

Do skupiny *sociálnych zariadení* v rámci RZ Dolná Nitra patrí jediné zariadenie - *Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých s celoročným pobytom v Klasove*. Domov je zriadený v budove neogotického kaštieľa, ktorý bol neskoršími prestavbami prispôsobený kapacitne aj vybavením účelu, ktorý v súčasnosti plní.

V domove je umiestnených 141 klientov v rozličných vekových kategóriách (od 0 veku života až do dožitia) s mentálnym či zmyslovo-telesným postihom s rozličným stupňom. Na základe toho bolo v domove zriadených päť oddelení, a to zdravotné (pre klientov s najťažším postihom) plaziace, ležiace, výchovné oddelenie a tzv. samostatné chránené bývanie pre najmenej postihnutých klientov, kde im je umožnené pomocou vychovávateľov a zdravotných sestier viesť samostatnú domácnosť. Pre klientov je k dispozícii perličková kúpeľ, telocvičňa, sauna a v letnej sezóne bazén.

Domov v Klasove je zároveň aj najväčším zamestnávateľom priamo v obci. Aktuálne zamestnáva 86 zamestnancov, prevažne obyvateľov z Klasova či blízkeho okolia.

Tabuľka 2.4.2 – Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť v RZ Dolná Nitra

ŠPORTOVÉ ZARIADENIA				
Futbalové ihrisko	Detské ihrisko	Telocvičňa	Strelnica	Posilňovňa
9x	5x	3x	1x	4x
Športový areál	Športová hala	Štadión	Fitness centrum	Sauna
5x	nie	5x	1x	nie
Motokárová dráha	Kolkáreň	Bazén	Tenisový kurt	Jazdiareň
nie	nie	nie	2x	nie
ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA				
Zdravotné stredisko		Lekár		Lekáreň
4x		8x		3x
ZARIADENIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB				
Domov dôchodcov		Opatrovateľská služba	Dom sociálnych služieb	
nie		2x	1x	

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

Medzi *zariadenia súvisiace s využívaním voľného času* zaraďujeme kultúrne domy, knižnice, kiná, parky, múzeá, galérie, rôzne kluby napr.: klub dôchodcov, kluby mládeže a mnohé iné.

Zo zisťovania údajov o existencii kultúrno-historických pamiatok, zariadení slúžiacich pre kultúrny a spoločenský život a o možnostiach trávenia voľného času či existencii spolkov v jednotlivých obciach územia Dolnej Nitry uskutočňovaných na obecných úradoch vyplýva, že vo všetkých jedenástich obciach sa nachádzajú knižnice a kultúrne domy. Kultúrne domy majú multifunkčné využitie, organizujú sa tu rozličné podujatia kultúrneho a spoločenského charakteru od zábav, svadiieb a iných rodinných osláv až po obcou či miestnymi združeniami organizované podujatia ako oslavy dňa matiek, deti, starších ľudí, divadelné predstavenia a iné.

Onedlho ku kultúrno-historickým pamiatkam, ktoré majú svoje miesto v každej obci bude možné zaradiť aj kostoly. Jedinú výnimku doteraz predstavovala obec Malý Cetín, ale

už od polovice septembra tohto roku, kedy sa uskutoční vysviacka novopostaveného moderného kostolíka nebudú musieť miestni veriaci navštevovať bohoslužby v susednej obci. V 4 obciach fungujú aj Kluby dôchodcov.

Okrem vyššie spomínaných zariadení voľného času sa na území obcí tvoriacich Regionálne združenie Dolná Nitra nachádzajú ešte ďalšie historicky významné objekty, väčšinou sakrálneho charakteru (modlitebne 2x, zvonice 3x, Božie muky 2x, kaplnky 8x, sochy). Iba v jedinej obci sa nachádza kaštieľ a kúria, ale tie sú vo vlastníctve štátu a slúžia ako priestory Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých s celoročným pobytom Klasov.

Tabuľka 2.4.3 – Kultúrne a historické zariadenia v obciach RZDN

ZARIADENIE	POČET	ZARIADENIE	POČET
kultúrny dom	11x	farský úrad	4x
knižnica	11x	sochy	10x
klub dôchodcov	4x	kúria	1x
Klub CSEMAD.	1x	parky	7x
kostol	11x	chránené územia	1x
kaštieľ	1x	chránený strom	4x
kaplnka	8x	archeol. náleziská	1x
Božie muky	2x	pamätané miesta	1x
modlitebňa	2x	zvonice	3x

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

- **prehľad a opis inštitúcií pôsobiacich v území – na miestnej, regionálnej aj národnej úrovni, ak sú tieto lokalizované v území, vrátane obecných úradov a pod. Popis ich úlohy vo verejno-súkromnom partnerstve (MAS) alebo spoluprácu s verejno-súkromným partnerstvom (MAS)**

Na území RZ Dolná Nitra je zriadených a svoju činnosť vykonáva **56 záujmových organizácií**, v ktorých je združených 1905 miestnych obyvateľov, čo je takmer 16 % z celkového počtu obyvateľov mikroregiónu.

Najviac kultúrnych, spoločenských a športových organizácií je v Klasove, Veľkom Cetíne, Golianove, Vinodole a Dolných Obdokovciach. Najsilnejšiu členskú základňu majú združenia v obciach Golianovo, Klasov a Veľký Lapáš.

V obciach regiónu fungujú 4 miestne organizácie CSEMADOKU, 3 miestne spolky Slovenského červeného kríža, 9 poľovníckych združení, 4 miestne organizácie Jednoty dôchodcov, 10 športových združení a telovýchovných jednôt, 5 základných organizácií slovenského zväzu záhradkárov, 1 kynologický klub, 1 dobrovoľný hasičský zbor, 5 občianskych združení a v neposlednom rade folklórne a spevácke skupiny, ktoré udržiavajú kultúrne tradície územia Dolnej Nitry. (tabuľka 2.4.4)

Tabuľka 2.4.4 – Záujmové organizácie v RZ Dolná Nitra

TYP ZÁUJMOV ORGANIZÁCIE	POČET
CSEMADOK	4
Jednota dôchodcov Slovenska	4
Miestne spolky Slovenského červeného kríža	3
Folklórne súbory a spevácke skupiny	5
Dobrovoľný hasičský zbor	2
Poľovnícke združenia	9
Miestne organizácie záhradkárov	5
Kynologický klub	1
Chovateľské zväzy	3
Občianske združenia	5
Športové kluby	10
Mládežnícke organizácie	2
Klub vinohradníkov	3
SPOLU	56

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

- **prehľad kultúrnych a historických zdrojov vrátane stručného opisu histórie územia, prehľad pamiatok zaradených do pamiatkovej starostlivosti a ich súčasný stav i využitie, popis tradícií a duchovného dedičstva;**

Jedenásť obcí - Golianovo, Čechynce, Veľký a Malý Cetín, Veľký Lapáš, Paňa, Vinodol, Dolné Obdokovce, Pohranice, Babindol a Klasov, ktoré vstúpili do Regionálneho združenia Dolná Nitra ležia v priestore, ktorý patrí v celoslovenských reláciách k najstaršie osídleným regiónom.

Nitra a jej okolie patrí medzi najvýznamnejšie archeologické náleziská na Slovensku, čo potvrdzujú i nálezy v jednotlivých obciach mikroregiónu. Archeologické prieskumy dokázali, že toto územie je dlhodobo osídlené už minimálne 4000 rokov. V geografickom areáli viacerých obcí sa zistili sídliská z doby bronzovej a železnej. Ďalej boli objavené hallštatské, laténske a slovanské sídliská a objekty a nálezy karpatskej mohylovej kultúry, bádenskej kultúry, lengyelskej kultúry či napr. v Dolných Obdokovciach tzv. füzesabonysej kultúry a čačianskej kultúry. V obci Dolné Obdokovce sa z doby rímskej zachovali aj zvyšky panónskej keramiky a početné nálezy zo stredoveku (9. - 16. storočia).

Na prelome 5. a 6. storočia sa na tomto území usadili slovanské kmene a začlenilo sa pod Veľkú Moravu. Od polovice 10. storočia sa tu stretávame s prítomnosťou jednoduchého maďarského ľudu, ktorý sa tu začína usádzať v rovinných oblastiach juhozápadného Slovenska. Po zániku prvého štátneho útvaru na území dnešného Slovenska – Veľkomoravskej ríše v dôsledku sporov vo vnútri vládnucej dynastie, sa obce na dlhé obdobie stali súčasťou Uhorska. Z histórie Vinodolu stojí za zmienku, že popri nej viedla známa obchodná cesta – tzv. jantárová cesta.

Najstaršia písomná zmienka sa týka obce Pohranice. Listina, ktorou Gejza I. daroval časť obce benediktínskemu opátstvu v Hronskom Beňadiku pochádza ešte z roku 1075, teda sa jedná o zmienku ešte pred najstarších listín z nášho územia – Zoborských listín. V poradí druhé najstaršie písomné zmienky sa objavujú už v spomínaných listinách z rokov 1111

a 1113 či neskorších (2.polovica 12. stor. – 13. stor.). Majetky obcí tohto územia vlastnila po stáročia Cirkev a boli súčasťou jednak majetkov Zoborského kláštora či kláštora v Hronskom Beňadiku, striedavo patriace ostrihomskému biskupstvu a nitrianskemu opátstvu a neskôr zemianskym rodinám. Celé územie bolo počas pohnutých udalostí či už tatárskeho vpádu (1241), tureckých vpádoch (najmä 1600 a 1601) pustošené a plienené. Ťažkou skúškou pre obce neboli len I. a II. svetová vojna, ale aj rôzne epidémie, požiare či prírodné katastrofy, ktoré sprevádzali životy obyvateľov na tomto území počas stáročí.

Tabuľka 2.4.5 – Zoznam nehnuteľných NKP v obciach RZ Dolná Nitra

OBEC	Č. ÚZPF	UNIFIKOVANÝ NÁZOV	BLIŽŠIE URČENIE	DOBA VZNIKU	SLOH
Dolné Obdokovce	1413/0	Kostol	r.k.sv.Jána Krstiteľa	2. pol.12. stor.	románsky
Klasov	1448/0	Kostol	r.k.Mena Panny Márie	1750	barok
Paňa	1521/0	Kostol	r.k.Všetkých svätých	1722	barok
Pohranice	1529/0	Dom ľudový	hlina nabíjaná		
Pohranice	1530/0	Dom ľudový	tehla nepálená		
Pohranice	1526/0	Kostol	r.k.Všetkých svätých	12. stor.	románsky, goticky prestavaný
Veľký Cetín	1516/0	Súsošie	Pieta a 2 sochy		
Veľký Cetín	1568/0	Súsošie	Vir Dolorum		

Zdroj: Krajský pamiatkový úrad Nitra

Medzi kultúrnymi národnými pamiatkami obcí RZ Dolná Nitra prevažujú najmä kostoly: románske z 12. storočia v Dolných Obdokovciach a v Pohraniciach, (ten bol neskôr prestavaný v gotickom štýle) a z neskorších období barokové v Klasove a v Pani. Okrem kostolov patria medzi NKP ďalšie sakrálne stavby (súsošia vo Veľkom Cetíne) a okrem nich prejavy ľudovej architektúry vo forme ľudových domov v Pohraniciach.

Okrem spoločných dejín a historického vývoja územia, geografickej polohy - obce v kraji pod dominantou krajského a okresného mesta Nitry, spája občanov tohto územia viacero typických črt, ktoré môžu byť základom pre budovanie spoločnej identity.

- **typické črty územia, ktoré môžu byť základom pre budovanie identity.**

Charakteristické pre väčšinu obcí je, že sa jedná o jazykovo zmiešané územia ako dôsledok prelínania dejín dvoch národov Slovákov a Maďarov. To sa odráža napr. v reči, kde niektoré miestne výrazy pripomínajú maďarčinu, či v kultúrnej oblasti, zvykoch a tradíciách. Pre väčšinu územia obcí sú charakteristickým tancom čapáše a čardáše a kroje jednej obce sa podobali krojom v tej ďalšej (zväčša čierno-biele), teda nebolo pravidlom, že každá obec mala vlastný typický kroj. Nechýbajú ani spoločné regionálne prvky tradičnej štruktúry zástavby či v oblasti architektúry, pre ktorú platí, že sa v minulosti uplatňovali a udržiavali celé stáročia

regionálne prvky (urbanizmus dvorov, fasády objektov, zdobenie okien a dverí, farebnosť objektov, využívanie prírodných zdrojov z blízkeho okolia apod.). Pôvodné domy v tejto oblasti boli z nabíjanej hliny a z nepálených tehál. Steny boli omazané a obielené s remeselne vyrobenými oknami.

Napriek tomu, že typická architektúra sa pomaly z územia vytráca, je možné nájsť po obciach niekoľko pomerne zachovalých príkladov pre oblasť typického ľudového staviteľstva (ľudové domy v Pohraničiach, sedliacke domy pochádzajúce zo začiatkov minulého storočia v Klasove a iné.).

Ďalším významným prvkom v krajine sú historické štruktúry využívania krajiny, s dlhou tradíciou poľnohospodárstva a vinárstva s tradičným vínnymi domčekmi – hajlochmi.

2.5 Popis materiálnych zdrojov

- **Stav vysporiadania vlastníckych vzťahov (situáciou v ROEP a pozemkových úpravách)**
- **Pripravenosť územia na rozvoj (situácia v PHSR, územnoplánovacej dokumentácii a pod.)**

Vysporiadanie vlastníckych vzťahov k pôde je v jednotlivých obciach doriešené rôzne. Vzhľadom na to, že pozemkové úpravy a usporiadanie majetkovo-právnych vzťahov predstavujú veľmi zdĺhavý a finančne náročný proces, vo väčšine prípadov znamenajú nemalú prekážku v ďalšom rozvoji územia a realizácii rozvojových zámerov a projektov jednotlivých obcí.

ROEP bol ukončený len v troch obciach tvoriacich Regionálne Združenie Dolná Nitra, a to menovite v Golianove, v Klasove a v susediacom Babindole. (http://www.kataster.sk/geodesy.sk/nr/roep_2007.html) Konanie o ROEP práve prebieha v obci Pohranice a vo Vinodole je v prípravnej fáze, nakoľko bolo jeho katastrálne územie v rámci harmonogramov na roky 2006- 2007 schválené pre zadanie na spracovanie ROEP verejným obstarávateľom od roku 2007. V ostatných obciach konanie o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim ešte neprebehlo. Horšia je situácia v oblasti pozemkových úprav. Z celkového počtu 11 obcí má ukončený proces pozemkových úprav len jediná obec - Dolné Obdokovce a v jednej z obcí, v Klasove momentálne prebiehajú na základe Rozhodnutie o nariadení pozemkových úprav vydaného dňa 02.05.2006. Priaznivejšia situácia ja v území z hľadiska existencie územno-plánovacích dokumentov. Štyri obce majú spracovanú ÚPD, v ďalšej obci je v konaní. ÚPD Golianova je ešte z roku 1967, preto je nutné dokumentáciu aktualizovať. Všetky obce majú samostatne spracované Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja, obec Veľký Cetín len v rámci Regionálneho združenia Podzoborských obcí (tabuľka 2.5.1).

Tabuľka 2.5.1. - Vysporiadanie vlastníckych vzťahov obciach RZ Dolná Nitra

OBEC	ROEP	PÚ	ÚPD	PHSR
<i>Babindol</i>	áno	nie	nie	áno
<i>Čechynce</i>	nie	nie	áno	áno
<i>Dolné Obdokovce</i>	nie	áno	áno	áno
<i>Golianovo</i>	12.6.2006	nie	1967	áno
<i>Klasov</i>	31.10.2000	prebiehajú	áno	áno
<i>Malý Cetín</i>	nie	nie	áno	áno
<i>Paňa</i>	nie	nie	nie	áno
<i>Pohranice</i>	v konaní	nie	v konaní	áno
<i>Veľký Cetín</i>	nie	nie	fáza prípravy	v rámci RZPO
<i>Veľký Lapáš</i>	nie	nie	pred schválením	áno
<i>Vinodol</i>	príprava	prebiehajú	nie	áno

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

- **situáciu v bývaní, obývanosti a vybavenosti bytového fondu**

Existencia príležitostí na bývanie, ako aj stav domového a bytového fondu sú určujúcimi faktormi, ktoré ovplyvňujú ďalší rozvoj obce a naplňajú jej obytnú funkciu. Obytná funkcia tvorí vo väčšine obcí regionálneho združenia ich základnú funkciu.

Na základe výsledkov sčítania obyvateľstva z roku 2001 žije takmer 98 % obyvateľov obcí v rodinných domoch a 1,89 % v bytovkách. Jedná sa teda o typický vidiecky ráz osídlenia .

Bytové domy sa nenachádzali v čase sčítania ľudu v troch obciach (Čechynce, Dolné Obdokovce a Pohranice). Odvtedy sa situácia zmenila v Dolných Obdokovciach, kde odvtedy pribudol jeden nájomný byt v obecnom vlastníctve pozostávajúci z 22 bytových jednotiek. Z celkového počtu rodinných domov je trvalo obývaných približne 82 %, zvyšok tvoria neobývané domy (tabuľka 2.5.2, graf 2.5.1). Tento údaj je aktuálny k poslednému sčítaniu obyvateľov, domov a bytov z roku 2001.

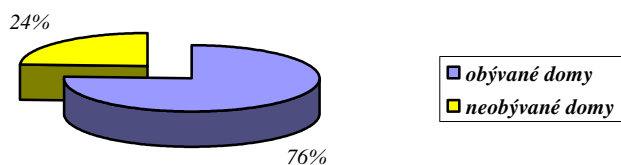
Tabuľka 2.5.2. -Domový a bytový fond obcí Regionálneho združenia Dolná Nitra

RZ Dolná Nitra	RODINNÉ DOMY SPOLU		BYTOVÉ DOMY SPOLU	
	trvalo obývané RD	neobývané RD	trvalo obývané byty	neobývané byty
	3142	691	14	0

Zdroj: SODB 2001

Graf 2.5.1 Obývanosť domového a bytového fondu v RZ Dolná Nitra

Zdroj: Tabuľka 2.5.2

Vo vlastníckych vzťahoch rodinných domov má jednoznačnú prevahu vlastníctvo fyzických osôb, čo predstavuje takmer 99 %. Zvyšnú časť tvoria rodinné domy vo vlastníctve obce, právnických osôb (približne s rovnakým percentuálnym podielom - niečo nad 0,1 %), štátu a vlastníctvo rodinných domov v kategórii vlastníctvo ostatné (0,95 %).

Na strane bytových domov tvorí najvyšší podiel vlastníctvo ostatné s 28,57 %. Na druhom mieste je to vlastníctvo obce a fyzických osôb s rovnakým podielom na vlastníckych vzťahoch k bytovým domom, ktoré činí viac ako 21 %. Tretiu skupinu predstavujú bytové domy vo vlastníctve bytového družstva a právnických osôb, opäť s rovnako veľkým podielom na vlastníctve - 14,29 % (tabuľka 2.5.3 grafy 2.5.2 a 2.5.3).

Priemerný vek domového fondu v obciach RZDN je pomerne vysoký, pri rodinných domoch dosahuje takmer 40 rokov a pri bytových domoch je to len o čosi menej. Najstaršie rodinné domy sú v obci Paňa, priemerný vek rodinných domov tu prevyšuje 50 rokov. Najmladší domový fond je v obciach Veľký Cetín (35), Veľký Lapáš a Babindol (36 rokov). Najstaršie bytové domy pochádzajú z Vinodola (55 rokov) a prevyšujú vekom aj miestny vekový priemer rodinných domov (41).

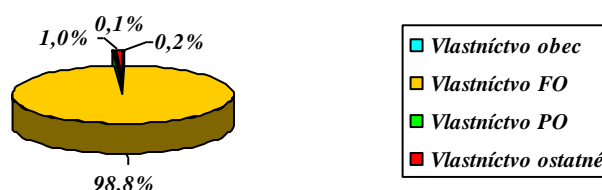
Posledné bytovky podľa údajov zo SODB 2001 boli postavené v Pani a vo Veľkom Lapáši, pred 26 rokmi, o rok neskôr v Malom Cetíne. Z údajov zisťovaných na obecných úradoch však vyplýva, že po roku 2001 pribudli bytové domy v Dolných Obdokovciach a vo Vinodole a momentálne je vo výstavbe bytový dom v Čechynciach.

Tabuľka 2.5.3 – Vlastníctvo domového a bytového fondu v obciach RZ Dolná Nitra

POČET	RODINNÉ DOMY	BYTOVÉ DOMY	SPOLU
<i>Domov spolu</i>	3833	14	3847
<i>Trvale obývané domy</i>	3142	14	3156
<i>v %</i>	81,97	100	82,04
<i>Vlastníctvo štát</i>	1	0	1
<i>Vlastníctvo b. družstvo</i>	0	2	2
<i>Vlastníctvo obec</i>	5	3	8
<i>Vlastníctvo FO</i>	3102	3	3105
<i>Vlastníctvo PO</i>	4	2	6
<i>Vlastníctvo ostatné</i>	30	4	34
<i>Neobývané</i>	691	0	691
<i>Priemerný vek domu</i>	39,55	33,75	36,65

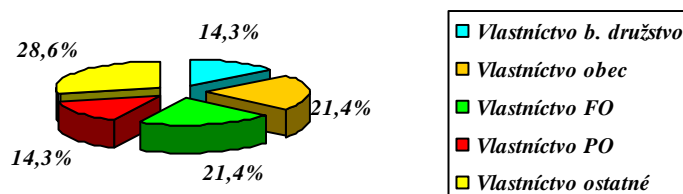
Zdroj: SODB 2001

Graf 2.5.2

Zdroj: Tabuľka 2.5.3

Graf 2.5.3.

Zdroj: Tabuľka 2.5.3

Pri členení rodinných domov podľa roku ich výstavby prevládajú rodinné domy postavené od roku 1946 do roku 1970. V tomto období bolo postavených až 37 % domového fondu. Druhou kategóriou s najprogressívnejšou výstavbou je obdobie do roku 1945, kedy sa v území postavilo 19 % z celkového počtu rodinných domov. Najmenej rodinných domov sa postavilo v období rokov 1991 až do roku 2001. Za posledných päť rokov pribudlo v území 183 nových rodinných domov, čo predstavuje 5,7 % z celkového počtu RD v území.

Obdobná situácia je aj u bytových domov, kde prevládala výstavba v období od r. 1946 – 1970, kedy dosahuje svoj vrchol (53 % BD) a v nasledovných obdobiach ich počet klesal. V období 1991 - 2001 nebola v území postavená ani jedna bytová jednotka. Za posledných päť rokov pribudli v území dva bytové domy a rozbiehajúce sa stavebné práce v niektorých obciach vytvárajú predpoklad pozitívneho vývojového trendu (tabuľka 2.5.4, grafy 2.5.4 až 2.5.6).

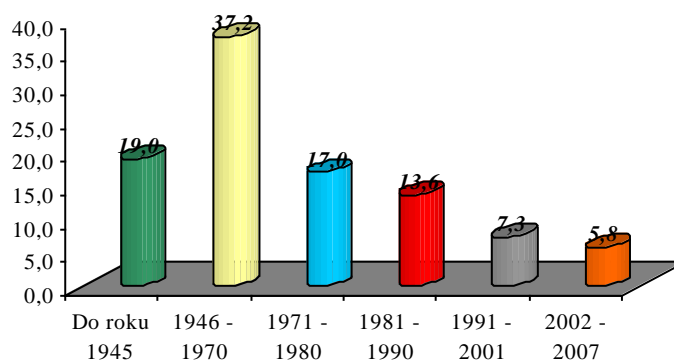
Najviac domového fondu prvej kategórie sa v mikroregióne postavilo v posledných piatich rokoch a v rokoch 1981-1990 (87 %). Pri domovom fonde druhej kategórie bola najprogressívnejšia výstavba od roku 1946-1980 (tabuľka 2.5.4, grafy 2.5.7 a 2.5.8).

Tabuľka 2.5.4 – Obdobie výstavby rodinných a bytových domov v obciach RZ Dolná Nitra

OBDOBIE VÝSTAVBY BYTOV	V RODINÝCH DOMOCH	V BYTOVÝCH DOMOCH	V DOMOVOM FONDE SPOLU	Z TOHO V %	
				1. kt.	2. kt.
Do roku 1945	605	4	609	11,00	17,24
1946 - 1970	1184	29	1213	52,51	31,57
1971 - 1980	542	11	553	75,95	15,73
1981 - 1990	432	9	441	87,07	8,16
1991 - 2001	233	0	233	79,40	13,73
2002 - 2007	183	2	185	100,00	0,00
Spolu	3179	55	3234	67,66	14,41

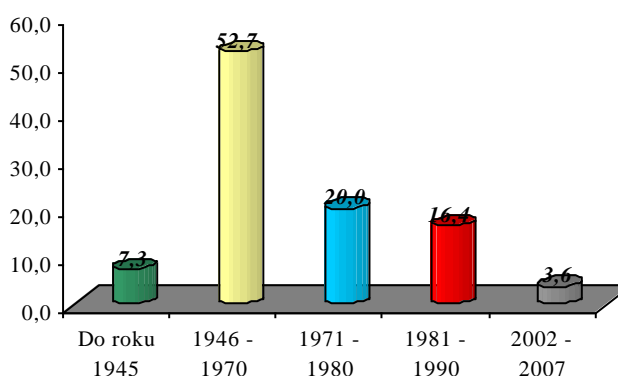
Zdroj: SODB 2001 a obecné úrady

Graf 2.5.4 Obdobie výstavby rodinných domov v obciach RZ Dolná Nitra

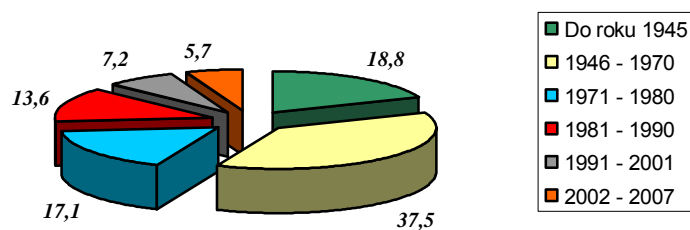
Zdroj: Tabuľka 2.5.4

Graf 2.5.5 Obdobie výstavby bytových domov v obciach RZ Dolná Nitra

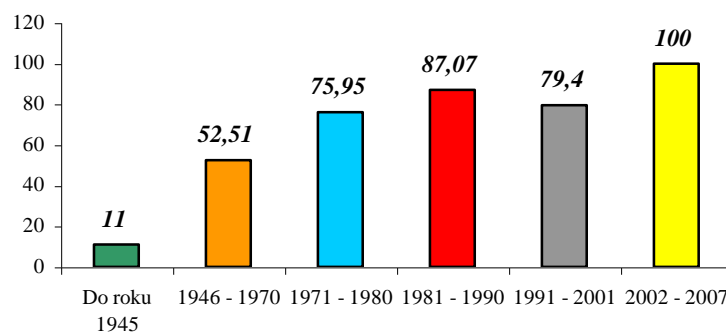
Zdroj: Tabuľka 2.5.4

Graf 2.5.6 Obdobie výstavby domového a bytového fondu v obciach RZ Dolná Nitra

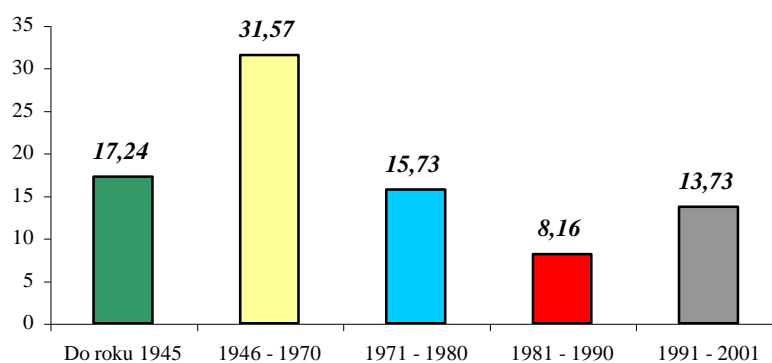
Zdroj: Tabuľka 2.5.4

Graf 2.5.7 Obdobie výstavby domového fondu prvej kategórie

Zdroj: Tabuľka 2.5.4

Graf 2.5.8 Obdobie výstavby domového fondu druhej kategórie

Zdroj: Tabuľka 2.5.4

- **Vybavenosť územia infraštruktúrou (dopravná, environmentálna), zameranie sa na zistenie stavu neobývanosti domov, ich stavebnotechnický stav, vekovú štruktúru domov a bytov, identifikuje rekreačné, ubytovacie a stravovacie zariadenia, poľnohospodárske a výrobné objekty, rekreačné areály a areály poskytujúce zázemie pre diverzifikáciu činností na vidieku s dôrazom na cestovný ruch. (Popis stavu technickej, komunikačnej a cestnej infraštruktúry. Pasporty voľných budov, ich stav, vlastníctvo a plány s budúcim využitím)**

Infraštruktúra a vybavenosť domácností

Vybavenosť domov základnou infraštruktúrou úzko súvisí s vybavenosťou obce, od ktorej je priamo závislá. Ak má obec dobudovanú technickú infraštruktúru, väčšina domácností v obci využíva tieto služby.

Vybavenie obcí RZ Dolná Nitra technickou infraštruktúrou je podobné širšiemu regiónu a okolitým obciam, aj keď pri porovnaní jednotlivých obcí sú badateľné mierne rozdiely. Obce v záujmovej oblasti okresného mesta sú lepšie vybavené prvkami technickej infraštruktúry a ich geografická poloha je pre ne aj v tomto prípade prínosom (tabuľka 2.5.5). Podľa posledného sčítania obyvateľov z roku 2001 je plynofikovaných necelých 85 % domácností a 88,45 % je vybavených vodovodom. Čo sa týka vybavenia domácností septikom (žumpou) resp. domácou čističkou odpadových vôd, podľa údajov z roku 2001 disponuje takýmto vybavením niečo vyše 80 % domácností mikroregiónu.

Horšia je situácia vo vybavenosti kúpeľňou (79,7 %) a len necelých 65 % domácností má splachovací záchod (tabuľka 2.5.5, graf 2.5.9).

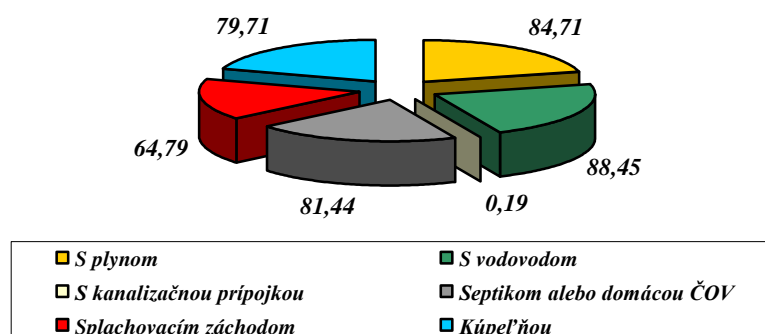
Po dve kanalizačné prípojky boli len v troch obciach: v Čechynciach, vo Veľkom Lapáši a vo Vinodole.

Tabuľka 2.5.5- Vybavenie bytov v obciach RZ Dolná Nitra

VYBAVENIE BYTOV	POČET	%
<i>Bytov spolu</i>	3238	100,00
<i>S plynom</i>	2743	84,71
<i>S vodovodom</i>	2864	88,45
<i>S kanalizačnou prípojkou</i>	6	0,19
<i>Septikom alebo domácou ČOV</i>	2637	81,44
<i>Splachovacím záchodom</i>	2098	64,79
<i>Kúpeľňou</i>	2581	79,71

Zdroj: SODB 2001

Graf 2.5.9 Vybavenosť bytov v obciach RZ Dolná Nitra prvkami technickej infraštruktúry

Zdroj: Tabuľka 2.5.5

Všetkých 11 obcí je plynofikovaných a 9 tiež vybavených verejným vodovodom. Územím prechádza rozvod plynu v celkovej dĺžke 59 538,9m a vodovodná sieť v rozsahu 71 326,9 m. Aj napriek dobrej vybavenosti jednotlivých obcí vodovodom a plynom je kanalizačná sieť vybudovaná komplexne len v troch obciach (Klasov, Babindol a Čechynce), čiastočne je dobudovaná aj v Dolných Obdokovciach (80 %) a v Pohraničiach (50 %).

Výstavba v súčasnosti prebieha aj v Malom Cetíne. V ostatných obciach systém odkanalizovania absentuje. Vlastnou ČOV disponujú štyri obce (Čechynce, Dolné Obdokovce, Pohranice a Klasov). Dve z obcí majú vlastný vodný zdroj (Klasov a Pohranice), z ostatných je prevažná väčšina napojená na vodnú nádrž v Gabčíkove (Vinodol, Paňa, Čechynce), obec Babindol a Dolné Obdokovce sú napojené na vodojem Kolíňany.

Cestná sieť je pomerne dobre vybudovaná. Aj napriek tomu, že cestná infraštruktúra je tvorená najmä miestnymi komunikáciami (v dĺžke 77,4 km), spojenie s hlavnými cestami je veľmi dobré, keďže sa jedná o spádové územie mesta Nitra. Všetky obce majú autobusové spojenie, jedná sa najmä o spoje smerujúce do krajského mesta, Nitry, no v žiadnej obci nemajú spojenie expresné. Význam cestnej siete stúpa aj vzhľadom k tomu, že obce tvoriace RY Dolná Nitra nie sú prepojené železničnou sieťou.

Zaobchádzanie s komunálnym odpadom je na veľmi dobrej úrovni, vo všetkých obciach je organizovaný separovaný zber alebo čiastočný separovaný zber popri zbere klasickým (tabuľka 2.5.6).

Tabuľka 2.5.6– Vybavenosť obcí RZ Dolná Nitra technickou infraštruktúrou

INFRAŠTRUKTÚRA	CHARAKTERISTIKA
Cestná sieť v km	93,5 km
cesty 1. kat	0
cesty 2 kat.	13,5
Ostatné	77,4
Železničná sieť v km	0
Plyn v m	59 538,9
Kanalizácia v m	52 677,9
ČOV	5x
Vodovod v m	71 326,9
Vodný zdroj	2x vlastný
Zber TKO	všetky obce
Klasický	9x
Separovaný	všetky obce
Domové ČOV	2 obce
Spôsob vykurovania	plyn, TP, elektrina
Vedenie el. energie	
Vzdušné	všetky obce
Káblové	1 obec
Želez. stanica	žiadna obec
Vlakové spoje	žiadna obec
Želez. zastávka	žiadna obec
Autobus. zastávka	všetky obce
Autob. spojenie	všetky obce
Z toho expresné	žiadna obec
Telefónny rozvod	všetky obce
Rozhlas	všetky obce
Káblová TV	1 obec
Regionálne trasy TI	1 obec
Medzinárodné trasy TI	žiadna obec

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

- **Majetok obcí a investičné aktivity obcí v posledných 5 rokoch, plánované investičné aktivity.**

Majetok obcí

Majetky obcí vykazujú rozdielne hodnoty. Majetkom v najväčšej účtovnej hodnote disponujú obce Dolné Obdokovce, Veľký Cetín, Golianovo a Klasov. Posledná účtovná hodnota majetku všetkých obcí RZ Dolná Nitra predstavuje sumu 155,6 mil. Sk (tabuľka 2.5.7).

Len v štyroch obciach RZ Dolná Nitra sa nachádza aspoň jedna voľná budova. Ide prevažne o objekty vo vlastníctve obcí, ktoré by bolo možné po rekonštrukcii využívať na sociálne účely, spoločenské alebo podnikateľské aktivity (tabuľka 2.5.8).

Tabuľka 2.5.7 – Majetok obcí RZ Dolná Nitra

OBCE RZ DOLNÁ NITRA	POSLEDNÁ ÚČTOVNÁ HODNOTA MAJETKU
<i>Babindol</i>	1 604 013,- Sk
<i>Čechynce</i>	8 600 000 ,- Sk
<i>Dolné Obdokovce</i>	68 706 000,- Sk
<i>Golianovo</i>	14 470 000,- Sk
<i>Klasov</i>	12 282 577,- Sk
<i>Malý Cetín</i>	1 811 000,- Sk
<i>Paňa</i>	746 000,- Sk
<i>Pohranice</i>	2 601 885,- Sk
<i>Veľký Cetín</i>	22 365 286,- Sk
<i>Veľký Lapáš</i>	3 929 612,- Sk
<i>Vinodol</i>	18 513 790,15,- Sk
<i>Spolu</i>	155 630 163,2,- Sk

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

Tabuľka 2.5.8 – Zoznam voľných hospodárskych budov v RZ Dolná Nitra

VOĽNÁ BUDOVA A JEJ UMIESTNENIE	MAJITEĽ	SÚČASNÁ HODNOTA V SK	STAV, V AKOM SA NACHÁDZA	ZÁUJEM/NEZÁUJEM MAJITEĽA VYUŽÍŤ BUDOVU A NA ČO
Budova MŠ, Čechynce	obec	25000000	vyhovujúci	prenájom
Budova potravín, Paňa	COOP	-	schátralá	potraviny
Učiteľský byt, Pohranice	obec	-	schátralá	dom dôchodcov
Knižnica, Klasov	obec	521366	schátralá	zriadenie tzv. obecného domu

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

Investičná činnosť obcí

Za posledných sedem rokov bola zrealizované v obciach RZ Dolná Nitra investičná činnosť v celkovom objeme **233 500 013,- Sk**. Najviac finančných prostriedkov na investičnú činnosť sa vynaložilo v obciach Veľký Cetín (74 850 000,-SK) a Dolné Obdokovce (64 000 000,- Sk). Na strane druhej, za predošlé obdobie najmenej vložila do investičnej činnosti obec Veľký Lapáš. Účelovo boli prostriedky použité na dostavbu technickej infraštruktúry (vodovod, kanalizácia a plynofikácia), rekonštrukciu či rozširovanie dopravnej infraštruktúry a na rekonštrukciu obecných budov.

Budúce investície v obciach súvisia najmä s výstavbou miestnych komunikácií, chodníkov a kanalizačnej siete. Obecné úrady plánujú získať zdroje na realizáciu svojich rozvojových zámerov zväčša zo štrukturálnych fondov EÚ (tabuľka 2.5.9 a 2.5.10).

Tabuľka 2.5.9 – Vyhodnotenie investičnej činnosti obcí – rok 2000 až 2007

OBEC	INVESTÍCIE V SK
<i>Babindol</i>	13 000 000
<i>Čechynce</i>	11 500 000
<i>Dolné Obdokovce</i>	64 000 000
<i>Golianovo</i>	8 450 000
<i>Klasov</i>	29 000 000
<i>Malý Cetín</i>	10 065 000
<i>Paňa</i>	990 000
<i>Pohranice</i>	13 811 144
<i>Veľký Cetín</i>	74 850 000
<i>Veľký Lapáš</i>	1 200 000
<i>Vinodol</i>	8 133 868,65
Spolu	233 500 013

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

Tabuľka 2.5.10 – Plánované investície obcí RZ Dolná Nitra v oblasti investičnej činnosti

OBEC	INVESTÍCIE V SK
<i>Babindol</i>	20 000 000
<i>Čechynce</i>	108 000 000
<i>Dolné Obdokovce</i>	123 000 000
<i>Golianovo</i>	51 400 000
<i>Klasov</i>	85 000 000
<i>Malý Cetín</i>	32 000 000
<i>Paňa</i>	28 080 000
<i>Pohranice</i>	58 841 323
<i>Veľký Cetín</i>	66 000 000
<i>Veľký Lapáš</i>	130 000 000
<i>Vinodol</i>	2 400 000
Spolu	704 721 323

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

2.6 Popis ekonomických zdrojov

- **Popíšte, rozdiely v sektoroch a odvetviach v rámci územia – geografické rozmiestnenie odvetví, nezamestnanosti, prípadných sociálnych problémov, ako aj širšie ekonomické prepojenie mimo územia verejno-súkromného partnerstva (MAS) – výskyt veľkých zamestnávateľov v blízkosti územia a pod. Základná charakteristika územia.**
- **Popíšte, situáciu v podnikateľskej sfére podľa sektorov, odvetví – počet aj schopnosť tvoriť zamestnanosť, rozdelená na PO a FO a podľa veľkosti v súlade s legislatívou EÚ (mikropodniky, malé, stredné a veľké podniky), schopnosť investovať, expandovať a diverzifikovať.**

Štruktúra podnikateľskej sféry

Ekonomická základňa obcí RZ Dolná Nitra je tvorená najmä súkromným sektorom, ktorý v obci predstavujú predovšetkým podnikatelia živnostníci. Okrem mikropodnikov sa na území RZ Dolná Nitra nachádza šesť malých podnikov (štyri typu právnických osôb a jeden typu FO) a trinásť stredných podnikov (všetky typu právnických osôb). V území nemajú sídlo, ani prevádzku z hľadiska počtu zamestnancov žiadne veľké podnikateľské subjekty. Podnikateľskú aktivitu reprezentuje 765 (89,3%) podnikateľských subjektov zapísaných do Živnostenského registra, 59 (6,9%) podnikateľských subjektov zapísaných do Obchodného registra a 33 (3,8%) súkromne hospodáriacich roľníkov. (tabuľka 2.6.1.)

V niektorých prípadoch sa jedná o podnikateľské subjekty s nedregionálnym charakterom a silným ekonomickým vplyvom v regióne. Celkovo pôsobí v obciach mikroregiónu 857 podnikateľských subjektov. Ekonomická štruktúra v RZ Dolná Nitra je diverzifikovaná a sformovali ju najmä živnostníci v oblasti služieb, aj keď v obciach má zastúpenie tiež výrobný a spracovateľský priemysel.

Najsilnejší podnikateľský sektor čo do počtu subjektov je v obciach Pohranice, Golianovo a Veľký Lapáš. Najväčší zamestnávateľia sa nachádzajú v Malom Cetíne – firma AB stav a Dolných Obdokovciach.

Najviac podnikateľských subjektov pôsobí v terciárnom sektore – až 91,3 %, sekundárny sektor zastupuje 4,5 % podnikateľských subjektov a v primárnom sektore svoju živnosť prevádzkuje takisto 4,1 % podnikateľov.

Primárny sektor je v mikroregióne reprezentovaný len poľnohospodárskymi subjektmi. V primárnom sektore pracuje 41 podnikateľov, z toho je 33 súkromne hospodáriacich roľníkov. Zvyšných 8 predstavujú právnické osoby podľa živnostenského registra, s prevahou poľnohospodárskych družstiev.

V rámci sekundárneho sektora sú v obciach zastúpené najmä podniky výrobného a spracovateľského charakteru, konkrétne sa jedná o stolársku výrobu (17%), stavebnú výrobu (15%), výrobu kovových konštrukcií (15%) a textilný a odevný priemysel (10%). Taktiež je tu zastúpená tesárska výroba (8%), výroba tovarov z papiera a lepenky (5%), kovovýroba (5%) a drevovýroba (5%). V obciach má tiež v menšej miere zastúpenie výroba kompozitových výrobkov a foriem (3%), brúsnych kotúčov (3%), plastových okien (3%), počítačov (3%) a výroba sušených kvetov (3%).

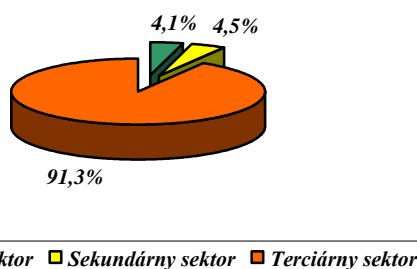
V rámci terciárneho sektora sa až 82% zo všetkých podnikateľských subjektov venuje službám, zvyšných 18% pôsobí v oblasti obchodu. V odvetví služieb sa podnikateľské subjekty venujú službám v stavebníctve (14% z odvetví terciárneho sektora) a murárskym prácam (10%), aj keď v týchto prípadoch ide zväčša o drobných živnostníkov. Okrem týchto odvetví terciárneho sektora tvoria ďalšiu skupinu podnikatelia, ktorí sa venujú sprostredkovateľskej činnosti (7%) a službám v oblasti cestnej dopravy (5%). (tabuľky grafy

Tabuľka 2.6.1. - Počet a podiel podnikateľských subjektov podľa jednotlivých sektorov

	MIKROPODNIK		MALÝ PODNIK		STREDNÝ PODNIK		VEĽKÝ PODNIK		SPOLU
	FO	PO	FO	PO	FO	PO	FO	PO	
Primárny sektor	33	2	0	4	0	2	0	0	41
Sekundárny sektor	30	3	0	0	0	6	0	0	39
Terciárny sektor	722	47	1	1	0	5	0	0	777
Spolu	785	52	1	5	0	13	0	0	857

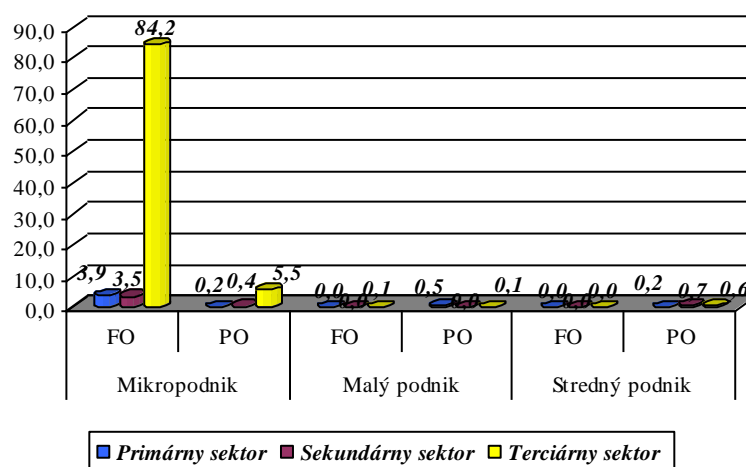
Zdroj: www.orsr.sk, www.zrsr.sk, obecné úrady RZ Dolná Nitra

Graf 2.6.1 Sektorové zastúpenie podnikateľských subjektov na území RZ Dolná Nitra

Zdroj: Tabuľka 2.6.1

Graf 2.6.2 Zastúpenie podnikateľských subjektov podľa veľkosti v RZ Dolná Nitra

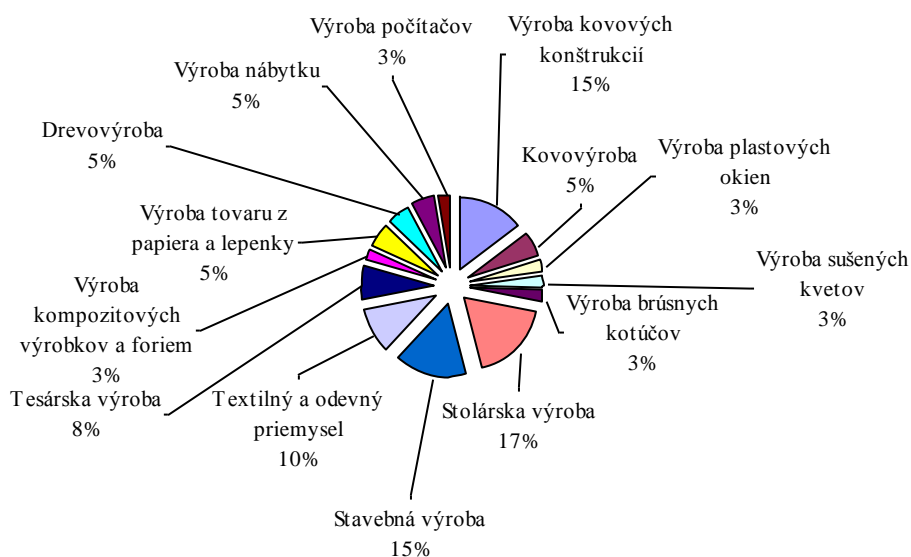
Zdroj: Tabuľka 2.6.1

Tabuľka 2.6.2 – Podnikateľské subjekty v sekundárnom sektore v RZ Dolná Nitra

PODNIKY SPOLU		SPOLU	
Sekundárny sektor	Výroba kovových konštrukcií	6	
	Kovovýroba	2	
	Výroba plastových okien	1	
	Výroba sušených kvetov	1	
	Výroba brúsnych kotúčov	1	
	Stolárska výroba	7	
	Stavebná výroba	6	
	Textilný a odevný priemysel	4	
	Tesárska výroba	3	
	Výroba kompozitových výrobkov a foriem	1	
	Výroba tovaru z papiera a lepenky	2	
	Drevovýroba	2	
	Výroba nábytku	2	
	Výroba počítačov	1	
	Spolu		39

Zdroj: www.orsr.sk, www.zrsr.sk, obecné úrady RZ Dolná Nitra

Graf 2.6.3 Odvetvová štruktúra podnikateľských subjektov v sekundárnom sektore

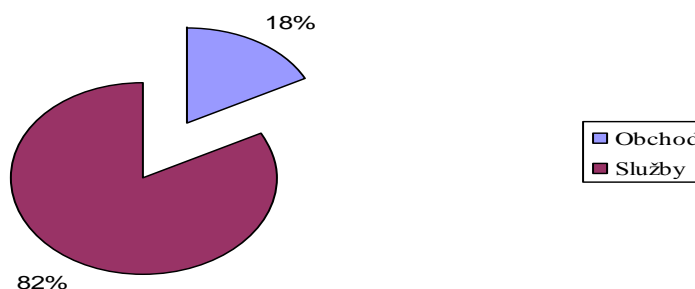

Zdroj: Tabuľka 2.6.2

Tabuľka 2. 6.3 – Podnikateľské subjekty v terciárnom sektore na území RZ Dolná Nitra

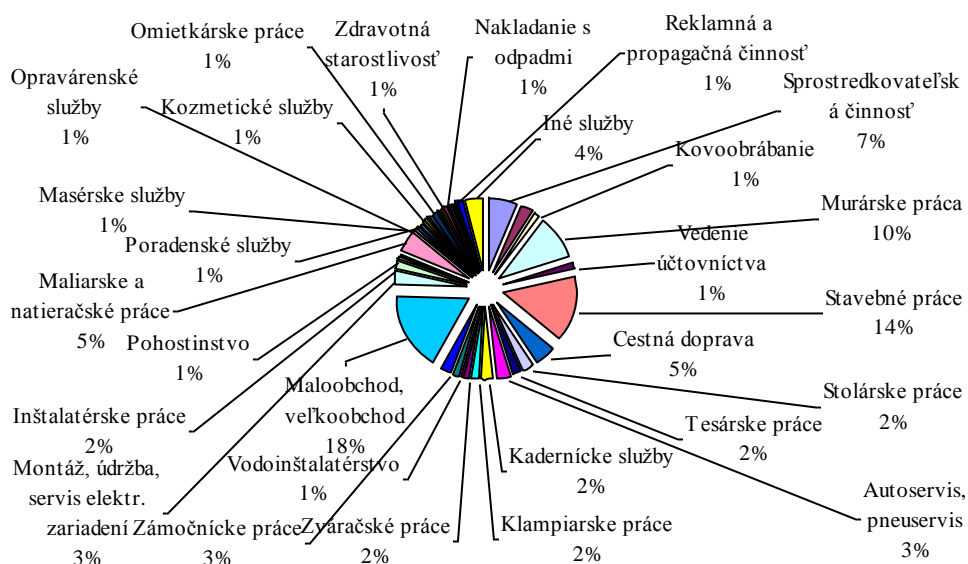
PODNIKY SPOLU		SPOLU
Terciárny sektor	Sprostredkovateľská činnosť	54
	Elektroinštalačné práce	17
	Kovoobrábanie	11
	Murárske práce	78
	Vedenie účtovníctva	10
	Stavebné práce	110
	Cestná doprava	37
	Stolárske práce	18
	Tesárske práce	17
	Autoservis, pneuservis	24
	Kadernícke služby	17
	Klampiarske práce	12
	Zváračské práce	13
	Práce poľnohospodárskymi mechanizmami	3
	Vodoinštalatérstvo	9
	Zámočnicke práce	20
	Maloobchod, veľkoobchod	136
	Montáž, údržba, servis elektr. zariadení	21
	Inštalatérске práce	14
	Pohostinstvo	8
	Čistiace a upratovacie práce	2
	Maliarske a natieračské práce	35
	Opravné služby	4
	Masérske služby	4
	Výroba píliarska a impregnácia dreva	2
	Poradenské služby	8
	Kozmetické služby	4
	Výškové práce	3
	Píliarske práce	3
	Činnosť zubného technika	2
	Krajčírské služby	3
	Lakovanie a sklenárske práce	2
	Omietkárске práce	7
	Izolatérске práce	2
	Armovacie práce	2
	Zdravotná starostlivosť	6
	Geodetické práce	2
	Nakladanie s odpadmi	5
	Diskotekárska činnosť	2
	Kamenárstvo	2
	Čalúnické práce	2
	Reklamná a propagačná činnosť	5
	Obkladačské a dláždičské práce	2
Práce stavebnými mechanizmami	3	
Vrtanie studní	3	
Iné služby	33	
	SPOLU	777

Graf 2.6.4 Zastúpenie hospodárskych odvetví v terciárnom sektore

Zdroj: Tabuľka 2.6.3

Graf 2.6.5 Odvetvová štruktúra podnikateľských subjektov v terciárnom sektore

Zdroj: Zdroj: Tabuľka 2.6.3

- **Popíšte najväčších podnikateľov a zamestnávateľov v území ale aj mimo neho v prípade, že majú významný podiel a zamestnanosti územia vrátane znalosti ich rozvojových zámerov**

Medzi najväčších zamestnávateľov vo verejno-súkromnom partnerstve patrí AB stav Malý Cetín, Agroland Klasov a firma Drevar, Dolné Obdokovce.

Firma **Drevar** vznikla v roku 1993. Za 15 rokov pôsobenia na trhu prešla veľkým vývojom vo všetkých oblastiach jej činnosti a rozširovala sortiment ponúkaných výrobkov a služieb pre svojich zákazníkov. Momentálne sa zameriava na výrobu širokej palety produktov z dreva od eurookien, vchodových a interiérových dverí, zárubní, vonkajších a vnútorných parapet, žalúzií až po pergoly, altánky, detské ihriská, parkové lavičky, smetné koše či masážne stoly,

ihličnaté a listnaté rezivá, krovy, strešné krytiny a palubovky. Navyše Drevar ponúka svojim zákazníkom aj bezplatné poradenstvo. V súčasnosti zamestnáva 45 zamestnancov.

Penzióne **Agroland**** v obci Klasov poskytuje ubytovacie služby a stravovacie služby s celoročnou prevádzkou. Pre hostí je pripravených 9 dvojlôžkových izieb a jeden apartmán. Vyberať si môžu zo širokého sortimentu teplých a studených jedál. Vybavenie dopĺňajú bar a kaviareň ponúkajúcu alkoholické a nealkoholické nápoje, miešané nápoje, coctaily a niekoľko druhov vysokokvalitnej kávy. V areáli Penziónu Agroland sa nachádzajú dva tenisové kurty, ktoré ponúkajú svojim klientom možnosť relaxu vo forme aktívneho trávenia voľného času ako aj malý park v zadnej časti záhradky s niekoľkými zvieratkami, čo priťahuje najmä pozornosť najmenších návštevníkov.

Penzión ako taký momentálne poskytuje zamestnanie desiatim osobám, prevažne obyvateľom obce Klasov. Súčasťou penziónu je dvor –bažantnica, slúžiaca na chov a vypúšťanie bažantov do prírody s cieľom zachovať ich pôvodný stav. Celkový počet pracovných miest vytvorených v Agrolande činí 17.

Firma AB STAV, s.r.o. Malý Cetín bola založená v r .1990. Zamestnáva 100 zamestnancov, vyučených v rôznych stavebných profesiách a 12 THP pracovníkov. Firma sa zaoberá stavebnou činnosťou (práce týkajúce sa pozemného a inžinierskeho staviteľstva), výrobou betónovej zmesi, žúmp a vodomerných šácht, stavebnej armatúry a prefabrikátov. Medzi ponúkané služby je zahrnutá aj doprava.

Areál podniku tvorí administratívna a hospodárska budova, budovy centrálnej betonárky a komplexu výrobných hál pre stavebnú a obchodnú činnosť, na skladovanie stavebných materiálov a vlastných výrobkov a na parkovanie mechanizmov. Vzhľadom na charakter stavebnej činnosti firma vykonáva niektoré práce v priestoroch zákazníka.

- **Popíšte, podnikateľské zázemie**

Obce v RZ Dolná Nitra majú záujem na zlepšovaní podnikateľského prostredia a vytváraní čo najlepšieho podnikateľského zázemia, o čom svedčia nasledujúce aktivity:

- zvýhodnený prenájom nebytových priestorov pre podnikateľov
- výška miestnych daní je navrhnutá tak, aby podporila rozvoj podnikania a príchod nových podnikateľských subjektov do obcí
- podnikatelia sú účastníkmi jednaní a stretnutí, ktoré sú zamerané na vypracovanie rozvojových plánov a stratégií
- zástupcovia podnikov sú poslancami obecných zastupiteľstiev, takže sú priebežne informovaní o rozvojových zámeroch obcí
- v niektorých obciach verejno-súkromného partnerstva sú vyčlenené priestory na budovanie priemyselných zón

Na území verejno-súkromného partnerstva pôsobí 21 fyzických osôb, ktoré sa venujú poradenskej a konzultačnej činnosti, hlavne v oblasti vedenia účtovníctva a ekonomického poradenstva.

Z hľadiska podnikateľského poradenstva územie mikroregiónu patrí do pôsobnosti RPIC Nitra. Regionálne poradenské a informačné centrum pre podnikateľov (**RPIC Nitra**) vzniklo v auguste roku 1992 ako nezisková organizácia na podporu malého a stredného podnikania. Hlavným zámerom aktivít centra je podpora rozvoja siete malých a stredných podnikov v regióne Ponitrie. RPIC Nitra poskytuje najrozličnejšie služby nezamestnaným občanom, ktorí sa chcú realizovať v súkromnom sektore ako malí a strední podnikatelia; rovnako tak ľuďom, ktorí svoje podnikanie už prevádzkujú. Na základe súčasných poznatkov sa nedá určiť, či ponuka RPIC môže byť prospešná pre záujemcov z MR. Okrem RPIC pôsobia v Nitre aj iné poradenské a vzdelávacie organizácie a inštitúcie.

- **Popíšte, prieskum zdrojov cestovného ruchu – ak je to relevantné a ide o územie s existujúcim odvetvím, alebo preukazným potenciálom.**

Obce RZ Dolná Nitra momentálne nedisponujú kvalitnou materiálno-technickou základňou pre potreby rozvoja vidieckeho cestovného ruchu, vidieckej turistiky a agroturistiky.

V obciach sa nachádza jediná reštaurácia, 2 kaviarne a 2 jedálne. Na margo stravovacích kapacít treba dodať, že v dvoch z celkového počtu penziónov sa poskytujú aj stravovacie služby, a to konkrétne v Penzióne Agroland** v Klasove a Penzióne Motohaus* vo Veľkom Lapáši s veľmi výhodnou polohou, na hlavnej ceste smerom z Nítry do Vrábľov. Na území obcí RZDN je možné ubytovať sa ešte v ešte v Penzióne vo Veľkom Cetíne. V prípade všetkých troch ubytovacích zariadení sa jedná o zariadenia s celoročnou prevádzkou. V Dolných Obdokovciach ubytovacie zariadenie ako také neprevádzkujú, no v prípade potreby vedľa poskytnúť sedemdesiat lôžok v Kultúrnom dome. V areáli Penziónu Agroland sa nachádzajú dva tenisové kurty, ktoré ponúkajú svojim klientom možnosť aktívneho trávenia voľného času ako aj malý park v zadnej časti záhradky s niekoľkými zvieratkami, čo priťahuje najmä pozornosť najmenších návštevníkov. Je to jediný prvok, ktorý by mohol vnieť náznak smerovania k vidieckemu cestovnému ruchu, avšak táto oblasť je na celom riešenom území poddimenzovaná, nenachádza sa tu totiž žiadne zariadenie typické pre vidiecky cestovný ruch, ubytovanie na súkromí či vidiecke domy.

Tabuľka 2.6.4 - Stravovacie zariadenia na území Dolnej Nítry

Obec	reštaurácia	kaviareň	vináreň	pizzéria	jedáleň
Pohranice		2			
Veľký Cetín		1			
Vinodol					1
Klasov	1				
Veľká Lapáš	1				1

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

Tabuľka 2.6.5 –Ubytovacie zariadenia na území Dolnej Nitry

<i>Obec</i>	<i>kapacita</i>	<i>adresa</i>	<i>stravovane</i>
Kultúrny dom Dolné Obdokovce	70	Dolné Obdokovce 103	nie
Penzión	23	Veľký Cetín	nie
motel Autohaus*	24	Veľký Lapáš 501	áno
penión Agroland**	20	Klasov, 301	áno

Zdroj: Obecné úrady RZ Dolná Nitra

- **Popíšte, zamestnanosť a nezamestnanosť – súčasná situácia a vývojové trendy v prepojení na vek a vzdelanie.**

Odvetvová zamestnanosť

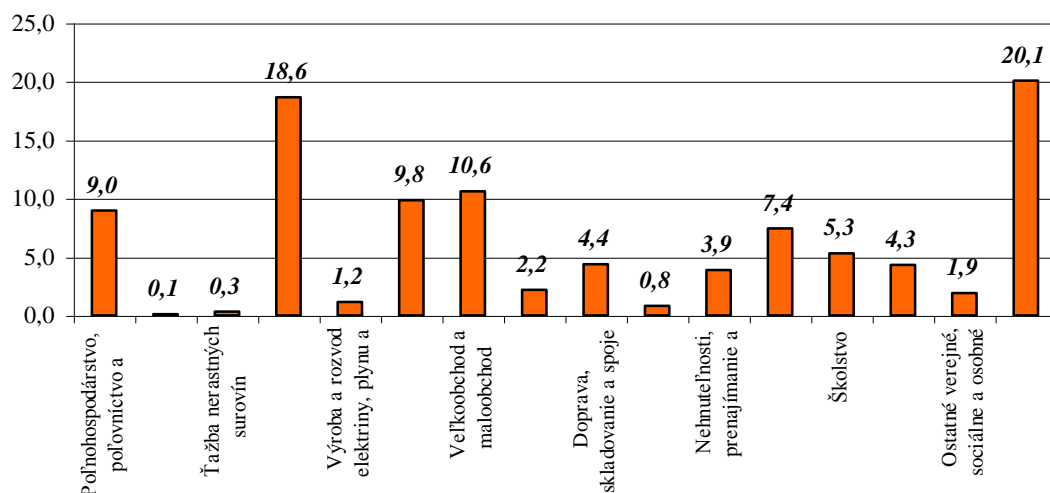
V RZ Dolná Nitra bolo k poslednému sčítaniu obyvateľov, domov a bytov z roku 2001 najviac ľudí – 18,6 % - zamestnaných v priemyselnej výrobe, nakoľko územie má silné ekonomické zázemie s diverzifikovanou podnikateľskou základňou. 11% obyvateľov pracuje v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu, 9% v poľnohospodárstve a 10 % obyvateľov je zamestnaných v stavebnej výrobe (tabuľka 2.6.6, graf 2.6.6).

Tabuľka 2.6.6 - Odvetvová zamestnanosť obyvateľov RZ Dolná Nitra

ODVETVIE HOSPODÁRSTVA	SPOLU	V %
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace	499	9,0
Lesníctvo	6	0,1
Ťažba nerastných surovín	19	0,3
Priemyselná výroba	1038	18,6
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	65	1,2
Stavebníctvo	548	9,8
Veľkoobchod a maloobchod	590	10,6
Hotely a reštaurácie	123	2,2
Doprava, skladovanie a spoje	245	4,4
Peňažníctvo a poisťovníctvo	45	0,8
Nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné	217	3,9
Verejná správa a obrana	413	7,4
Školstvo	297	5,3
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	241	4,3
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	107	1,9
EA bez udania odvetví	1118	20,1

Tabuľka : SODB 2001

Graf 2.6.6 Odvetvová zamestnanosť obyvateľov RZ Dolná Nitra

Zdroj: Tabuľka 2.6.6

Nezamestnanosť

Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že je možnosť nájsť si prácu pre obyvateľov RZ Dolná Nitra sa vcelku zlepšuje. Na zamestnanosť má najväčší vplyv výhodná geografická poloha a dobré dopravné spojenie s mestom Nitra a Vrábľe.

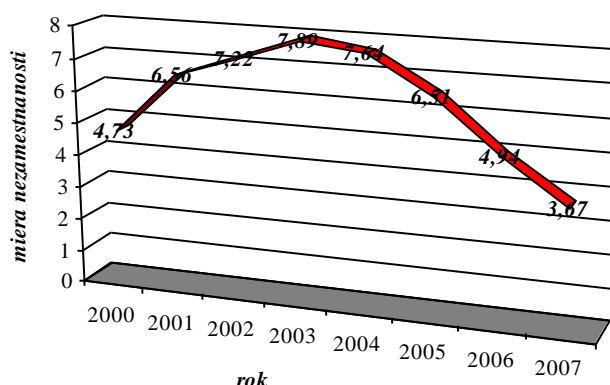
Počet nezamestnaných v obciach verejno-súkromného partnerstva od roku 2002 má klesajúcu tendenciu. K 31.12.2007 bolo v obciach RZ Dolná Nitra evidovaných 307 uchádzačov o zamestnanie, čo predstavuje mieru nezamestnanosti 3,67 %. Za posledných sedem rokov bolo v mikroregióne najviac uchádzačov o zamestnanie evidovaných v roku 2003, najmenej ich bolo v roku 2007. Celková miera nezamestnanosti má klesajúci trend.(tabuľka 2.

Tabuľka 2.6.7 – Miera nezamestnanosti v obciach RZ Dolná Nitra v rokoch 2000-2007

RZ DOLNÁ NITRA	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	C	Ž	C	Ž	C	Ž	C	Ž	C	Ž	C	Ž	C	Ž	C	Ž
Počet nezamestn.	395	192	548	266	603	281	659	327	638	286	544	255	413	203	307	151
Miera nezamest.	4,73		6,56		7,22		7,89		7,64		6,51		4,94		3,67	

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra

Graf 2.6.7 Miera nezamestnanosti v RZ Dolná Nitra v rokoch 2000-2007

Zdroj: Tabuľka 2.6.7

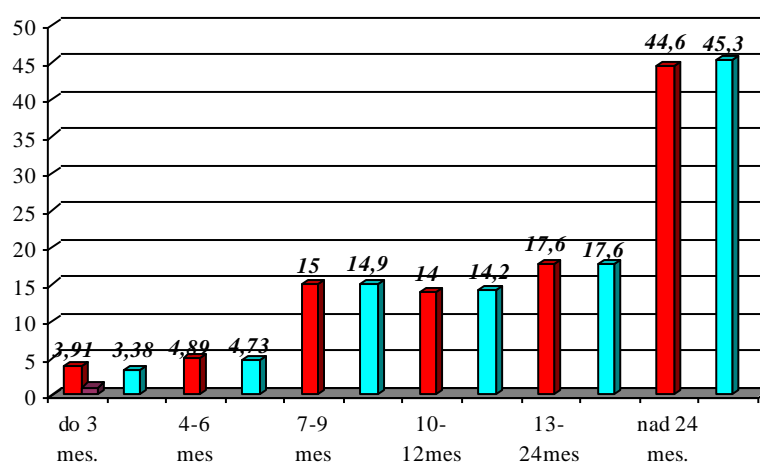
Pri členení nezamestnaných podľa dĺžky evidencie je viac ako 45 % uchádzačov o zamestnanie evidovaných na Úrade práce viac ako 24 mesiacov. Druhú kategóriu tvoria nezamestnaní od 13 do 24 mesiacov(17,6 %). (tabuľka 2.6.8, graf 2.6.8)

Tabuľka 2.6.8 –Počet nezamestnaných podľa dĺžky evidencie v RZ Dolná Nitra v roku 2007

	DĹŽKA EVIDENCIE											
	do 3 mes.		4-6 mes		7-9 mes		10-12mes		13-24mes		nad 24 mes.	
	C	Ž	C	Ž	C	Ž	C	Ž	C	Ž	C	Ž
Celkom	12	5	15	7	46	22	43	21	54	26	137	67
V %	3,91	3,38	4,89	4,73	15	14,9	14	14,2	17,6	17,6	44,6	45,3

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra

Graf 2.6.8 Uchádzači o zamestnanie v RZ Dolná Nitra podľa dĺžky evidencie k 30.6.2007

Zdroj: Tabuľka 2.6.8

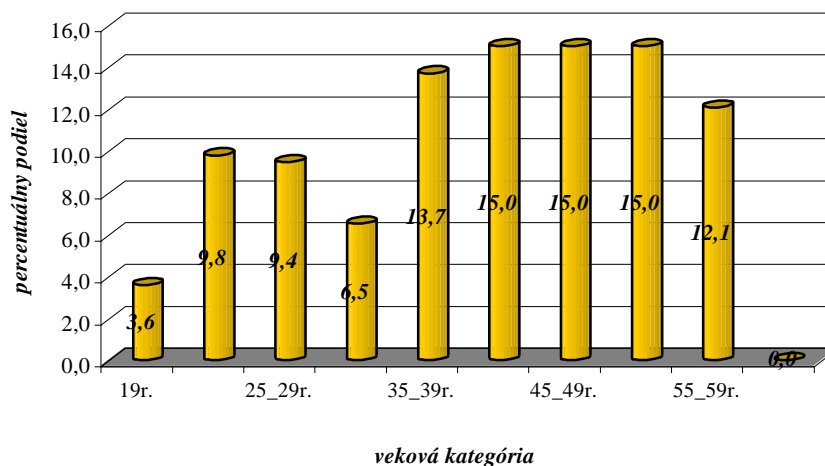
Veková štruktúra nezamestnaných je pomerne vyrovnaná. Väčšiu časť tvoria nezamestnaní vo veku od 40 do 54 rokov, spolu až 45 %, tiež nezamestnaný vo vekovej kategórii 35 -59 rokov (13,7 %) a vo veku 20-24 rokov (9,8 %). (tabuľka 2.6.9 a graf 2.6.9)

Tabuľka 2. 6.9 – Veková štruktúra nezamestnaných k 30.06.2007 v %

VELKOVÁ KATEGÓRIA	% nezamestnaných
<i>do 19r.</i>	3,6
<i>20-24</i>	9,8
<i>25-29</i>	9,4
<i>30-34</i>	6,5
<i>35-39</i>	13,7
<i>40-44</i>	15
<i>45-49</i>	15
<i>50-54</i>	15
<i>55-59</i>	12,1
<i>nad 60</i>	0
<i>Spolu</i>	100

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra

Graf 2.6.9 Veková štruktúra nezamestnaných v RZ Dolná Nitra k 30.6.2007

Zdroj: Tabuľka 2.6.9

Podľa vzdelanostnej štruktúry má 42,3 % nezamestnaných ukončenú učňovskú školu a viac ako 33 % evidovaných uchádzačov o zamestnanie má len základné vzdelanie. (tabuľka 2.6.10, graf 2.6.10)

Tabuľka 2.6.10 – Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných k 31.12.2007

RZ DOLNÁ NITRA	BEZ VZDELANIA	ZÁKLADNÉ VZDELANIE	VYUČENÍ	SOU BEZ MATURITY	SOU-US
	3	102	130	0	22

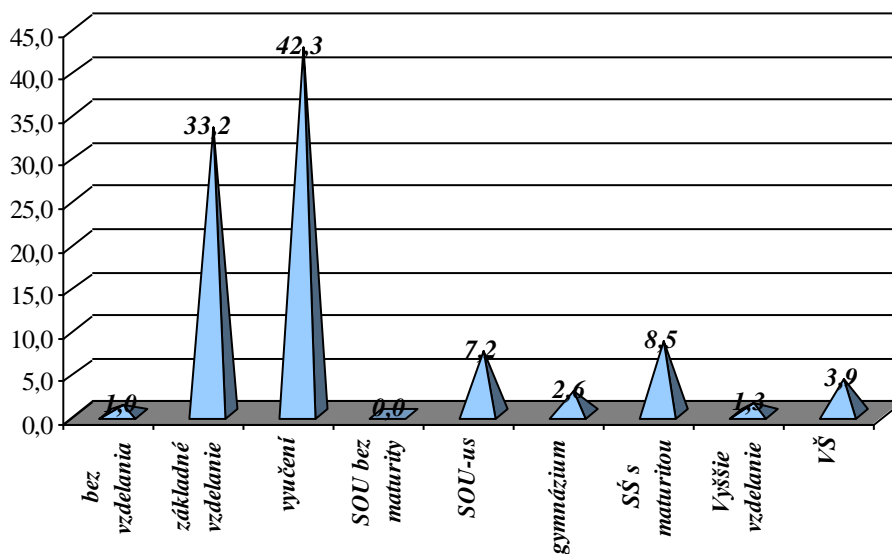
Zdroj: Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra

Tabuľka 2.6.10 – Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných k 31.12.2007

RZ DOLNÁ NITRA	GYMNÁZIUM	SOŠ S MATURITOU	VYŠŠIE VZDELANIE	VYSOKOŠKOLSKÉ
	8	26	4	12

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra

Graf 2.6.10 Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných k 31.12.2007

Zdroj: Tabuľka 2.6.10

- Vyplňte v Závaznej osnove Integrovannej stratégie rozvoja územia, Prílohu č.1 Socio - ekonomická charakteristika.

Vid' príloha č.1

KAPITOLA 3: ANALÝZY

3.1 SWOT analýza

- Vypracujte tabuľku SWOT analýzy.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>ŽIVOTNÉ PROSTREDIE</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ čisté a zdravé prírodné prostredie ➤ dobrá kvalita ŽP ➤ priaznivé klimatické podmienky pre rastlinnú a živočíšnu výrobu ➤ priaznivé pôdne podmienky pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu ➤ vhodný prírodný potenciál pre diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby ➤ vysoká kvalita ornej pôdy ➤ bohatá fauna a flóra ➤ existencia geotermálnych prameňov ➤ existencia chránených prírodných území (Lapášsky park, Klasovský park) a biotopov európskeho a národného významu (Vinodolský háj) <p>SPOLOČNOSŤ</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ územie je progresívny typ sídla ➤ vysoké zastúpenie produktívnej zložky obyvateľstva ➤ kladné hodnoty migračného salda – imigrácia obyvateľov do regiónu ➤ pozitívne hodnoty celkového prírastku – pozitívny demografický vývojový trend ➤ existencia hustej siete aktívnych spoločenských, kultúrnych a športových organizácií ➤ organizovanie tradičných kultúrnych, spoločenských a športových podujatí ➤ dobrá komunikácia Ocú – občan <p>MATERIÁLNE STATKY</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ funkčné a kvalitné predškolské a školské zariadenia ➤ existencia objektov historického významu ➤ existencia separovaného zberu odpadu ➤ dobrá vybavenosť prvkami technickej	<p>ŽIVOTNÉ PROSTREDIE</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ existencia čiernych skládok ➤ slabé využívanie existujúceho prírodného potenciálu <p>SPOLOČNOSŤ</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ apatia obyvateľstva a slabý záujem o veci verejné na miestnej úrovni ➤ nízka uvedomelosť miestnych obyvateľov k ŽP ➤ nedostatočná koordinácia spoločných rozvojových aktivít na úrovni RZ DN ➤ slabá propagácia kultúrneho, prírodného a historického potenciálu regiónu <p>MATERIÁLNE STATKY</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ absencia kanalizačnej siete v obciach ➤ nevysporiadané majetkovo – právne vzťahy ➤ absencia, resp. nedobudovanie prvkov technickej infraštruktúry v niektorých obciach regiónu ➤ nevyhovujúci stav cestnej siete v obciach a preťaženosť miestnych komunikácií ➤ absencia chodníkov v obciach ➤ absencia zariadenia sociálnej starostlivosti v RZ Dolná Nitra ➤ existujúci kultúrny a historický fond v zlom chátrajúcom stave ➤ absencia klubov mládeže v niektorých obciach RZ ➤ absencia voľného domového a bytového fondu na obciach ➤ absencia športových zariadení

<p>infraštruktúry</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vybudovaný bytový fond pre miestnych obyvateľov ➤ existencia ÚPD v niektorých obciach regiónu ➤ existencia Programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja, resp. plánov rozvoja obcí ➤ dobrá dostupnosť informačných technológií – internet ➤ existencia web stránok obcí <p>EKONOMIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ výhodná geografická poloha vzhľadom na okresné póly rastu – Nitra, Vráble ➤ existencia lokálnych centier miestneho významu – Pohranice, Golianovo, Vinodol, Veľký Cetín, Klasov ➤ existencia životaschopných a kvalitných PD s dlhoročnou tradíciou ➤ silné zastúpenie podnikateľských subjektov v oblasti priemyslu –stavebníctvo, strojárstvo, drevovýroba ➤ diverzifikovaná ekonomická základňa RZ Dolná Nitra ➤ ekonomická stabilita firiem podnikajúcich v obciach ➤ dobrý vzťah samospráva – podnikateľ ➤ nízka miera nezamestnanosti v RZ DN	<p>v menších obciach RZ Dolná Nitra</p> <p>EKONOMIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ absencia dostatočného množstva kvalitných ubytovacích a stravovacích kapacít v regióne ➤ absencia doplnkových služieb cestovného ruchu ➤ absencia živnostenských služieb v niektorých obciach
---	---

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<p>ŽIVOTNÉ PROSTREDIE</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rozvoj ekologického poľnohospodárstva ➤ využívanie alternatívnych zdrojov energie smerom k ochrane ŽP <p>SPOLOČNOSŤ</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pozdvihnutie kultúrnospoločenského a športového života realizáciou spoločných regionálnych aktivít ➤ zefektívnenie a rozvoj spolupráce s partnerskými obcami doma aj v zahraničí ➤ tvorba nových medzisektorových partnerstiev ➤ podpora participácie obyvateľov na veciach verejných <p>MATERIÁLNE STATKY</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vybudovanie Vínnej cesty ➤ posilnenie obytnej funkcie obcí podporovaním IBV a výstavby nájomných bytov pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva ➤ vybudovanie spoločného sociálneho zariadenia pre obyvateľov regiónu ➤ rekonštrukcia a modernizácia existujúcich školských a predškolských zariadení ➤ budovanie viacúčelových športovo – oddychových areálov a detských ihrísk v obciach ➤ skrášlenie a úprava verejných priestranstiev v obciach ➤ výstavba a rekonštrukcia autobusových zastávok ➤ dobudovanie a rekonštrukcia komplexnej technickej infraštruktúry v RZ Dolná Nitra ➤ dobudovanie a rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov v obciach ➤ vybudovanie ČOV (klasické, aj alternatívne) <p>EKONOMIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vybudovanie značených turistických a cykloturistických trás ➤ rozvoj poľovníctva, rybárstva a včelárstva	<p>VNÚTORNÉ</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pretrvávajúca apatia a pasivita obyvateľov ➤ nevytvorenie bytových príležitostí a podporného systému financovania bývania pre mladé rodiny ➤ nevyužitie chátrajúcich objektov kultúrneho a historického významu ➤ útlm poľnohospodárstva v mikroregióne ➤ nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie a udržiavanie technickej a sociálnej infraštruktúry <p>VONKAJŠIE</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zložitý legislatívny systém ➤ slabá dostupnosť podporných finančných zdrojov pre malé obce

<ul style="list-style-type: none"> ➤ využitie možností financovania rozvojových projektov z fondov EÚ a domácich dotačných titulov ➤ dobudovaním prvkov technickej infraštruktúry zabezpečiť ďalší rozvoj podnikateľských aktivít v obci ➤ podpora podnikateľskej sféry a samozamestnania ➤ vytvorenie spoločného propagačného materiálu mikroregiónu - informačný materiál, brožúra, publikácia o regióne ➤ vytvorenie spoločnej web stránky RZ	
---	--

- **Uved'te použité postupy pri príprave SWOT analýzy, metódy stanovenia jednotlivých zdrojov SWOT analýzy, informačné zdroje a celkový dopad SWOT analýzy pre územie verejno-súkromného partnerstva (MAS) – prepojenie SWOT analýzy na os 4 PRV.**

Metodickým základom pre zostavenie SWOT analýzy bola situačná analýza, teda mapovanie všetkých existujúcich zdrojov v území, výstupy z realizovaného dotazníkového prieskumu a taktiež výstupy z verejných obecných stretnutí, ktoré prebiehali v každej obci. Zber a spracovanie auditov zdrojov prebiehal od októbra 2007 do mája 2008, dotazníkový prieskum bol realizovaný v júny a júli 2008. Verejné obecné stretnutia boli realizované v júli 2008.

SWOT analýzu sme rozdelili na dve časti :

- Analýzu silných a slabých stránok (z angličtiny S- strenghts, W – weaknesses)
- Analýzu príležitostí a prekážok (O – opportunities a T – threats)

Analýza silných a slabých stránok

Analýza silných a slabých stránok sleduje súčasný stav v obciach RZ Dolná Nitra na základe zisteného auditu zdrojov. Pri zostavovaní statického obrazu súčasného stavu sme členili fakty o území na pozitívne a negatívne, všetko však s vedomím, že nie všetko čo teraz považujeme za zlé musí takým byť v budúcnosti a naopak. SWOT analýzy je v tejto časti pre lepší popis územia a náväznosť na situačnú analýzu členená na silné a slabé stránky v oblasti životného prostredia, spoločnosti, materiálnych statkov a ekonomiky.

Analýza príležitostí a možných hrozieb

V ďalšej časti analýzy – analýzy príležitostí a hrozieb, sme sa sústredili na budúci rozvoj územia RZ Dolná Nitra a hľadali sme najpravdepodobnejšie možnosti rozvoja a príležitosti preň.

Analýza opäť vychádza s auditu zdrojov, ale aj z analýzy silných a slabých stránok. Je akousi syntézou prípravy podkladov k rozhodnutiu kam má územie v budúcnosti smerovať a s akými rizikami treba pritom rátať.

Pri rozhodovaní sme brali do úvahy všetky sociálne, kultúrne, materiálne a ekonomické možnosti rozvoja, pričom osobitou kapitolou boli príležitosti ekonomické, ktoré je nutné chápať z pohľadu vstupov a výstupov.

Pri zostavovaní analýzy sme všetky jej časti posudzovali z hľadiska vnútorných a vonkajších vplyvov, keďže územie RZ Dolná Nitra je z pohľadu metodiky sociálnoekonomického rozvoja otvoreným systémom.

- **Popíšte ako bola verejnosť (občania, profesné a záujmové združenia a zástupcovia jednotlivých sektorov) zapojení do procesu tvorby SWOT analýzy (ankety, dotazníky, informačné kampane, iné spoločenské aktivity), vrátane popisu účasti občanov v procese.**

Počas celého procesu plánovania a zostavovania Integrovanej stratégie rozvoja územia musia zástupcia obcí a manažéri zabezpečiť zapájanie sa čo najširšieho okruhu občanov do tohoto procesu. Zapájanie verejnosti má význam hlavne kvôli tomu, aby občania a hlavne miestni lídri získali pocit vlastníctva za rozvojový proces a prevzali zodpovednosť za jeho jednotlivé kroky. Podľa tohoto základného princípu participácie miestneho obyvateľstva na rozvojovom procese postupovali pri plánovaní a programovaní aj zástupcovia RZ Dolná Nitra. Snaha spočívala vo vytvorení takého prostredia, aby bol každý včas informovaný o procese spoločného plánovania ďalšieho rozvoja územia a jednak v otvorenosti tohoto procesu pre každého, kto má záujem sa doň zapojiť.

Pre informovanie a zapájanie občanov sme v území RZ Dolná Nitra použili nasledovné metódy:

1. Organizovanie individuálnych stretnutí s občianskymi združeniami, podnikateľmi a predstaviteľmi samospráv, s občanmi a aktívnymi lídrami
2. Spoluorganizovanie kultúrno-spoločenských podujatí
3. Organizovanie prieskumov verejnej mienky – dotazníkový prieskum
4. Propagácia projektu - infolisty na obecných tabuliach, vysielanie v obecných rozhlasoch, správy na webových stránkach obcí.

Pre potreby zostavenia SWOT analýz boli naplánované v každej obci RZ Dolná Nitra verejné obecné stretnutia, ktorých sa zúčastňovali zástupcovia verejného sektora, členovia záujmových združení, podnikatelia, dôchodcovia, ale aj študenti a mladí ľudia. Miesto a dátum realizácie týchto stretnutí je uvedený v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1 - Harmonogram verejných obecných stretnutí zameraných na zostavenie vízie a SWOT analýzy

DÁTUM STRETNUTIA	MIESTO REALIZÁCIE
25.7. 2008 , 17:00	Čechynce
25.7. 2008, 19:00	Veľký Lapáš
28.7. 2008, 17:00	Malý Cetín
28.7. 2008, 19:00	Veľký Cetín
29.7. 2008, 17:00	Paňa
29.7. 2008, 19:00	Golianovo
30.7. 2008, 17:00	Babindol
30.7. 2008, 19:00	Klasov
31.7. 2008, 17:00	Pohranice
31.7. 2008, 19:00	Dolné Obdokovce
1.8.2008, 17:00	Vinodol

Pre potreby zostavenia spoločnej SWOT analýzy slúžili aj výstupy z prieskumu verejnej mienky, ktorý sa v obciach RZ Dolná Nitra realizoval formou dotazníka. Dotazník bol štrukturovaný a obsahoval 6 kapitol (osobné informácie, obec ako miesto bývania, obec a jej základné životné potreby, obec a práca, obec ako sociálny priestor, obec a jej rozvoj)

V každej obci zabezpečovali distribúciu, vyplnenie a zber dotazníka mladí ľudia z obcí – študenti vo veku do 23 rokov, ktorý absolvovali pod vedením experta školenie o realizácii Integrovannej stratégie rozvoja územia, o cieľoch dotazníka a jeho otázkach. Takto vyškolení študenti navštevovali a oslovovali jednotlivé domácnosti a taktiež následne zabezpečovali zber dotazníkov. Dotazníkový prieskum bol realizovaný v ôsmich obciach RZ Dolná Nitra, pričom sme v každej z nich oslovili 100 vytypovaných respondentov. Z celkového počtu distribuovaných anketových lístkov sa podarilo anketárom zozbierať 479 lístkov, teda môžeme hovoriť o 60 % - nej úspešnosti realizovaného prieskumu verejnej mienky. Najvyššia návratnosť bola dosiahnutá v obciach Veľký Lapáš, Vinodol, Pohranice a Dolné Obdokovce. (tabuľka č. 3).

Tabuľka č.2 - Harmonogram školení anketárov pre potreby realizácie dotazníkového prieskumu

DÁTUM ŠKOLENIA	MIESTO REALIZÁCIE	ÚČASTNÍCI ŠKOLENIA
31.7.2008, 13:00	Golianovo	Golianovo, Malý Cetín, Paňa, Veľký Lapáš,
31.7.2008 , 20:00	Dolné Obdokovce	Pohranice, Dolné Obdokovce
1.8. 2008, 19:00	Vinodol	Veľký Cetín

Tabuľka č. 3 – Návratnosť realizovaného dotazníkového prieskumu

MIESTO REALIZÁCIE	NÁVRATNOSŤ
Babindol	64 %
Dolné Obdokovce	71 %
Golianovo	41 %
Malý Cetín	19 %
Paňa	21 %
Pohranice	82 %
Veľký Lapáš	96 %
Vinodol	85 %
RZ DOLNÁ NITRA	60 %

- **Popíšte úlohy a zodpovednosť jednotlivých subjektov pri príprave a spracovaní SWOT analýzy (ak sa na spracovaní podieľali externí odborníci, uveďte ich identifikačné údaje a spôsob spolupráce).**

Na príprave a zostavovaní SWOT analýzy participovali okrem zástupcov územia a aktérov miestneho rozvoja aj miestny manažér a vonkajší expert projektu.

Pozícia a úloha experta spočívala v odbornom vedení pracovnej skupiny počas celého procesu, príprave a facilitácii pracovných stretnutí členov verejno-súkromného partnerstva, teda expert vedie skupinu od vízie až k definovaniu strategického cieľa, strategických priorít, špecifických cieľov a opatrení až po aktivity. Na pozícii vonkajšieho experta pôsobila počas celého procesu prípravy a vypracovania Integrovannej stratégie rozvoja územia Ing. Renáta Lelovská. Metodické vedenie počas celej realizácie projektu zabezpečovala hlavná metodička pre Nitriansky samosprávny kraj Ing. Jela Tvrdoňová, Phd.

Komunikáciu so všetkými účastníkmi rozvojového procesu a zástupcami obcí, podnikateľských subjektov, ako aj záujmových združení zabezpečoval miestny manažér.

V jeho kompetencii bol aj vecná a obsahová príprava stretnutí, realizácia záznamov z pracovných stretnutí, prezenčných listín a pozvánok

- **Vyplňte v Závaznej osnove Integrovannej stratégie rozvoja územia, Prílohu č.7 Prehľad o uskutočnených podujatiach a stretnutiach.**

Vid' príloha č. 7

3.2 Problémová analýza a stanovenie rozvojových priorít

- Uved'te analýzu problémov územia verejno-súkromného partnerstva (MAS).

Zadefinovanie problémov

- Chýbajúce komplexné sociálne služby
- Slabý záujem obyvateľov o veí verejné
- Absencia živnostenských služieb
- Nedostatočné využívanie prírodných zdrojov
- Nevyužité a schátralé obecné objekty
- Absencia cyklotrás
- Slabá propagácia územia
- Slabá spolupráca a kordinácia medzi obcami
- Existencia čiernych skládok
- Absencia kanalizačnej siete
- Havarijný stav budov ZŠ a MŠ
- Nedostatočná infraštruktúra voľného času
- Miestne komunikácie a chodníky v zlom technickom stave
- Nedostatok kultúrno-spoločenských a športových aktivít v obci
- Nevysporiadané majetkovoprávne vzťahy

Problémy, ktoré vieme a chceme riešiť na úrovni RZ Dolná Nitra

- Absencia, resp. nedobudovanie kanalizačnej siete
- Nedobudovaná infraštruktúra voľného času
- Miestne komunikácie a chodníky v zlom technickom stave
- Absencia komplexných sociálnych služieb a spoločného sociálneho zariadenia
- Znečisťovanie ŽP a nedostatočné využívanie prírodných zdrojov
- Nevyužité a schátralé obecné objekty
- Absencia cyklotrás – prepojenia medzi obcami
- Slabá propagácia územia

Na základe výskytu frekvencie jednotlivých problémov v párovej matici boli v RZ Dolná Nitra zadefinované nasledovné **klúčové problémy**:

1. **Miestne komunikácie a chodníky v zlom technickom stave**
2. **Nedobudovaná infraštruktúra voľného času**
3. **Znečisťovanie ŽP a nedostatočné využívanie prírodných zdrojov**
4. **Slabá propagácia územia**

Z týchto klúčových problémov boli na základe diskusie s členmi partnerstva vybrané tieto **rozvojové priority**:

- **Obnova a rozvoj obcí**
- **Rozvoj spolupráce a partnerstva**
- **Ochrana ŽP**

- **Uved'te použité postupy pri príprave problémovej analýzy.**

Z analýzy silných a slabých stránok vyplývajú problémy, s ktorými sa región stretáva a ktoré musí riešiť. Väčšinou súvisia so slabými stránkami, ale niekedy majú súvis aj so silnými stránkami. Pre ďalšie zostavovanie integrovanej stratégie rozvoja je potrebné problémy identifikovať a zároveň si určiť poradie prioritných problémov, na riešenie ktorých sa zástupcovia územia zamerajú a budú do ich riešenia investovať nielen finančné zdroje, ale aj svoj čas a ľudský potenciál. Pre identifikáciu problémov, ich príčin a riešení sa dajú použiť viaceré techniky, zástupcovia územia Dolná Nitra pod vedením skúseného facilitátora pracovali s technikou logickej párovej matrice.

- **Popíšte ako bola verejnosť (občania, profesné a záujmové združenia a zástupcovia jednotlivých sektorov) zapojení do procesu tvorby problémovej analýzy (ankety, dotazníky, informačné kampane, iné spoločenské aktivity), vrátane popisu účasti občanov v procese.**

Problémová analýza bola zostavená na jednom stretnutí, kde sa celý proces spoločného plánovania a programovania posúva z úrovne lokálnej na úroveň územnú, teda regionálnu. Na tomto stretnutí identifikovali zástupcovia všetkých obcí a sektorov problémy, s ktorými sa stretávajú a ktoré potrebujú riešiť. Následne po vzájomnom porovnaní z hľadiska urgency a potreby riešenia definovali kľúčové problémy, z ktorých po diskusii a vzájomnej dohode identifikovali tri rozvojové priority.

- **Popíšte úlohy a zodpovednosť jednotlivých subjektov pri príprave a spracovaní problémovej analýzy (ak sa na spracovaní podieľali externí odborníci, uved'te ich identifikačné údaje a spôsob spolupráce).**

Na príprave a zostavovaní SWOT analýzy participovali okrem zástupcov územia a aktérov miestneho rozvoja aj miestny manažér a vonkajší expert projektu.

Pozícia a úloha experta spočívala v odbornom vedení pracovnej skupiny počas celého procesu, príprave a facilitácii pracovných stretnutí členov verejno-súkromného partnerstva, teda expert vedie skupinu od vízie až k definovaniu strategického cieľa, strategických priorít, špecifických cieľov a opatrení až po aktivity. Na pozícii vonkajšieho experta pôsobila počas celého procesu prípravy a vypracovania Integrovanej stratégie rozvoja územia Ing. Renáta Lelovská. Komunikáciu so všetkými účastníkmi rozvojového procesu a zástupcami obcí, podnikateľských subjektov, ako aj záujmových združení zabezpečoval miestny manažér.

V jeho kompetencii bol aj vecná a obsahová príprava stretnutí, realizácia záznamov z pracovných stretnutí, prezenčných listín a pozvánok.

- **Vyplňte v Závaznej osnove Integrovanej stratégie rozvoja územia, Prílohu č.7 Prehľad o uskutočnených podujatiach a stretnutiach.**

Vid' príloha č. 7

NÁVRHOVÁ ČASŤ

KAPITOLA 4: ZOSTAVENIE STRATEGICKÉHO RÁMCA

4.1 Integrovaná stratégia rozvoja územia (strategické plánovanie)

- Uved'te postupy a harmonogram spracovania Integrovannej stratégie rozvoja územia.

Pri spracovaní Integrovannej stratégie rozvoja územia – RZ Dolná Nitra boli použité metódy a postupy práce založené na interaktívnom a participatívnom prístupe k strategickému plánovaniu. (prístup zdola- nahor, multisektorový prístup, využitie lokálnych zdrojov.) Zostavený dokument bol spracovávaný za širokej účasti rôznych skupín miestnych obyvateľov a zástupcov obcí (mládež, študenti, dôchodcovia, zástupcovia záujmových organizácií – spoločenských, kultúrnych a športových organizácií, predstavitelia verejného sektora – poslanci a starostovia, ako aj podnikatelia vo všetkých sektoroch a odvetviach) takže možno konštatovať, že predkladaný dokument odzrkadľuje reálne potreby a rozvojové zámery daného územia. Prístup integrovaného a endogénneho rozvoja vidieka bol podporený aj priebežných budovaním kapacity pre ďalšie riadenie a spravovanie územia.

Proces zhotovenia intergovanej stratégie metodicky pozostával z nasledovných etáp:

1. „**Miestna (lokálna) etapa**“ – časť procesu, ktorá bola realizovaná na úrovni jednotlivých obcí prebiehala formou viacerých krokov:

- **Mapovanie (audit) zdrojov**
  - **zber sekundárnych zdrojov** - informácie získavané na úrovni inštitúcií, napr. Štatistický úrad SR, ÚPSVaR, Obvodné úrady, Obecné úrady a pod. Tieto informácie sa týkali demografických, materiálnych, prírodných a ekonomických zdrojov.
  - **zber primárnych zdrojov** – tieto sa realizovali na úrovni občanov, podnikateľov alebo jednotlivcov (súkromné a verejné investičné mapy, informácie o záujmových združeniach, databázy zručných ľudí, databázy významných rodákov a iné.)
- **Spracovanie auditu zdrojov** – popis situačnej analýzy podložený grafickým a tabuľkovým spracovaním existujúcich zdrojov v území
- **Realizácia dotazníkového prieskumu** – na úrovni jednotlivých občanov a rodín, pričom výstupy slúžia ako podklady k zostaveniu SWOT analýzy a vízie.
- **Verejné obecné stretnutia**, realizované v každej obci RZ Dolná Nitra, ktoré boli moderované facilitátorom – diskusie o súčasnej kvalite života a o predstavách občanov o budúcnosti v horizonte 20 rokov a diskusia k slabým a silným stránkam obce, ako aj rozvojovým príležitostiam a možným prekážkam ďalšieho rozvoja obce.
- V procese obecných stretnutí a mapovania zdrojov **vyselektovanie zástupcov územia**, ktorí sa neskôr budú podieľať na zhotovení integrovanej stratégie rozvoja územia

2. „Územná (regionálna) etapa“ – časť procesu, ktorá obsahovala vlastný proces strategického plánovania so zástupcami RZ Dolná Nitra, pričom bola dodržaná zásada prístupu LEADER - maximálne 50% zástupcov z verejného sektora. Táto etapa sa skladala z nasledovných krokov:

- **Zostavenie vízie a SWOT analýzy územia** na základe sumarizácie výstupov z obecných vízií a SWOT analýz, ako aj na základe situačnej analýzy podporenej názormi respondentov v realizovanom dotazníkovom prieskume - jedno stretnutie moderované facilitátorom
- **Zostavenie problémovej analýzy** - identifikácia kľúčových problémových okruhov a zadefinovanie rozvojových prioritných oblastí, do ktorých bude nasmerovaná intervencia do roku 2015 - jedno stretnutie moderované facilitátorom
- **Zostavenie strategického rámca a akčného plánu** – kľúčové priority, strategický cieľ a špecifické ciele v rámci každej priority v opatreniach PRV SR ako aj operačných programov NSRR SR v rámci každého špecifického cieľa, zostavenie akčného plánu - dve stretnutia moderované facilitátorom
- **Zostavenie finančnej tabuľky** – rozdelenie finančných prostriedkov pre opatrenia PRV SR zaradené do integrovanej stratégie (opatrenia osi 3 PRV), financií pre chod miestnej akčnej skupiny a projektov spolupráce (opatrenia osi 4 PRV) - jedno stretnutie moderované facilitátorom
- **Zostavenie monitorovacieho a hodnotiaceho rámca stratégie** – jedno stretnutie moderované facilitátorom
- **Zostavenie implementačného rámca stratégie** - jedno stretnutie moderované facilitátorom

Tabuľka č. 4 Časový harmonogram jednotlivých etáp zostavenie ISRU

ETAPA	AKTIVITA	ČAS A MIESTO REALIZÁCIE
Miestna – lokálna	Mapovanie (audit) zdrojov	Február 2008 – apríl 2008, Babindol
	Spracovanie údajov	máj 2008 - júl 2008, Babindol
	Dotazníkový prieskum	júl – august 2008, Babindol
	Verejné obecné stretnutia	25.7.2007 - 1.8. 2008
	Vyselektovanie zástupcov územia	apríl 2008 – jún 2008
Územná -regionálna	Zostavenie územnej vízie a SWOT analýzy	august 2008
	Problémová analýza a výber rozvojových priorit	29.9.2008 , Babindol
	Zostavenie strategického rámca a akčného plánu	6.10.2008 Klasov,13.10.2008 Vinodol
	Zostavenie finančnej tabuľky	20.10.2008, Veľký Cetín
	Zostavenie monitorovacích, hodnotiacich a implementačných rámcov	27.10.2008 Malý Cetín
	Integrovaná stratégia rozvoja územia RZ Dolná Nitra	5.11.2008 Čechynce

4.1.1 Vízia, strategický cieľ, strategické priority a špecifické ciele

- **Popíšte zmeny oproti doterajšej praxi riešenia miestnych problémov, vymenujte inovačné aktivity a popíšte spôsob využitia miestneho potenciálu pre inovácie.**

Základnou metódou, ktorá bola v procese prípravy ISRU uplatnená je *participácia - zapájanie širokej verejnosti do rozvojového procesu*. Táto metóda bola v území RZ Dolná Nitra prvý krát ako inovatívna metóda použitá nasledovným spôsobom:

- Organizovanie individuálnych stretnutí s občianskymi združeniami, podnikateľmi a predstaviteľmi samospráv, s občanmi a aktívnymi lídrami
- Spoluorganizovanie kultúrno-spoločenských podujatí
- Organizovanie prieskumov verejnej mienky – dotazníkový prieskum
- Propagácia projektu - infolisty na obecných tabuliach, vysielanie v obecných rozhlasoch, správy na webových stránkach obcí.

Okrem týchto spomínaných podporných aktivít mobilizácie ľudského potenciálu sa v procese zostavenia ISRU postupovalo podľa osvedčených nástrojov pre strategické plánovanie.

Integrovaná stratégia rozvoja územia RZ Dolná Nitra v sebe zahŕňa viacero inovačných aktivít:

- odstránenie izolovanosti v riešení potrieb v území z úrovne lokálnej - obecnej na úroveň spolupráce územnú – mikroregionálnu
- vznik nových medzisektorových partnerstiev
- nové princípy spolupráce medzi subjektmi v mikroregióne (verejnými, podnikateľskými a neziskovými)
- zapájanie verejnosti do riešení problémov pomocou moderných metód komunitného rozvoja
- zvýšenie vzdelanosti a zručností obyvateľom a ich využitie pre potreby rozvoja územia

Spôsob využitia miestneho potenciálu pre inovácie

Spôsob a reálne využitie miestneho potenciálu pre inovácie bude uplatnený v rámci konkrétnych projektov, ktoré budú implementované prostredníctvom Integrovannej stratégie rozvoja územia RZ Dolná Nitra. Spôsob využitia miestneho potenciálu pre inovácie bude definovaný v rámci konkrétnych predložených projektov.

- Uved'te akým spôsobom prispievajú inovácie k naplneniu cieľov stratégie.

Inovativnosť celého rozvojového procesu v porovnaní s doterajším riešením problémov v území spočíva v ochote zástupcov jednotlivých obcí riešiť situáciu v RZ Dolná Nitra spoločne a takto postupovať aj v ďalšom riadení a spravovaní územia. Záujem o spoločný rozvoj územia nielen starostov, ale aj podnikateľov a zástupcov spoločenských organizácií je garanciou že ďalšie spravovanie a plánovanie rozvojových aktivít bude mať v regióne integrovaný charakter.

Inovativnosť v systéme riadenia rozvoja a spravovaní územia na základe multisektorovej spolupráce, revitalizácia a obnova obcí vedúca k celkovému zatraktívneniu územia a zlepšeniu vzhľadu obcí a stavu ŽP tvorí nástroj pre zabezpečenie ekonomickej a sociálnej stability.

- Uved'te logický rámec Integrovanej stratégie rozvoja územia a navrhovaných intervencií, opatrenia (vrátane opatrení súvisiacich s osou 3 PRV), názov opatrenia, operačný program, konečný prijímateľ (žiadateľ) a odôvodnenie výberu opatrenia – max. 10 riadkov.

Na obecných verejných stretnutiach a jednom spoločnom regionálnom stretnutí, ktoré prebehli v území za účasti zástupcov verejného, súkromného aj občianskeho sektora bola zostavená *vízia* – predstava o budúcej podobe regiónu

„Regionálne združenie Dolná Nitra vytvorí pre miestnych obyvateľov atraktívne prostredie pre prácu, život, bývanie a zmysluplné využívanie voľného času. Bude zázemím s dobudovanou a kvalitnou sociálnou a technickou infraštruktúrou a atraktívnym priestorom pre oddych, všetko pri zachovaní rázu krajiny a udržateľnej kvality životného prostredia.“

Vízia sa začne naplňovať prostredníctvom dosiahnutia vytýčeného strategického cieľa a investovania do troch rozvojových priorít v horizonte roku 2015, ktoré vyplynuli z analýzy územia a hlavne z problémovej analýzy.

Zo SWOT analýzy územia a z problémovej analýzy vyplýva, že na území RZ Dolná Nitra je potrebné riešiť prioritne:

- *Miestne komunikácie a chodníky v zlom technickom stave*
- *Nedobudovaná infraštruktúra voľného času*
- *Znečisťovanie ŽP a nedostatočné využívanie prírodných zdrojov*
- *Slabá propagácia územia*

Logický rámec rozvoja územia bol zostavený interaktívne počas dvoch stretnutí zástupcov RZ Dolná Nitra pod vedením facilitátora.

LOGICKÝ RÁMEC INTEGROVANEJ STRATÉGIE ROZVOJA ÚZEMIA

Strategický cieľ:

„Zvýšiť štandard života obyvateľov RZ Dolná Nitra vytvorením udržateľnej kvality životného prostredia a zatraktívnením územia do roku 2015“.

Strategický cieľ vyplynul z výberu rozvojových priorít, a očakávanej dlhodobej merateľnej kvalitatívnej zmeny v území, realisticky dosiahnuteľnej do roku 2015 za predpokladu investovania finančných vstupov v oblasti troch nižšie uvedených strategických priorít.

Strategické priority:

- **Obnova a rozvoj obcí**
- **Rozvoj spolupráce a partnerstva**
- **Ochrana ŽP**

Strategické priority sa vyšpecifikovali pri interaktívnom zostavovaní SWOT analýz na úrovni lokálnej aj regionálnej, ale hlavne pri definovaní problémovej analýzy, ktorá bola zostavená za účasti zástupcov všetkých troch sektorov územia RZ Dolná Nitra.

V rámci strategických priorít definovali zástupcovia územia aj špecifické ciele. Pri zostavovaní špecifických cieľov bol dôraz kladený najmä na alokáciu finančných prostriedkov vybraných opatrení a nimi podporovaných aktivít.

Zástupcovia územia RZ Dolná Nitra identifikovali na základe vyššie uvedených skutočností tieto ciele:

Priorita 1: Obnova a rozvoj obcí

Špecifický cieľ 1.1: Dobudovať a rozšíriť infraštruktúru voľného času

Špecifický cieľ 1.2: Zlepšiť a skvalitniť stav verejnej infraštruktúry

Priorita 2 : Rozvoj spolupráce a partnerstva

Špecifický cieľ 2.1: Rozvíjať a podporovať vzájomnú spoluprácu a partnerstvo

Priorita 3: Ochrana ŽP

Špecifický cieľ 3.1: Zlepšiť stav ŽP

V rámci uvedených cieľov sú navrhnuté nasledovné opatrenia:

Špecifický cieľ 1.1 : Dobudovať a rozšíriť infraštruktúru voľného času

Opatrenia Programu rozvoja vidieka SR, os 3:

321 Základné služby pre hospodárstvo a obyvateľov vidieka

Opatrenie Regionálneho operačného programu SR

341 – Regenerácia sídiel

Špecifický cieľ 1.2: Zlepšiť a skvalitniť stav verejnej infraštruktúry

Opatrenia Programu rozvoja vidieka SR, os 3:

322 – Obnova a rozvoj obcí
Opatrenia Regionálneho operačného programu SR
341 – Regenerácia sídiel

Špecifický cieľ 2.1 : Rozvíjať a podporovať vzájomnú spoluprácu a partnerstvo

Opatrenia Programu rozvoja vidieka SR, os 3:
331 – Odborné vzdelávanie a informovanie
421 – Vykovávanie projektov spolupráce

Špecifický cieľ 3.1 Zlepšiť stav ŽP

Opatrenia OP ŽP SR
3.1. Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd
3.2. Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie

Odôvodnenie opatrení mimo PRV

Regionálny operačný program SR

4.1 Regenerácia sídiel

Zdôvodnenie výberu opatrenia: Cieľom opatrenia je zvýšenie konkurencieschopnosti sídiel a zvýšenie kvality a bezpečnosti verejných priestranstiev. Podporené sú aktivity: úprava verejných priestranstiev, verejnej zelene, verejného osvetlenia, chodníkov a cyklotrás, miestnych komunikácií, mostov a lávok, autobusových zástavok, verejných WC, úpravy povodí v intraviláne.

Konečný prijímateľ (žiadateľ): Obce zaradené ako inovačné a kohézne póly rastu.

Operačný program Životné prostredie

• 1.2 Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd

Zdôvodnenie výberu opatrenia: Hlavným zameraním opatrenia je zvýšenie počtu obyvateľov žijúcich v domoch pripojených na verejnú kanalizáciu a obsluhu územia vo vzťahu k odvádzaniu a čisteniu komunálnych odpadových vôd ako základnej environmentálnej služby vodného hospodárstva v súlade so záväzkami SR voči EÚ.

Konečný prijímateľ (žiadateľ): obce, mestá, združenia miest a obcí, fyzické a právnické osoby v súlade s § 5 ods. 1 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov a s § 2 písm. e) zákona č. 276/2001 Z. z.

- **Vyplňte v Závaznej osnove Integrovannej stratégie rozvoja územia, Prílohu č.3 Súhrnný prehľad Integrovannej stratégie rozvoja územia.**

Vid' príloha č. 3

4.2 Akčný plán vo väzbe na os 4 Leader

- Uved'te väzbu vybraných opatrení osi 3 PRV, ktoré sa budú implementovať prostredníctvom osi 4 Leader na príslušné ciele Integrovannej stratégie rozvoja územia.

V rámci uvedených cieľov sú navrhnuté pre Integrovanú stratégiu rozvoja územia RZ Dolná Nitra nasledovné opatrenia Programu rozvoja vidieka SR a v rámci nich nižšie uvedené vybrané aktivity:

V rámci špecifického cieľa 1.1 - *Dobudovať a rozšíriť infraštruktúru voľného času ide o opatrenia osi 3 PRV SR:*

5.3.3.4.1. OPATRENIE, kód: 321 – *Základné služby pre hospodárstvo a obyvateľov vidieka*

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

- rekonštrukcia a modernizácia rekreačných zón;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia detských a športových ihrísk, autobusových zastávok a pod.;
- rekonštrukcia a modernizácia obecných stavieb (napr. obecný úrad, kultúrny dom) a objektov spoločenského významu (napr. amfiteátre) vrátane ich okolia (okrem stavieb a budov evidovaných na MK SR v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok a lokalít UNESCO) vrátane zariadenia pripojenia na internet.

V rámci špecifického cieľa 1.2 - *Zlepšiť a skvalitniť stav verejnej infraštruktúry ide o opatrenia osi 3 PRV SR:*

5.3.3.4.2. OPATRENIE, kód: 322 – *Obnova a rozvoj obcí*

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia lávok a mostov;
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia cyklotrás, verejného osvetlenia, verejných priestranstiev a parkov.

V rámci špecifického cieľa 2.1 - *Rozvíjať a podporovať vzájomnú spoluprácu a partnerstvo ide o opatrenia osi 3 PRV SR:*

5.3.3.3. OPATRENIE kód: 331 – *Odborné vzdelávanie a informovanie*

Časť 1 Cieľom podpory sú vzdelávacie projekty zamerané na získavanie, prehľbovanie, inovácie, vedomostí, zručností a šírenie informácií o jednotlivých opatreniach osi 3 podľa EPFRV.

Oprávnené sú všetky vzdelávacie a informačné aktivity, ktoré súvisia s cieľmi opatrenia príslušnými právnymi predpismi EÚ tematicky zamerané najmä na:

- ekonomiku podnikateľského subjektu (napr. legislatíva, riadenie ekonomicky životaschopného podniku, podnikateľský plán, diverzifikácia činností, spolupráca a rozvoj podnikov);
- zavádzanie nových metód a nástrojov práce a riadenia vo vidieckom priestore;
- manažment kvality;
- inovácie vo vidieckych oblastiach, zavádzanie informačných technológií,
- internetizácia;
- ochranu životného prostredia (environmentálne vhodné technológie, alternatívne zdroje energie, separovaný zber, využívanie biomasy, ochrana, tvorba a manažment krajiny, cieľová kvalita vidieckej krajiny a pod.);
- obnovu a rozvoj vidieka;
- prístup Leader.

Časť 2 - nasledovné formy informačných aktivít alebo ich kombinácie:

- tvorba nových vzdelávacích programov;
- tvorba analýz vzdelávacích potrieb;
- krátkodobé kurzy, školenia, tréningy na získanie potrebných vedomostí a zručností;
- konferencie a semináre;
- televízne a rozhlasové kampane (ako sú propagačné aktivity, besedy, talk shows);
- výmenné informačné stáže a návštevy;
- putovné aktivity k cieľovým skupinám;
- ďalšie formy, ako napríklad tlačené publikácie a webové portály, trvalý informačný a poradenský servis zameraný na celoživotné vzdelávanie.

5.3.4.2. OPATRENIE, kód 421 – Vykonávanie projektov spolupráce

Oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

- budovanie kapacít: výmena skúseností, prenos praktických skúseností pre rozvoj vidieka (napr. spoločné publikácie, twinnongové podujatia – výmenné programy pre zamestnancov a manažment MAS, spoločná alebo koordinovaná práca)

Okrem vyššie uvedených opatrení je v ISRÚ zaradené aj **prierezové opatrenie z PRV SR** a to:

opatrenie 5.3.4.3, kód 431 – Chod miestnej akčnej skupiny, v ktorom oprávnené sú všetky činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi opatrenia a príslušnými právnymi predpismi EÚ, napr.:

- školenia manažmentu a zamestnancov MAS zodpovedných za realizáciu stratégie;
- štúdie a analýzy dotknutého územia zamerané na aktualizáciu stratégie;
- publicita a informovanie o dotknutej oblasti a o stratégii;
- prevádzková činnosť,
- administratívna činnosť MAS: vyhlásenie výzvy, príjem žiadostí, administratívna kontrola žiadostí a príloh, hodnotenie projektov podľa kritérií, výber projektov a ich schválenie, kontrola realizácie projektov;
- zber informácií pre monitoring a hodnotenie;
- vedenie zložiek projektov a uchovávanie dokladov;
- semináre, školenia pre členov MAS zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie.

- Uved'te ako súbor vybraných opatrení osi 3 PRV reflektuje na situáciu v území (audit zdrojov), analýzy a strategický rámec Integrovanej stratégie rozvoja územia.
- Uved'te ako súbor vybraných opatrení osi 3 PRV rieši problémy daného územia a podporuje jeho rozvoj podľa skutočných potrieb.

Všetky tri opatrenia Integrovanej stratégie rozvoja územia RZ Dolná Nitra, ktorých opodstatnenosť a potrebu pre ďalší rozvoj územia uvádzame v predchádzajúcich kapitolách, medzi sebou navzájom súvisia a zároveň na seba logicky nadväzujú, čím prispievajú k hodnotovému napĺňaniu strategického cieľa.

Cieľ 1.1., opatrenie 321 – Základné služby pre hospodárstvo a obyvateľov vidieka

Aj napriek silnému ekonomickému potenciálu obcí RZ Dolná Nitra, ako aj zaujímavým socio-ekonomickým charakteristikám, ktoré svedčia o atraktivnosti územia pre miestnych obyvateľov, ako aj návštevníkov regiónu je zrejmé, že v území je stále nedostatok kvalitných a dostupných zariadení infraštruktúry voľného času, ktoré by zodpovedali rastúcim nárokom obyvateľov obcí. V posledných rokoch bola zaznamenaná stále silnejúca imigrácia obyvateľov z okolitých miest a obcí, keďže má územie RZ Dolná Nitra výhodnú a zaujímavú geografickú polohu vzhľadom na okresné póly rastu a aj napriek tomuto faktoru zostáva pokojným a čistým prostredím pre život. Aj tento fakt umocňuje potrebu vytvorenia dostatku kvalitných možností trávenia voľného času nielen detí a mládeže, ale aj dospelých. Analýza problémov jednoznačne poukázala na skvalitnenie a rozšírenie infraštruktúry voľného času ako na rozvojovú príležitosť. Investovanie do identifikovaných aktivít prostredníctvom implementácie tohto opatrenia prispeje k celkovému zatraktívneniu prostredia mikroregiónu hlavne pre miestnych obyvateľov ako aj návštevníkov územia.

Cieľ 1.2., opatrenie 322 – Obnova a rozvoj obcí

Územie RZ Dolná Nitra je relatívne dobre vybavené vodovodnou sieťou a plynovodom. Kanalizačná sieť je však nedobudovaná a v niektorých obciach úplne absentuje. Zlepšenie stavu miestnej infraštruktúry bolo jedným z hlavných definovaných problémov pri zostavovaní problémovej analýzy. Zástupcovia územia však po spoločnej dohode a prehodnotení zdrojov stratégie deklarovali riešenie nepriaznivého stavu v odkanalizovaní obcí cez Operačný program životné prostredie, Envirofond a Regionálny operačný program. Nutným však zostáva riešenie neuspokojivého vzhľadu zlý obcí – schátralé a neupravené verejné priestranstvá a parky. Doriešenie uvedených aktivít v rámci tohoto opatrenia podporí a prispeje k zatraktívneniu a zlepšeniu životného prostredia v obciach regiónu.

Cieľ 2.1., opatrenie 331 – Odborné vzdelávanie a informovanie

Vzdelanostná štruktúra miestnych obyvateľov RZ Dolná Nitra nie je optimálna (30,3 % z celkového počtu obyvateľov má len základné a 29,7% obyvateľov má učňovské vzdelanie). Aj v procese tvorby problémovej analýzy sme identifikovali potrebu budovania a podpory ľudských kapacít najmä formou vzájomnej spolupráce a tvorby viacsektorového partnerstva. Aj napriek imigrácii v posledných rokoch a „oživení“ ľudského potenciálu, sú zručnosti a vedomosti v oblastiach ako marketing, manažment kvality, či ochrana životného prostredia stále nedostatočné a nereflektujú na požiadavky „modernej doby“. Zvyšovanie zručností a odborných vedomostí v spomínaných oblastiach vnímajú zástupcovia územia jednoznačne

ako rozvojovú príležitosť. Spoločné vzdelávanie zástupcov územia určite prispeje k ďalšiemu rozvoju multisektorovej spolupráce a k ďalšiemu kvalitnému a odbornému spravovaniu územia. Vzdelávacie aktivity priamo podporuje aj plánovaný projekt spolupráce zameraný na budovanie kapacít a výmenu skúseností zástupcov území. Zvýšenie úrovne odborných vedomostí a zručností, ako aj ďalší osobnostný rozvoj zabezpečí rast príjmov miestneho obyvateľstva a teda prispeje aj k naplneniu strategického cieľa.

Cieľ 2.2., opatrenie 421 – Vykonávanie projektov spolupráce

Zástupcovia RZ Dolná Nitra majú dlhoročnú spoluprácu s Pilišským regiónom v Maďarsku, ktorá je zameraná na vzájomnú spoluprácu oboch území v oblasti spoločenskej, kultúrnej, ekonomickej, ako aj v oblasti regionálneho rozvoja. Zástupcovia oboch území už realizovali vzájomné partnerské návštevy na ktorých boli prejednávané ďalšie konkrétne formy spolupráce v najbližšom období a zo strany oboch regiónov je eminentný záujem spolupracovať aj naďalej.

Projekt spolupráce má byť konkrétne zameraný na budovanie kapacít spojených s výmenou skúseností a realizáciou twinningových podujatí. Obe aktivity majú priamu náväznosť na podporu znalostnej a vedomostnej ekonomiky, čo prispeje k zabezpečeniu strategického cieľa. Uvedené aktivity taktiež prispievajú k dosiahnutiu špecifického cieľa 2.1. Rozvíjať a podporovať vzájomnú spoluprácu a partnerstvo.

Prierezové opatrenie z osi 4 PRV SR, opatrenie 4.3 – Chod miestnej akčnej skupiny

Pre zabezpečenie realizácie stratégie bude potrebné implementovať aj opatrenie osi 4 PRV SR, č. 4.3 – Chod miestnej akčnej skupiny, a to vo všetkých oprávnených aktivitách, hlavne však zamerané na prevádzku MAS a jej administratívnej činnosti, ďalej vzdelávania zamestnancov a členov MAS, organizovanie seminárov, publicitu a informovanie členov ale aj širokú verejnosť, monitoring a hodnotenie implementácie stratégie.

- **Vyplňte v Závaznej osnove Integrovannej stratégie rozvoja územia, Prílohu č. 4 Opatrenia osi 3 Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013, implementované prostredníctvom osi 4 Leader. Formulár Opatrenia osi 3 Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013, implementované prostredníctvom osi 4 Leader bude vyplnený samostatne pre každé vybrané opatrenie z osi 3 PRV, ktoré sa bude implementovať prostredníctvom osi 4 Leader. V prípade, ak verejno-súkromné partnerstvo (MAS) predpokladá realizáciu projektov spolupráce, jedno z opatrení bude venované vykonávaniu projektov spolupráce.**

Vid' príloha č. 4

4.3 Finančný plán

- Uved'te financovanie jednotlivých opatrení a činností v rámci osi 3 PRV, ktoré sa budú implementovať prostredníctvom osi 4 Leader.

Nitriansky samosprávny kraj poskytne každej vybranej MAS v kraji spolufinancovanie implementácie ISRÚ – dotáciu na úrovni stratégie, o rozdelení ktorej bude rozhodovať MAS RZ Dolná Nitra (viď priloženú kópiu Uznesenia Zastupiteľstva NSK) **41.492,398,- EUR** na celé obdobie rokov 2007 – 2013. Všetky finančné prostriedky z rozpočtu VÚC budú použité na spolufinancovanie výhradne projektov opatrení PRV SR, a to buď na prefinancovanie neoprávnených nákladov projektov podporených v rámci ISRÚ, alebo na financovanie oprávnených a neoprávnených nákladov identických projektov, ktoré nebudú financované v rámci rozpočtu z osi 4 (PRV SR) v prípade, že pre jednotlivé opatrenia sa použijú všetky plánované finančné prostriedky EPFRV a štátneho rozpočtu. Tieto financie budú rozdelené nasledovne:

- **24 895,- EUR** bude použitých pre podporu opatrenia 5.3.3.4.1, kód: 321 – Základné služby pre hospodárstvo a obyvateľov vidieka, konkrétne na prefinancovanie neoprávnených nákladov v rámci realizácie jednotlivých projektov podporených v rámci Integrovanej stratégie rozvoja územia RZ Dolná Nitra
- **16 597,398,- EUR** bude použitých pre podporu opatrenia 5.3.3.4.2, kód 322 – Obnova a rozvoj obcí, konkrétne na prefinancovanie neoprávnených nákladov v rámci realizácie jednotlivých projektov podporených v rámci Integrovanej stratégie rozvoja územia RZ Dolná Nitra.

Finančný plán Integrovanej stratégie RZ Dolná Nitra korešponduje a reflektuje s jednotlivými opatreniami a aktivitami akčného plánu, tak ako boli navrhnuté v strategickom rámci definovaným vo vyššie uvedených kapitolách.

Finančná tabuľka uvádza členenie financií podľa osí, cieľov a opatrení strategického rámca a vychádza z objemu financií stanovaných v Usmernení pre administráciu osi 4 LEADER. Kalkulácia oprávnených nákladov vychádza z maximálnej výšky podpory v rámci opatrenia 4.1 pre MAS – tj. 2 086 684 EUR

Verejno- súkromné partnerstvo RZ Dolná Nitra bude žiadať pre podporu opatrení osi 3 Integrovanej stratégie rozvoja územia finančnú podporu vo výške 2 086 680 EUR.

Tento finančný objem sa použije pre podporu plánovaných opatrení Osi 3 PRV SR nasledovne:

- ❖ Špecifický cieľ 1.1 - *Dobudovať a rozšíriť infraštruktúru voľného času*
- ❖ PRIORITA INFRAŠTRUKTÚRA VOENÉHO ČASU
- ❖ *Opatrenie 1.1.1 Základné služby pre hospodárstvo a obyvateľov vidieka*

Špecifický cieľ 1.1 - Dobudovať a rozšíriť infraštruktúru voľného času

5.3.3.4.1. OPATRENIE, kód 321 Základné služby pre hospodárstvo a obyvateľov vidieka

Alokovaná čiastka finančných prostriedkov z verejných zdrojov opatrenia 5.3.4.1 je 1 182 180 EUR, čo je čiastka predstavujúca 95 % oprávnených nákladov pre podporu 15 vybraných

projektov s maximálnou výškou rozpočtu oprávnených nákladov 82 690 EUR. Celkový rozpočet oprávnených nákladov opatrenia Integrovanej stratégie rozvoja územia tvorí 1 244 400 EUR (čiastka 62 220 EUR predstavuje spolufinancovanie zo strany oprávneného beneficienta finančnej pomoci). Na toto opatrenie bude vyčlenených 24 895,- EUR z dotácie NR VUC.

Opatrenie	Rozsah podpory na 1 projekt	Spolufinancovanie užívateľom	Celkový rozpočet oprávnených nákladov	Finančný plán	
				Z toho	
				Os 4 Leader	Ostatné zdroje
1.1.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	40 000 – 82 960 EUR	5 %	1 244 400 EUR	1 182 180 EUR	62 220 EUR
SUMA SPOLU			1 244 400 EUR	1 182 180 EUR	62 220 EUR

- ❖ Špecifický cieľ 1.2 - *Zlepšiť a skvalitniť stav verejnej infraštruktúry*
- ❖ PRIORITA INFRAŠTRUKTÚRA VOJENÉHO ČASU
- ❖ *Opatrenie 1.2.1 Obnova a rozvoj obcí*

Špecifický cieľ 1.2. *Zlepšiť a skvalitniť stav verejnej infraštruktúry*

5.3.3.4.2. *OPATRENIE kód: 322 – Obnova a rozvoj obcí:*

Alokovaná čiastka z verejných zdrojov opatrenia 5.3.4.1 je 769 500 EUR, čo je čiastka predstavujúca 95 % oprávnených nákladov pre podporu 15 vybraných projektov s maximálnou výškou rozpočtu oprávnených nákladov 54 000 EUR . Celkový rozpočet oprávnených nákladov opatrenia Integrovanej stratégie rozvoja územia tvorí 810 000 EUR (čiastka 40 500 EUR predstavuje spolufinancovanie zo strany oprávneného beneficienta finančnej pomoci). Na toto opatrenie bude vyčlenených 16 597,398,- EUR z dotácie NR VUC.

Opatrenie	Rozsah podpory na 1 projekt	Spolufinancovanie užívateľom	Celkový rozpočet oprávnených nákladov	Finančný plán	
				Z toho	
				Os 4 Leader	Ostatné zdroje
1.2.1 Obnova a rozvoj obcí	25 000 – 54 000 EUR	5 %	810 000 EUR	769 500 EUR	40 500 EUR
SUMA SPOLU			810 000 EUR	769 500 EUR	40 500 EUR

- ❖ Špecifický cieľ 2.1 - *Rozvíjať a podporovať vzájomnú spoluprácu a partnerstvo*
- ❖ PRIORITA ROZVOJ SPOLUPRÁCE A PARTNERSTVA
- ❖ *Opatrenie 2.1.1 Odborné vzdelávanie a informovanie*

Špecifický cieľ 2.1 - Rozvíjať a podporovať vzájomnú spoluprácu a partnerstvo

5.3.3.3. OPATRENIE , kód: 331 – Odborné vzdelávanie a informovanie

Alokovaná čiastka z verejných zdrojov opatrenia 5.3.4.1 je 135 000 EUR, čo je čiastka predstavujúca 100 % oprávnených nákladov pre podporu 15 vybraných projektov s maximálnou výškou rozpočtu oprávnených nákladov 9 000 EUR .

Celkový rozpočet oprávnených nákladov opatrenia Integrovannej stratégie rozvoja územia tvorí 135 000 EUR.

Opatrenie	Rozsah podpory na 1 projekt	Spolufinancovanie užívateľom	Celkový rozpočet	Finančný plán	
				Z toho	
				Os 4 Leader	Ostatné zdroje
2.1 1 Odborné vzdelávanie a informovanie	3 300 – 9 000 EUR	0 %	135 000 EUR	135 000 EUR	0 EUR
SUMA SPOLU			135 000 EUR	135 000 EUR	0 EUR

Opatrenia osi 4 sú v tabuľke kalkulované zvlášť, a to opatrenie 431 -. Projekty spolupráce spadajú obsahovo pod cieľ 3.2 integrovanej stratégie, majú však samostatný rozpočet v rámci osi 4 (v zmysle Usmernenia administrácie osi 4 Leader maximálna výška oprávnených výdajov na jedene projekt je 75 757 EUR.) **Partnerstvo si naplánovalo v stratégii jeden projekt spolupráce s výškou oprávnených nákladov 75 750 EUR.**

Pre chod MAS sú určené Usmernením pre administráciu osi 4 maximálne prostriedky pre pokrytie oprávnených výdajov **417 336 EUR** počas celého programového obdobia. **Partnerstvo si naplánovalo využiť pre svoj chod 417 335 EUR.**

- **Vyplňte v Závaznej osnove Integrovannej stratégie rozvoja územia, Prílohu č. 5 Finančný plán implementácie opatrení financovaných z PRV 2007-2013. Uvedte spolufinancovanie opatrení osi 3 z dodatočných zdrojov (ostatné verejné zdroje, ostatné zdroje), ktoré sa budú implementovať prostredníctvom osi 4 Leader. Uvedte názov zdroja a finančnú čiastku celkom, v súlade s údajmi uvedenými Prílohe č.4 Opatrenia osi 3 programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013, implementované prostredníctvom osi 4 Leader v časti Výška a rozsah podpory – Podporované činnosti**

Vid' príloha č. 5

4.4 Monitorovací a hodnotiaci rámec

- Uved'te hodnotiaci rámec na úrovni strategických cieľov súvisiacich s implementáciou osi 4 PRV (hodnotenie dopadu stratégie) a špecifických cieľov súvisiacich s implementáciou osi 4 PRV (hodnotenie výsledkov stratégie).
- Zostavte plán monitoringu - monitorovacie indikátory, ktoré budú slúžiť pre monitorovanie priebehu a výsledku realizácie projektov v rámci implementácie stratégie a činnosti verejno-súkromného partnerstva (MAS) vzhľadom k stanoveným cieľom.
- Popíšte spôsob monitorovania realizácie projektov.
- Popíšte spôsoby overovania monitorovacích kritérií.

RZ Dolná Nitra zostavil pre potreby hodnotenia a monitorovania hodnotiace a monitorovacie rámce na úrovni strategického cieľa, špecifických cieľov, aj jednotlivých aktivít. Tieto rámce pomôžu už na začiatku procesu stanoviť reálne ciele a opatrenia v území.

Paralelne predstavujú aj nástroj pre priebežné hodnotenie implementácie stratégie a slúžia pre Predsedníctvo a Monitorovací výbor ako nástroj zmien v prípade, ak samotná implementácia ISRU nebude sledovať určené ciele. Navrhnuté tabuľky budú slúžiť ako východiskový materiál slúžiaci k posúdeniu vplyvov ISRU na rozvoj územia. Tieto ukazovatele sa budú sledovať minimálne dvakrát ročne a ich číselné hodnoty budú predkladané Monitorovaciemu výboru.

Zber uvedených monitorovacích indikátorov bude kancelária MAS realizovať a vyhodnocovať dvakrát ročne, tento postup však vždy prebehne u všetkých podporených užívateľov pri každej žiadosti o platbu. Manažér MAS zostaví z výstupov kontroly monitorovacích indikátorov monitorovaciu správu, ktorá bude predložená Predsedníctvu a Monitorovaciemu výboru. Sledované indikátory sa budú porovnávať v rámci každej správy s východiskovým stavom a taktiež s hodnotami sledovanými u všetkých potenciálnych a podporených beneficentov.

Proces hodnotenia Integrovanej stratégie rozvoja územia RZ Dolná Nitra sa bude realizovať pomocou súborov indikátorov – ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu. Hodnotiť sa bude reálny stav v porovnaní s východiskovým stavom v úvodnej fáze realizácie stratégie a hodnoty uvedených ukazovateľov v tomto čase s ohľadom na ostatné zásahy, ktoré sa budú realizovať aj mimo stratégie. Z hľadiska hodnotenia efektívnosti stratégie sa uskutoční *strednodobé hodnotenie* (uprostred jej realizácie) a *ex-post hodnotenie* (hodnotenie po jej skončení) nezávislými hodnotiteľmi.

HODNOTIACE RÁMCE PRE STRATEGICKÝ CIEĽ A ŠPECIFICKÉ CIEĽE

Úroveň	Ukazovateľ (názov a merná jednotka)	Východiskový stav	Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2013	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
Strategický cieľ: Zvýšiť štandard života obyvateľov RZ Dolná Nitra vytvorením udržateľnej kvality životného prostredia a zatraktívnením územia do roku 2015.	-Počet obyvateľov RZ Dolná Nitra	11 863	12 050	Obecné štatistiky, každoročne k 31.12.
	- Počet podnikateľských subjektov	857	880	
Špecifický cieľ 1.1: Dobudovať a rozšíriť infraštruktúru voľného času	-Počet obyvateľov využívajúcich nové, resp.zmodernizované a zrekonštruované zariadenie infraštruktúry voľného času	0	60 % TBO	Obecné štatistiky, každoročne k 31.12.
	- Počet aktivít /podujatí zrealizovaných v zariadeniach VČ	10	45	
Špecifický cieľ 1.2: Zlepšiť a skvalitniť stav verejnej infraštruktúry	- Počet obcí so zrekonštruovanými verejnými priestranstvami	0	11	Obecné štatistiky, každoročne k 31.12.
	- Počet obyvateľov profitujúcich zo zlepšeného vzhľadu obcí	0	60 % TBO	
Špecifický cieľ 2.1: Rozvíjať a podporovať vzájomnú spoluprácu a partnerstvo	-Počet zrealizovaných multisektorových projektov	0	10	Obecné štatistiky, každoročne k 31.12.
Špecifický cieľ 3.1: Zlepšiť stav ŽP	- Počet obyvateľov využívajúcich alternatívnu energiu	0	10 % TBO	Obecné štatistiky, každoročne k 31.12.
	-Počet objektov napojených na alternatívnu energiu	0	8	

Povinné indikátory

Okrem uvedených indikátorov MAS zberá v súčinnosti s PPA aj nasledovné indikátory, ktoré sú prepojené na implementáciu osi 3 a 4 PRV SR a jeho ciele a na vyššie uvedené opatrenia použité v ISRÚ:

Tabuľka: Povinné ukazovatele za opatrenia osi 3 Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013, implementované prostredníctvom osi 4 Leader

Úroveň	Ukazovateľ (názov a merná jednotka)	Typ ukazovateľa	Východiskový stav	Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2013	Spôsob overenia a získavanie údajov, frekvencia zberu
Opatrenie: Vzdelávanie a informovanie (331)	Počet účastníkov vzdelávacej/informačnej aktivity (počet)	Výstup	0	150	Monitorovaním u prijímateľov podpory, 2 x ročne, minimálne po skončení projektu, prezenčné listiny
	Počet vzdelávacích dní (počet)	Výstup	0	100	Monitorovaním u prijímateľov podpory, 2 x ročne, minimálne po skončení projektu, učebné osnovy
	Počet účastníkov, ktorí úspešne absolvovali a ukončili vzdelávaciu aktivitu	Výsledok	0	130	Monitorovaním u prijímateľov podpory, 2 x ročne, minimálne po skončení projektu, záznamy vzdelávacích podujatí
Opatrenie: Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo (321)	Počet podporených obcí (počet)	Výstup	0	11	Monitorovaním u prijímateľov podpory, 2 x ročne, minimálne po skončení projektu,
	Celkový objem investícií (v EUR)	Výstup	0	1 269 295	Monitorovaním u prijímateľov podpory, 2 x ročne, minimálne po skončení projektu,
	Počet osôb vo vidieckych oblastiach, ktorí majú prospech z realizovaného projektu	Výsledok	0	12 000	Vyhodnocovanie raz ročne na základe realizovaných projektov, záznamy obcí
Opatrenie: Obnova a rozvoj obcí (322)	Počet podporených obcí (počet)	Výstup	0	11	Monitorovaním u prijímateľov podpory, 2 x ročne, minimálne po skončení projektu,
	Celkový objem investícií (v EUR)	Výstup	0	826 597,398	Monitorovaním u prijímateľov podpory, 2 x ročne, minimálne po skončení projektu,
	Počet osôb vo vidieckych oblastiach, ktorí majú prospech z realizovaného projektu	Výsledok	0	12 000	Vyhodnocovanie raz ročne na základe realizovaných projektov, záznamy obcí

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ pre opatrenie 5.3.4.1, PRV SR, kód 41:
Implementácia integrovaných stratégií rozvoja územia

<i>Indikátory</i>	<i>Východiskový stav</i>	<i>Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2013</i>	<i>Spôsob overenia a získavanie údajov, frekvencia zberu</i>
Výstup: Celková plocha, na ktorej operuje MAS RZ Dolná Nitra	11 291 ha	11 291 ha	Analytická časť ISRÚ
Počet obyvateľov v podporených MAS	11 863	12 050	Analytická časť ISRÚ
Počet projektov financovaných MAS	0	45	Záznamy MAS, po každej výzve a podpísania zmlúv konečných prijímateľov s PPA
Počet podporených beneficietov	0	30	Záznamy MAS, po každej výzve a podpísania zmlúv konečných prijímateľov s PPA
Počet obcí podporeného územia	0	11	Záznamy MAS, po každej výzve a podpísania zmlúv s PPA

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ pre opatrenie 5.3.4.2 PRV SR: kód 421 –
Vykonávanie projektov spolupráce

<i>Indikátory</i>	<i>Východiskový stav</i>	<i>Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2013</i>	<i>Spôsob overenia a získavanie údajov, frekvencia zberu</i>
Výstup: Počet podporovaných projektov spolupráce	0	1	Záznamy kancelárie MAS Raz ročne
Počet spolupracujúcich MAS	1	2	Záznamy kancelárie MAS Raz ročne
Výsledok: Hrubý počet vytvorených pracovných miest	0	4	Na konci implementácie projektu zo záznamov MAS

Spoločné monitorovacie ukazovatele EÚ pre opatrenie 5.3.4.3, PRV SR, kód 431: Chod
miestnej akčnej skupiny, získavanie zručností a animácia územia

<i>Indikátory</i>	<i>Východiskový stav</i>	<i>Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2013</i>	<i>Spôsob overenia a získavanie údajov, frekvencia zberu</i>
Výstup: Počet podporených aktivít	0	1	Záznamy MAS po podpísaní zmluvy s PPA
Výsledok: Počet účastníkov, ktorí úspešne ukončili tréningovú aktivitu	0	130	Záznamy MAS po podpísaní zmluvy s PPA

- **Popíšte postupy sebahodnotenia (max. 20 riadkov).**

Postupy seba-hodnotenia MAS.

Predmetom sebahodnotenia MAS je:

- priebeh implementácie stratégie
- činnosť MAS a fungovanie vlastného inštitucionálneho zázemia.

Základom seba-hodnotenia implementácie stratégie je pravidelné (minimálne raz za pol roka) číselné vyhodnocovanie vyššie uvedených ukazovateľov monitorovania (výstup) a minimálne raz za rok ukazovateľov hodnotenia (výsledok) za súčasného sledovania celkového vývoja územia v kontexte. Ukazovatele dopadu sa vyhodnocujú na konci programového obdobia (rok 2013) a implementácie stratégie (rok 2015). V súčinnosti s PPA ďalej MAS vyhodnocuje indikátory povinne stanovené v PRV SR, opatreniach osi 3 a 4.

Správy o monitorovaní pripravuje kancelária MAS, ktorá má k dispozícii údaje v podobe kvantifikovaných ukazovateľov (ich aktuálne hodnoty k dátumu monitorovania) na základe pravidelných zberov údajov u užívateľov v súčinnosti s PPA. Monitorovacie správy sú ďalej podkladom pre zostavenie priebežných hodnotiacich správ a tie slúžia následne ako vstup pre nezávislé hodnotenie implementácie IRSÚ i ako podklad pre RO pre hodnotenie implementácie všetkých vybraných stratégií vrátane posúdenia ako tieto prispievajú k realizácii cieľov PRV SR.

Výkonný výbor na každom svojom zasadnutí prerokuje monitorovacie správy a vydá k nim stanovisko. Správa spolu so stanoviskom je postúpená Monitorovaciemu výboru MAS, ktorý zasadá dvakrát ročne a ktorý správu prerokuje a schváli/neschváli, pričom hodnotí, či implementácia stratégie postupuje v súlade s jej cieľmi.

V prípade, že zistí nezrovnalosti alebo odklon od cieľa, neplánované objektívne dôvody pre nevyužívanie alokovaných zdrojov v jednotlivých opatreniach, alebo vysoké požiadavky v rámci iných opatrení, vykoná návrh na zmeny v implementácii stratégie, tak, aby sa sledovali navrhované strategické a špecifické ciele.

Návrhy na zmenu v implementácii stratégie schvaľuje najvyšší orgán MAS.

Okrem implementácie stratégie MAS pravidelne vyhodnocuje svoje inštitucionálne zabezpečenie implementácie stratégie, a to konkrétne:

- Funkčnosť existujúcej organizačnej štruktúry MAS
- Funkčnosť manažmentu MAS
- Flexibilitu, účinnosť a oprávnenosť rozhodovacích postupov o stratégii a projektoch
- Schopnosť MAS zabezpečiť implementáciu stratégie a projektov
- Schopnosť MAS zabezpečiť monitoring a hodnotenie projektov

Pre samohodnotenie inštitucionálneho zabezpečenia činnosti MAS si Výkonný orgán zostaví tabuľky sebahodnotenia, ktoré zohľadnia vyššie uvedené kritériá a bodovací systém v prvom roku prevádzky MAS, konkrétne do 6 mesiacov od uskutočnenia prvej výzvy.

IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

KAPITOLA 5: IMPLEMENTAČNÝ RÁMEC PRI IMPLEMENTÁCIÍ INTEGROVANEJ STRATÉGIÍ ROZVOJA ÚZEMIA

5.1 Organizačná štruktúra a zdroje

5.1.1 Organizačná štruktúra a zabezpečenie činnosti verejno-súkromného partnerstva (MAS)

- Uved'te štruktúru a organizáciu verejno-súkromného partnerstva (MAS)

Štruktúru a organizácia verejno-súkromného partnerstva (MAS)

Verejno –súkromné partnerstvo RZ Dolná Nitra bude mať nasledovné orgány:

- Najvyšší orgán (valné zhromaždenie O.Z.)
- Výkonný orgán (predsedníctvo O.Z.)
- Výberová komisia
- Štatutárny orgán (predseda O.Z.)
- Kontrolný orgán (revízna komisia O.Z.)
- Monitorovací výbor

- Uved'te úlohu a zodpovednosť jednotlivých subjektov a organizačných zložiek verejno-súkromného partnerstva (MAS) pri realizácii Integrovanej stratégie rozvoja územia.

- **Najvyšší orgán (valné zhromaždenie)**, ktorý rozhoduje o :
  - a) počte členov v orgánoch RZ Dolná Nitra ktorý je vždy nepárny,
  - b) volí a odvoláva členov Výkonného orgánu a Kontrolného orgánu,
  - c) schvaľuje integrovanú stratégiu rozvoja územia a jej prípadné zmeny, ďalej plán činnosti alebo ďalšie rozvojové dokumenty
  - d) schvaľuje organizačný poriadok
  - e) schvaľuje volebný poriadok pre voľbu orgánov,
  - f) schvaľuje a mení stanovky,
  - g) schvaľuje účtovnú uzávierku a výročnú správu za uplynulý kalendárny rok,
  - h) schvaľuje rozpočet a správu o hospodárení,
  - g) rozhoduje o zániku, rozdelení alebo zlúčení RZ Dolná Nitra
  - h) stanovuje výšku, spôsob a termín úhrady členských príspevkov,
  - i) rozhoduje o účasti RZ Dolná Nitra v iných profesijných alebo záujmových organizáciách a volí do nich svojich zástupcov,
  - j) schvaľuje správu o činnosti kontrolného orgánu.
  - k) prerokúva a schvaľuje výročné správy o implementácii ISRÚ a hodnotiace správy

- **Výkonný orgán (predsedníctvo)**, ktoré rozhoduje o nasledovných činnostiach:
- a) volí a odvoláva Štatutárny orgán (predsedu O.Z.) a jeho zástupcu spomedzi členov Výkonného výboru,
  - b) volí a odvoláva členov Výberovej komisie a Monitorovacieho výboru a zostavuje a schvaľuje ich štatúty a pracovné manuály
  - c) predkladá zmeny stanov, organizačného poriadku a ostatných vnútorných smerníc na schválenie Najvyššiemu orgánu,
  - d) riadi a koordinuje činnosť RZ Dolná Nitra
  - e) zodpovedá za vypracovanie, implementáciu, riadenie, monitorovanie a hodnotenie integrovanej stratégie rozvoja územia, ďalej plánu činnosti alebo iných strategických dokumentov a predkladá ich na schválenie Najvyššiemu orgánu
  - f) schvaľuje projekty v rámci implementácie integrovanej stratégie rozvoja územia
  - g) pripravuje a schvaľuje uzavretie zmlúv strategického charakteru s inými právnickými a fyzickými osobami v SR a zahraničí,
  - h) obsahovo a organizačne pripravuje a zvoláva zasadania Najvyššie orgánu,
  - i) poveruje ďalšie osoby na konanie v mene RZ Dolná Nitra na presne stanovený účel,
  - j) riadi a kontroluje činnosť kancelárie RZ Dolná Nitra
  - k) spracováva výročné správy implementácie integrovanej stratégie rozvoja územia a komunikuje ich s Monitorovacím výborom
  - l) zabezpečuje realizáciu nezávislého hodnotenia ISRÚ

- **Štatutárny orgán – predseda**, ktorý vykonáva najmä tieto činnosti:
- a) zvoláva a vedie zasadnutia Výkonného orgánu,
  - b) vedie alebo poveruje inú osobu vedením zasadania Výkonného orgánu,
  - c) rozhoduje o záležitostiach RZ Dolná Nitra pokiaľ nie sú tieto stanovami a organizačným poriadkom stanovené inak,
  - d) riadi činnosť RZ Dolná Nitra
  - e) kontroluje činnosť kancelárie a spolupracuje s výkonným riaditeľom kancelárie
  - f) zastupuje RZ Dolná Nitra navonok. Počas dlhodobej neprítomnosti predsedu jeho činnosť prevezme zástupca na základe poverenia Výkonného orgánu.

- **Výberová komisia :**
- a) je orgánom Výkonného výboru, ktorý posudzuje a navrhuje na schválenie projekty pre financovanie v rámci integrovanej stratégie rozvoja územia, a predkladá tento návrh na rozhodnutie Výkonnému výboru
  - b) je zložená z členov, ktorých schvaľuje alebo odvoláva Výkonný výbor na návrh kancelárie RZ Dolná Nitra, maximálne 50% členov je z verejného sektora.
  - c) predsedá na každom zasadnutí jeden jej člen, ktorého si komisia zvolí na začiatku každého zasadnutia
  - d) sa riadi počas zasadnutia pravidlami svojho štatútu a manuálov, ktoré vypracuje kancelária a schváli Výkonný orgán.

- **Kontrolný výbor (dozorná rada), ktorý:**
- a) je orgánom RZ Dolná Nitra a za svoju činnosť sa zodpovedá Najvyššiemu orgánu.

b) tvoria 3 členovia, ktorých volí Najvyšší orgán na obdobie 5 rokov. Opakovaná voľba člena revíznej komisie je možná. Zastúpenie členov z verejného sektora v Kontrolnom orgáne môže byť maximálne vo výške 50% z celkového počtu členov revíznej komisie.

c) volí zo svojich členov svojho predsedu.

d) kontroluje priebežne hospodárenie, nakladanie s majetkom RZ Dolná Nitra

e) kontroluje dodržiavanie stanov a organizačného poriadku RZ Dolná Nitra

f) upozorňuje na nedostatky a stanovuje lehoty ich odstránenia.

➤ **Monitorovací výbor**

a) Monitorovací výbor je orgán RZ Dolná Nitra ktorý má za úlohu monitorovať priebeh implementácie integrovanej stratégie rozvoja územia

b) Členov Monitorovacieho výboru vyberá, schvaľuje a odvoláva Výkonný orgán na obdobie implementovania integrovanej stratégie rozvoja územia

c) Monitorovací výbor sa stretáva minimálne 2 krát ročne a na svojich zasadnutiach sa riadi štatútom a manuálmi, ktoré vypracuje a schváli Výkonný orgán

d) Hlavnou činnosťou Monitorovacieho výboru je monitorovanie, hodnotenie implementácie a manažmentu integrovanej stratégie rozvoja územia, v rátane navrhovania zmien v súlade s dosahovaním cieľov stratégie

➤ **Manažment – kancelária**

Kancelária zabezpečuje každodennú činnosť RZ Dolná Nitra pod vedením Výkonného orgánu

Hlavné činnosti kancelárie:

a) zabezpečuje chod kancelárie, finančné riadenie a vnútorný audit stratégie

b) pripravuje materiály na zasadnutie, Najvyššieho orgánu, Výkonného výboru, Výberovej komisie, Kontrolného orgánu a Monitorovacieho výboru

c) zabezpečuje kontakt s potenciálnymi a existujúcimi užívateľmi integrovanej stratégie rozvoja územia, poradenstvo a konzultácie

d) organizuje vzdelávacie a tréningové podujatia RZ Dolná Nitra

e) organizuje informačné kampane, výzvy pre jednotlivé opatrenia ISRÚ

f) zabezpečuje celú administratívu súvisiacu s implementáciou stratégie

g) komunikuje s PPA a zabezpečuje monitoring implementácie stratégie zo strany RZ Dolná Nitra

h) zabezpečuje ďalšie činnosti z poverenia Výkonného orgánu

Administratívu a realizáciu úloh združenia zabezpečujú **zamestnanci MAS**, ktorí môžu byť členmi len najvyššieho orgánu:

- **manažér MAS** vykonáva formálnu kontrolu prijatých ŽoNFP od konečných prijímateľov – predkladateľov projektu, registruje ŽoNFP, poskytuje informácie konečným prijímateľom – predkladateľom projektu, zabezpečuje zber informácií pre monitoring a hodnotenie a ďalšie administratívne činnosti MAS.
- **administratívny pracovník MAS zabezpečuje** každodennú prevádzku a administratívnu činnosť MAS, vedie evidenciu a predpísanú archiváciu, pripravuje podkladové materiály na zasadnutia jednotlivých orgánov a pod.

- **účtovník** zabezpečuje účtovnú evidenciu a hospodárenie s finančnými prostriedkami a majetkom MAS a nesie zodpovednosť za správnosť účtovnej evidencie.

- **Popíšte spôsob delegovania zástupcov členov verejno-súkromného partnerstva (MAS) do orgánov, komisií, príp. pracovných skupín.**

Najvyšší orgán (valné zhromaždenie O.Z.)

- Najvyšší orgán je tvoria ho všetci členovia RZ Dolná Nitra
- Členovia najvyššie orgánu sú právnické a fyzické osoby (Článok 4)

Výkonný orgán (predsedníctvo O.Z.)

- Výkonný orgán má 11 členov, zvolených na obdobie 6 rokov. Opakovaná voľba člena predsedníctva je možná. Zastúpenie členov z verejného sektora vo Výkonnom orgáne môže byť maximálne 50 % z celkového počtu členov. Počet členov musí byť vždy nepárny.
- Mandát člena Výkonného výboru končí uplynutím funkčného obdobia, odstúpením člena alebo jeho odvolaním Najvyšším orgánom.

Výberová komisia

- Výberová komisia je zložená z členov, ktorých schvaľuje alebo odvoláva Výkonný výbor na návrh kancelárie RZ Dolná Nitra, maximálne 50% členov je z verejného sektora.

Kontrolný orgán (revízna komisia O.Z.)

- Kontrolný orgán tvoria 3 členovia, ktorých volí Najvyšší orgán na obdobie 3 rokov. Opakovaná voľba člena revíznej komisie je možná. Zastúpenie členov z verejného sektora v Kontrolnom orgáne môže byť maximálne vo výške 50% z celkového počtu členov revíznej komisie.

Monitorovací výbor

- Členov Monitorovacieho výboru vyberá, schvaľuje a odvoláva Výkonný orgán na obdobie implementovania integrovanej stratégie rozvoja územia

- **Popíšte spôsob propagácie činnosti verejno-súkromného partnerstva (MAS).**

Propagáciu činnosti MAS budú zabezpečovať manažéri v kancelárii MAS. Bude sa jednať o propagáciu v rámci územia verejno-súkromného partnerstva, ako aj o propagáciu smerom navonok, mimo územia MAS (doma aj v zahraničí)

Propagácia bude spočívať v priebežnom a pravidelnom informovaní svojich členov a činnosti MAS, o výstupoch zo zrealizovaných projektov jednotlivých beneficentov.

Kancelária MAS bude zabezpečovať aktualizáciu propagačných a informačných materiálov o verejno-súkromnom partnerstve, tiež bude všetky informácie o dianí na území RZ Dolná Nitra pravidelne zverejňovať na viditeľnom a voľne prístupnom mieste

Informovanie a propagácia bude prebiehať prostredníctvom:

- Webová stránka RZ Dolná Nitra
  - Webové stránky jednotlivých obcí
  - Informačných novín RZ Dolná Nitra
  - Články v dennej tlači, regionálnych denníkoch
  - Rozhovory v regionálnych a celonárodných médiách
  - Propagačné materiály, brožúry a letáky
- **Uved'te, spôsob konzultácie s konečnými prijímateľmi – predkladateľmi projektov (poradenstvo a expertná pomoc).**

Kancelária MAS bude mať pre potreby konzultácie s konečnými prijímateľmi – predkladateľmi projektov vyčlenené každý deň konzultačné hodiny. V tomto čase budú môcť potenciálni beneficianti finančnej pomoci využiť bezplatné konzultačné služby manažérov kancelárie. Toto poradenstvo bude spočívať v kontrole správnosti Žo NFP, v kontrole zoznamu príloh a iné.

Pri každej Výzve na implementáciu ISRU bude kancelária okrem povinnosti zverejniť Výzvu na dostatočne viditeľnom a voľne prístupnom mieste ešte individuálne informovať všetkých potenciálnych beneficiantov z územia.

Zároveň budú môcť žiadatelia požadované informácie na základe zákona č.211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám týkajúce sa otázok súvisiacich s PRV SR 2007 – 2013 ako aj podmienky na poskytovanie príspevkov podľa jednotlivých priorít a opatrení ďalej ostatných foriem podpory ako sú: Priame platby, domáce podpory, trhové opatrenia, obchodné mechanizmy a ostatné informácie týkajúce sa pôsobenia Pôdohospodárskej platobnej agentúry získať (osobne, telefonicky, písomne, e-mailom) na ústredí Pôdohospodárskej platobnej agentúry.

- **Vyplňte v Závaznej osnove Integrovannej stratégie rozvoja územia, Prílohu č. 8 Personálna matica.**

Vid' príloha č.8

5.2 Zdroje verejno-súkromného partnerstva (MAS)

5.2.1 Ľudské zdroje

- **Uved'te úlohy a schopnosti zamestnancov a pracovných skupín verejno-súkromného partnerstva (MAS).**

V kancelárii budú na poste manažéra MAS pôsobiť dvaja zamestnanci na ½ úväzok. Jedná sa o Ing. Norberta Čerihu a Ing. Renátu Lelovskú.

Na poste administratívneho pracovníka bude pracovať jeden zamestnanec v trvalom pracovnom pomere. Účtovník bude pracovať na 1/3 úväzok.

Personálne obsadenie jednotlivých pracovných pozícií je uvedené a konkrétne popísané v personálnej matici (príloha č.8).

5.2.2 Materiálne zdroje

- **Uvedte prevádzkové podmienky (budovy, kancelárie, dopravné prostriedky a pod), technické vybavenie (kancelárska a audiovizuálna technika), počítačové a programové vybavenie.**

Kancelária verejno-súkromného partnerstva bude konštituovaná v obci Golianovo, v priestoroch Kultúrneho domu

Materiálne zabezpečenie činnosti	Popis situácie	Vlastnícky vzťah V-vlastné, P-prenajaté, zvýhodnené služby - ZS
Budovy, kancelárie	Budova, v ktorej bude konštituovaná kancelária MAS je alokovaná v centre obce Golianovo. Kancelária sa nachádza na prízemí a má rozlohu 3,5 m x 6 m	Prenájom za 1,- Sk
Vybavenie budov, kancelárie	Kancelária MAS 4x pracovný stôl 6x stolička 1x kompletná zostava kancelárskeho nábytku (3x skriňa dverová, 3x skriňa policová)	Vlastné
Technika (vrátane počítačovej techniky)	Multifunkčná tlačiareň Laserová tlačiareň: 3ks PC	Vlastné
Pripojenie na Internet	Áno, všetky PC	Vlastné
Dopravné prostriedky	Členovia manažmentu využívajú vlastné motorové vozidlá, RZ Dolná Nitra má jedno vozidlo – osobný automobil	Vlastné
Iné	----	

5.2.3 Finančné zdroje

- **Uved'te iné finančné zdroje (okrem finančných prostriedkov opatrenia 4.3 Chod Miestnej akčnej skupiny), ktoré má verejno-súkromné partnerstvo (MAS) k dispozícií, alebo je schopné zabezpečiť pre potreby financovania prevádzky a administratívnej činnosti verejno-súkromného partnerstva (MAS).**

Na zabezpečenie činnosti má RZ Dolná Nitra v súčasnosti k dispozícii finančné prostriedky z členských príspevkov. Okrem finančných prostriedkov z Opatrenia 4.3 Chod miestnej akčnej skupiny bude svoju činnosť financovať aj z nasledovných zdrojov:

- príjmy z vlastnej činnosti,
- pôžičky a úvery,
- sponzorské príspevky a dary od FO a PO,
- výnosy z organizovania kultúrno-spoločenských a športových podujatí,
- príjmy z publikačnej a propagačnej činnosti,
- výnosy z majetku a hospodárskej činnosti,
- dotácie zo štátneho rozpočtu a rozpočtov obcí,
- výnosy z verejných zbierok, lotérií a iných hier,
- granty z fondov EÚ, VÚC a iných podporných programov.

5.3 Príjem projektov

- **Popíšte postup a časový plán pri vyhlásení výziev na implementáciu stratégie.**

Výzvy pre oprávnených žiadateľov budú vyhlasované 1x ročne podľa schváleného časového harmonogramu.

MAS zverejní výzvu pre jednotlivé opatrenia Integrovannej stratégie na internetovej stránke MAS a na viditeľnom a voľne prístupnom mieste (verejné informačné tabule obcí v území MAS).

ŽoNFP sú prijímané v termíne uvedenom vo Výzve v kancelárii MAS.

Výzvy na predkladanie žiadostí budú zverejňované podľa časového harmonogramu pre každý kalendárny rok.

Kancelária MAS bude pri vyhlasovaní výziev postupovať v súlade s podmienkami definovanými v Usmernení, Príručke a príslušnými časťami Systému finančného riadenia EPFRV.

- **Uved'te spôsob zverejnenia výziev na implementáciu stratégie a informovania verejnosti.**
  - Kancelária bude informovať verejnosť o možnosti predkladania projektov v rámci implementácie ISRU. Výzvu na predkladanie projektov v rámci implementácie stratégie zverejní na dostatočne viditeľnom a voľne prístupnom mieste. (web stránka RZ Dolná Nitra, web stránka jednotlivých obcí) V rámci Výziev na jednotlivé opatrenia osi 3 kancelária uverejní Povinné prílohy k projektu, ktoré budú uvedené v ŽoNFP pre príslušné opatrenia osi 3, ktoré sa budú implementovať prostredníctvom osi 4 Leader.

- Kancelária zverejní prvú Výzvu na implementáciu stratégie do 20-tich pracovných dní odo dňa podpísania Rámcovej zmluvy s PPA a príjem projektov od konečných prijímateľov zabezpečí do dvoch mesiacov od dňa vyhlásenia Výzvy na implementáciu ISRU. Výzvy v rámci implementácie stratégie bude kancelária vyhlasovať minimálne jedenkrát do roka a posledná výzva bude zverejnená v roku 2012.
  - Konečný prijímateľ predloží Žo NFP v termíne , ktorý je uvedený vo Výzve na implementáciu ISRU vyhlásenej MAS.
  - ŽoNFP sa do kancelárie MAS predkladajú na predpísanom tlačive, ktoré bude zverejnené na internetovej stránke <http://www.land.gov.sk> alebo <http://www.apa.sk> spolu s prílohami v zmysle ŽoNF.
- **Popíšte administratívny postup prijmu a registrácie (ŽoNFP) projektov.**

ŽoNFP sa podáva v termíne uvedenom vo Výzve. MAS prijíma ŽoNFP kancelárii MAS vo vopred stanovených termínoch. ŽoNFP sa predkladá osobne v dvoch vyhotoveniach. MAS prijíma len kompletne ŽoNFP, ktoré obsahujú všetky požadované prílohy v zmysle Zoznamu povinných príloh k ŽoNFP. Po prijatí ŽoNFP manažér MAS vystaví **Potvrdenie o prijatí ŽoNFP**. Každá prijatá ŽoNFP bude zaregistrovaná a bude jej pridelené identifikačné číslo.

Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu je povinný postupovať v súlade s Príručkou, kapitolou 3. Prijímanie a administrácia ŽoNFP, bodom 3.1.2 Prijímanie ŽoNFP (časťou Náležitosti ŽoNFP, Žiadateľ je povinný k ŽoNFP predložiť a Upozornenie).

Dodržanie všetkých formálnych náležitostí ŽoNFP bude predmetom formálnej kontroly ŽoNFP. Formálnu kontrolu ŽoNFP vykonáva manažér MAS, (vyplní časť E – Povinné prílohy projektu v ŽoNFP).

V prípade, ak manažér MAS pri formálnej kontrole zistí, že ŽoNFP bola podaná ako nekompletná a neobsahuje formálne náležitosti, bude konečnému prijímateľovi – predkladateľovi projektu zaslaná výzva na doplnenie a to osobne alebo doporučené poštou (pri osobnom prevzatí Výzvy na doplnenie ŽoNFP musí byť jej osobné prevzatie konečným prijímateľom – predkladateľom projektu potvrdené podpisom a pečiatkou, ak je konečný prijímateľ – predkladateľ projektu povinný ju používať, a to na rovnopise Výzvy na doplnenie ŽoNFP, ktorý sa zakladá do ŽoNFP). V rámci výzvy na doplnenie môžu byť koneční prijímatelia – predkladatelia projektu požiadaní o doplnenie chýbajúcich príloh, podpisov a pod.

Pri formálnej kontrole manažér MAS vykonáva aj kontrolu:

- **oprávnenosti konečného prijímateľa** – predkladateľa projektu pre príslušné opatrenie osi 3, v zmysle definícií, ktoré sú uvedené v Príručke, Usmernení, Prílohe č.6 Charakteristika priorít, osí a opatrení a v stratégii;
- **formy predpísaných príloh** (originál, fotokópia, úradne osvedčená fotokópia, resp. elektronická verzia v zmysle povinných príloh k ŽoNFP);
- **kompletnosti ŽoNFP** podľa Zoznamu povinných príloh k ŽoNFP;
- **súlady so stratégiou MAS RZ Dolná Nitra**

Náležitosti ŽoNFP:

- a) **Kompletne a čitateľne vyplnený formulár ŽoNFP** v tlačenej forme, podpísaný žiadateľom, resp. jeho štatutárnym zástupcom a potvrdený pečiatkou (v prípade, ak je žiadateľ povinný používať pečiatku).
- b) **Povinné prílohy k ŽoNFP** pre príslušné opatrenie. Všetky rozhodnutia predkladané žiadateľom v rámci príloh k ŽoNFP, vydávané v správnom konaní musia byť opatrené **pečiatkou právoplatnosti**.
- c) **Čestné vyhlásenie** žiadateľa, resp. jeho štatutárneho zástupcu s úradne overeným podpisom.
- d) **Tabuľková časť ŽoNFP** pre príslušné opatrenie v tlačenej a zároveň v elektronickej forme (vo formáte „Excel“).

Žiadateľ je povinný k ŽoNFP taktiež predložiť:

- **Projektovú dokumentáciu** v prípade, ak si to charakter realizovaného projektu vyžaduje (napr. stavebné investície) vrátane vyjadrení a stanovísk k projektovej dokumentácii.
- **Právoplatné stavebné povolenie** v zmysle § 66, Zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov v prípade investícií, pri ktorých sa vyžaduje stavebné povolenie (originál alebo úradne osvedčená fotokópia), resp. kópiu žiadosti o vydanie stavebného povolenia, vrátane príloh, v zmysle vyhlášky MZP SR č. 453/2000, § 8, pričom právoplatné rozhodnutie o stavebnom povolení predloží na vyzvanie MAS najneskôr pri podpise zmluvy, alebo ohlásenie stavebnému úradu v zmysle § 57, zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov pri stavebných investíciách, prípadne určených technológiách, vrátane písomného oznámenia stavebného úradu, že nemá námietky voči predloženému stavebnému ohláseniu, spolu s jednoduchým situačným výkresom overeným stavebným úradom a rozpočtom.
- **Dokumentáciu súvisiacu s verejným obstarávaním** v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, uvedenú v zozname povinných príloh.
- **Riadnu účtovnú závierku žiadateľa** za posledné účtovné obdobie, za predposledné účtovné obdobie (ak požaduje výpočet kritérií ekonomickej životaschopnosti za predposledné účtovné obdobie) a **daňové priznanie** žiadateľa k dani z príjmov potvrdené daňovým úradom za posledný kalendárny rok a za obdobie, v ktorom preukazuje splnenie kritérií ekonomickej životaschopnosti (fotokópie) v prípade, ak sa jedná o povinnú prílohu pre príslušné opatrenie. Ak žiadateľ nemá ku dňu predloženia ŽoNFP na MAS vyhotovenú riadnu účtovnú závierku za posledné účtovné obdobie, predkladá riadnu účtovnú závierku za predposledné účtovné obdobie spolu s daňovým priznaním k dani z príjmov potvrdené daňovým úradom (v prípade, ak vykonával podnikateľskú činnosť). Žiadateľ je povinný bez vyzvania predložiť riadnu účtovnú závierku za posledné účtovné obdobie spolu s daňovým priznaním k dani z príjmov potvrdeným daňovým úradom do kancelárie MAS a to najneskôr do 5 pracovných dní odo dňa potvrdenia daňovým úradom. ŽoNFP budú pozastavené v spracovávaní okrem prípadov, ak žiadateľ nepožaduje výpočet kritérií ekonomickej životaschopnosti za posledné účtovné obdobie a ak nemá povinnosť preukazovať 30 % tržieb z poľnohospodárskej výroby na celkových tržbách za posledné účtovné obdobie pred podaním ŽoNFP. Zmluva o poskytnutí NFP bude uzatvorená iba

v prípade prijatia riadnej účtovnej závierky za posledné účtovné obdobie spolu s daňovým priznaním k dani z príjmov potvrdeným daňovým úradom.

- Žiadatelia, ktorí začali podnikáť v účtovnom období bezprostredne predchádzajúcom pred podaním ŽoNFP na MAS sú povinní predložiť riadnu účtovnú závierku ku dňu predloženia ŽoNFP na MAS spolu s daňovým priznaním k dani z príjmov potvrdeným daňovým úradom.

5.4 Výber ŽoNFP (projektov)

- **Popíšte postupy na výber ŽoNFP (projektov) konečných prijímateľov – predkladateľov projektov (vrátane výberových kritérií na hodnotenie, spôsob hlasovania pri rovnakom počte bodov) pre príslušné opatrenia osi 3 PRV, ktoré sa budú implementovať prostredníctvom osi 4 Leader.**

Hodnotenie a výber projektov (ŽoNFP) konečného prijímateľa – predkladateľa projektu v rámci implementácie stratégie bude v kompetencii MAS. V tomto smere postupuje nasledovne:

MAS informuje verejnosť o možnostiach predkladania projektov v rámci stratégie, pričom prvú Výzvu na implementáciu stratégie zverejní do 20-tich pracovných dní odo dňa podpísania Rámcovej zmluvy s PPA a zabezpečí príjem ŽoNFP konečného prijímateľa – predkladateľa projektu do dvoch mesiacov od dňa vyhlásenia Výzvy na implementáciu stratégie. Výzvy na implementáciu stratégie budú zverejnené jedenkrát do roka.

ŽoNFP sa predkladá na predpísanom tlačive, zverejnenom na internetovej stránke MAS a na internetových stránkach <http://www.land.gov.sk>, <http://www.apa.sk>.

Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu predkladá ŽoNFP osobne v dvoch vyhotoveniach. MAS prijíma len kompletne ŽoNFP, ktoré obsahujú všetky požadované prílohy v zmysle Zoznamu povinných príloh k ŽoNFP.

Dodržanie všetkých formálnych náležitostí ŽoNFP bude predmetom formálnej kontroly stratégie.

V prípade, ak manažér MAS pri formálnej kontrole zistí, že ŽoNFP bola podaná ako nekompletná a neobsahuje formálne náležitosti, bude konečnému prijímateľovi – predkladateľovi projektu zaslaná výzva na doplnenie chýbajúcich údajov.

Formálnu kontrolu ŽoNFP vykonáva manažér MAS, ktorý prijme ŽoNFP spolu s požadovanými prílohami, pridelí jej identifikačné číslo a vykoná kontrolu (vyplní časť E – Povinné prílohy k projektu v ŽoNFP).

Pri formálnej kontrole manažér MAS vykonáva aj kontrolu:

- oprávnenosti konečného prijímateľa – predkladateľa projektu pre príslušné opatrenie osi 3, v zmysle definícií, ktoré sú uvedené v Príručke;

- formy predpísaných príloh (originál, fotokópia, úradne osvedčená fotokópia, resp. elektronická verzia v zmysle povinných príloh);
- kompletnosti ŽoNFP podľa Zoznamu povinných príloh k ŽoNFP;
- súlad so stratégiou MAS.

Koneční prijímatelia – predkladatelia projektu, ktorí nespĺnili podmienky formálnej kontroly a ani v termíne určenom na doplnenie ŽoNFP, neodstránili zistené nedostatky, budú z ďalšieho hodnotenia vylúčení. MAS o tejto skutočnosti informuje konečných prijímateľov – predkladateľov projektov.

Manažér MAS pripraví všetky ŽoNFP projekty, ktoré úspešne prešli formálnou kontrolou pre posúdenie Výberovou komisiou

Výberová komisia MAS vykoná administratívnu kontrolu prijatých a zaregistrovaných ŽoNFP, ktoré splnili podmienky formálnej kontroly v súlade s Usmernením, kapitolou 2. Miestna akčná skupina, bodom 2.2 Štruktúra MAS, časť 2a) Výberová komisia MAS.

Výberová komisia MAS zoradí ŽoNFP podľa počtu získaných bodov a predloží zoznam ŽoNFP, ktoré odporúča schváliť na financovanie z PRV výkonnému orgánu MAS na schválenie.

Výkonný orgán na svojom zasadnutí prerokuje zoznam ŽoNFP a uznesie sa na ich schválení/neschválení. Každý člen Výkonného orgánu má právo nahliadnuť do každej ŽoNFP v prípade nejasností pri svojom rokovaní. Výkonný orgán vystaví na základe svojho rozhodnutia Protokol o výbere projektov MAS (Usmernenie, Príloha č. 3 Protokol o výbere projektov MAS).

Protokol o výbere projektov MAS musí byť podpísaný predsedom výberovej komisie MAS, štatutárom MAS.

Protokol o výbere projektov MAS (Usmernenie, Príloha č. 3 Protokol o výbere projektov MAS) spolu s požadovanými prílohami vrátane ŽoNFP, ktoré odporúča schváliť budú odovzdané na Ústredie PPA, Sekciu projektových podpôr na zaregistrovanie a vykonanie administratívnej kontroly ŽoNFP do 30-tich pracovných dní od uzávierky termínu na predkladanie ŽoNFP v rámci Výzvy na implementáciu stratégie.

Koneční prijímatelia – predkladatelia projektu, ktorí nespĺnili podmienky administratívnej kontroly vykonanej MAS, budú o tejto skutočnosti informovaní do 7 pracovných dní od ukončenia administratívnej kontroly vykonanej MAS.

PPA má vyhradené právo pri administratívnej kontroly ŽoNFP dodatočného vyžiadania ďalších informácií (objasnenia nezrovnalostí) od konečného prijímateľa – predkladateľa projektu v závislosti od charakteru projektu. Ak PPA v rámci administratívnej kontroly zistí, pochybenie pri administratívnej kontrole a výbere projektov MAS, má právo žiadať MAS o nápravu.

PPA nesmie žiadať od konečného prijímateľa – predkladateľa projektu v prípade objasnenia nezrovnalostí nasledovné informácie a podkladové materiály:

- dodatočné predkladanie povinných a nepovinných príloh ktoré boli predmetom výberových kritérií na hodnotenie konečných prijímateľov – predkladateľov projektu (s výnimkou opravy formálnych chýb);

- opravu/úpravu obsahu povinných príloh a ŽoNFP, ktoré boli predmetom výberových kritérií na hodnotenie konečných prijímateľov – predkladateľov projektu (s výnimkou opravy formálnych chýb).

PPA do 40-tich pracovných dní od prijatia ŽoNFP na PPA (vrátane výzvy na doplnenie) vykoná administratívnu kontrolu ŽoNFP prijatých na PPA, ktorá pozostáva z kontroly v súlade s Doplňkom č. 1 Príručky pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2007 – 2013.

Po prijatí a kompletnom posúdení ŽoNFP konečnému prijímateľovi – predkladateľovi projektu PPA predloží návrh Zmluvy do 15-tich pracovných dní od ukončenia administratívnej kontroly ŽoNFP. Koneční prijímatelia – predkladatelia projektu, ktorí nespĺnili podmienky administratívnej kontroly vykonanej PPA, budú o tejto skutočnosti informovaní do 7 pracovných dní od ukončenia administratívnej kontroly vykonanej PPA.

Pri žiadostiach o vypracovanie dodatkov k zmluvám a pri administratívnom styku s PPA je konečný prijímateľ povinný uvádzať nasledovné údaje:

- názov konečného prijímateľa – predkladateľa projektu);
- názov žiadosti (projektu);
- registračné číslo žiadosti (kód projektu);
- číslo opatrenia;
- číslo Zmluvy;
- odôvodnenie požiadavky podložené písomnými dokladmi.

PPA nebude akceptovať zmeny v schválenom projekte, ktoré by mohli ovplyvniť bodové ohodnotenie projektu.

Prevod záväzku upravuje § 531 Občianskeho zákonníka. Prevod záväzkov je možný po predchádzajúcom písomnom súhlase PPA. Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu je povinný predložiť písomnú žiadosť o prevod záväzku spolu s odôvodnením a relevantnými prílohami na Ústredie PPA.

PPA oboznámi s výsledkami administratívnej kontroly ŽoNFP príslušnú MAS do 7 pracovných dní od ukončenia administratívnej kontroly vykonanej PPA:

- koneční prijímatelia – predkladatelia projektu, s ktorými bude uzatvorená Zmluva;
- koneční prijímatelia – predkladatelia projektu, ktorí nespĺnili podmienky administratívnej kontroly vykonanej PPA.

Pri ďalších Výzvach v rámci implementácie stratégie je MAS povinná:

- aktualizovať opatrenia osi 3 (činnosti, oprávnené a neoprávnené výdavky, kritéria spôsobilosti, neoprávnené projekty, výšku oprávnených výdavkov, oprávnenosť konečného prijímateľa – predkladateľa projektu), implementované prostredníctvom osi 4 Leader v súlade s Príručkou platnou v čase zverejnenia Výzvy na implementáciu stratégie;
- postupovať podľa Usmernenia, Kapitoly 8 Hodnotenie a výber projektov konečného prijímateľa – predkladateľa projektu v rámci implementácie stratégie, bodov 2 – 14.

- **Popíšte spôsob zostavenia výberovej komisie MAS a dôvody výberu jej členov.**

Zostavenie výberovej komisie RZ Dolná Nitra rešpektuje a odráža podmienky nariadenia rady (ES) č. 1698/2005 a vykonávacie nariadenia Komisie (ES) č.1974/2006 – zástupcovia súkromného sektora vrátane občianskeho a neziskového musia byť zastúpení s min. 50 % všetkých rozhodujúcich hlasov a zástupcovia verejného sektora s max. 50 % všetkých rozhodujúcich hlasov a to počas celého obdobia implementácie stratégie.

Člen výberovej komisie MAS nesmie hodnotiť projekt, ktorý predkladá ako konečný prijímateľ – predkladateľ projektu v rámci implementácie stratégie (resp. je štatutárnym zástupcom, zamestnancom, členom riadiacich orgánov a pod. v organizačnej štruktúre predkladaného projektu, alebo sa zúčastnil na jeho vypracovaní ako konzultant, poradca alebo expert). V prípade zistenia takejto skutočnosti, musí byť člen výberovej komisie MAS nahradený iným členom.

Pre účely hodnotenia a výberu projektov konečného prijímateľa – predkladateľa projektu v rámci každej výzvy, MAS menuje vždy novú Výberovú komisiu MAS, ktorá sa môže skladať z rovnakých členov. Zostavenie výberovej komisie bude vyvážené a reprezentatívne, vždy s dôrazom na prítomnosť odborníkov z danej oblasti predkladania ŽoNFP. Členmi výberovej komisie budú aj experti mimo členov MAS.

Na zasadnutie výberovej komisie MAS musia byť pozvaní ako pozorovatelia zástupcovia RO, PPA a NSRV.

- **Popíšte opravné postupy pri výbere ŽoNFP (projektov) konečných prijímateľov – predkladateľov projektov a spôsoby eliminácie konfliktu záujmu.**

Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu môže vzniesť písomnú námietku voči vyradeniu ŽoNFP pri administratívnej kontrole vykonanej MAS do 5 -tich pracovných dní od doručenia oznámenia o vyradení ŽoNFP. Námietka sa podáva na MAS (RZ Dolná Nitra) a musí byť doručená preukázateľným spôsobom. Po prekročení uvedenej lehoty nebude MAS na vznesené námietky reagovať.

V prípade, ak na základe písomnej námietky voči vyradeniu ŽoNFP pri administratívnej kontrole vykonanej MAS, príp. vyradení ŽoNFP pri jej hodnotení, nepríde k zhode medzi MAS (RZ Dolná Nitra) a konečným prijímateľom – predkladateľom projektu, môže konečný prijímateľ – predkladateľ projektu požiadať o preskúmanie postupu MAS do 5 pracovných dní od doručenia oznámenia od MAS na ústredie PPA, Dobrovičová 12, 815 26 Bratislava. Žiadosť musí byť doručená preukázateľným spôsobom. Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu musí zároveň o tejto skutočnosti informovať MAS (RZ Dolná Nitra).

MAS (RZ Dolná Nitra) je povinná v rámci nastavenia postupov na výber projektov konečných prijímateľov – predkladateľov projektov umožniť predložiť žiadosť o preskúmanie postupu MAS pri administratívnej kontrole vykonanej MAS na PPA a to najneskôr v termíne, keď MAS odovzdáva Protokol o výbere projektov MAS na PPA na zaregistrovanie a vykonanie administratívnej kontroly.

Po doručení žiadosti o preskúmanie postupu MAS pri administratívnej kontrole vykonanej MAS, PPA preskúma postup MAS a v prípade ak bola ŽoNFP v rámci Výzvy na implementáciu stratégie vylúčená neoprávnené, bude MAS písomne vyzvaná k náprave (proces výberu a hodnotenia ŽoNFP sa musí uskutočniť znova). PPA bude na vznesené námietky reagovať do 7 pracovných dní od doručenia námietky.

Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu môže vzniesť písomnú námietku voči vyradeniu ŽoNFP pri administratívnej kontrole vykonanej PPA do 10-tich pracovných dní od doručenia oznámenia o nesplnení podmienok administratívnej kontroly.

Námietka sa podáva na ústredie PPA, Dobrovičová 12, 815 26 Bratislava a musí byť doručená preukázateľným spôsobom. Po prekročení uvedenej lehoty nebude PPA na vznesené námietky reagovať.

PPA je povinná informovať MAS (RZ Dolná Nitra) okrem uzavretia Zmluvy s konečným prijímateľom – predkladateľom projektu, aj o výške vyplatených finančných prostriedkov, o zmenách a dodatkoch k Zmluve s konečným prijímateľom – predkladateľom projektu, o vykonaní kontroly na mieste, prípadne zástupcu MAS (RZ Dolná Nitra) na takúto kontrolu prizvať.

5.5 Kontrola činnosti verejno-súkromného partnerstva (MAS)

- **Popíšte zabezpečenie kontroly činnosti zamestnancov, orgánov a účtovníctva verejno-súkromného partnerstva (MAS).**

Kontrola činnosti MAS bude prebiehať na základe monitorovacích a hodnotiacich kritérií stanovených MAS.

MAS, resp. konečný prijímateľ – predkladateľ projektu sa podpisom Rámcovej zmluvy, resp. Zmluvy zaväzuje, že umožní výkon kontroly a auditu zo strany oprávnených kontrolných zamestnancov v zmysle príslušných predpisov Európskeho Spoločenstva a predpisov SR a bude ako kontrolovaný subjekt pri výkone kontroly a auditu riadne plniť povinnosti, ktoré mu vyplývajú z uvedených predpisov. Najmä je povinný umožniť vykonanie kontroly a auditu použitia NFP a preukázať oprávnenosť vynaložených výdavkov a dodržanie podmienok poskytnutia NFP.

MAS, resp. konečný prijímateľ – predkladateľ projektu je povinný vytvoriť oprávneným kontrolným orgánom vykonávajúcim kontrolu a audit primerané podmienky na riadne a včasné vykonanie kontroly a poskytnúť im bezodkladne potrebnú súčinnosť. MAS, resp. konečný prijímateľ – predkladateľ projektu je povinný poskytovať požadované informácie, dokladovať svoju činnosť a umožniť vstup oprávneným kontrolným zamestnancom do objektov a na pozemky súvisiace s projektom za účelom kontroly plnenia podmienok Zmluvy.

Oprávnení zamestnanci orgánov kontroly majú počas trvania realizácie schváleného projektu nasledujúcich päť rokov od ukončenia roku, v ktorom bola poskytnutá posledná platba v zmysle uzatvorenej Rámcovej zmluvy, resp. Zmluvy, prístup ku všetkým originálom obchodných dokumentov MAS, resp. konečného prijímateľa – predkladateľa projektu, súvisiacich s výdavkami na realizáciu projektu a plnením povinností podľa Rámcovej zmluvy, resp. Zmluvy.

Oprávnení zamestnanci orgánov kontroly a auditu sú:

- poverení zamestnanci PPA, Ministerstva pôdohospodárstva SR, Ministerstva financií SR, Najvyššieho kontrolného úradu SR, príslušnej správy finančnej kontroly;
- zamestnanci poverení kontrolným orgánom na kontrolu čerpania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu SR v zmysle zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v zmysle zákona 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov;
- riadne splnomocnení zástupcovia Komisie a Audítorského dvora ES;
- osoby prizvané kontrolnými orgánmi uvedenými v písm. a) až c) v súlade s príslušnými predpismi.

Uchovávanie dokladov

MAS RZ Dolná Nitra je povinná uchovávať všetky podporné dokumenty, ktoré sa týkajú oprávnených výdavkov a kontrol projektov v rámci opatrenia 4.3 Chod Miestnej akčnej skupiny, ako aj opatrenia 4.2 Vykonávanie projektov spolupráce v zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Zároveň je MAS povinná uchovávať všetky dokumenty týkajúce sa výberu a hodnotenia projektov, výzvy, protokoly, zloženie výberových komisií, protokoly o administratívnej kontrole, o výbere projektov, ŽoNFP konečného prijímateľa – predkladateľa projektu aj s prílohami (kópie) nasledujúcich päť rokov od ukončenia roku, v ktorom bola poskytnutá posledná platba.

- **Popíšte postupy uskutočňovania kontrol projektov konečných prijímateľov – predkladateľov projektov.**
- **Uved'te spôsoby zverejňovania výsledkov Integrovannej stratégie rozvoja územia a vyhodnocovanie.**

5.6 Zapojenie žien, mladých ľudí, poľnohospodárov a marginalizovaných skupín obyvateľstva

- **Popíšte či dochádza a akým spôsobom k zapojeniu žien, mladých ľudí do 30 rokov a poľnohospodárov a marginalizovaných skupín do Integrovannej stratégie rozvoja územia, napr. ich zapojenie medzi členov, do orgánov verejno-súkromného partnerstva (MAS).**
- **Popíšte, či a akým spôsobom sú uvedené skupiny zvýhodnené v rámci výberových kritérií na hodnotenie projektov konečných prijímateľov – predkladateľov projektov.**

KAPITOLA 6: SÚLAD INTEGROVANEJ STRATÉGIE ROZVOJA ÚZEMIA S OSTATNÝMI RELEVANTNÝMI STRATEGICKÝMI DOKUMENTMI EURÓPSKEHO, NÁRODNÉHO, REGIONÁLNEHO A MIESTNEHO VÝZNAMU

- Uved'te, prepojenosť Integrovannej stratégie rozvoja územia s nasledovnými prioritami EÚ:
  - Horizontálne priority politík Európskej Únie (marginalizované Rómske komunity – zvýšiť zamestnanosť, úroveň vzdelania a kvalitu života, rovnosť príležitostí – pre všetkých, prevencia všetkých foriem diskriminácie, trvaloudržateľný rozvoj - environmentálny ekonomický a sociálny, trvalá udržateľnosť ekonomického rastu, informačná spoločnosť).
  - Horizontálne priority vidieckej politiky EÚ (rozvoj ľudského potenciálu – vzdelávanie, podnikanie, ženy, mládež, zvýšenie integrácie vidieka do informačnej spoločnosti, zlepšenie spravovania vidieka - prístup Leader).

Integrovaná stratégia rozvoja územia OZ Dolná Nitra je v súlade horizontálnymi prioritami politík Európskej Únie a s horizontálnymi prioritami vidieckej politiky EÚ.

A. Horizontálne priority politík Európskej Únie

Marginalizované Rómske komunity: cieľom je najmä zvýšiť zamestnanosť, úroveň vzdelania a kvalitu života týchto skupín. Podpory navrhované v rámci osi 3 užitočne prispievajú k mobilizácii a budovaniu kapacít miestnych aktérov. Okrem podpory z osi 3 ISRÚ bude realizovať projekty v tejto témy aj z iných zdrojov EÚ, príp. domácich zdrojov.

Rvnosť príležitostí: rovnosť príležitostí pre všetkých, prevencia všetkých foriem diskriminácie sú súčasťou kohéznej politiky Spoločenstva a PRV ju napĺňa predovšetkým opatreniami zameranými na tvorbu pracovných miest prostredníctvom diverzifikácie poľnohospodárskej činnosti alebo cestovného ruchu a na skvalitňovanie života na vidieku prostredníctvom zlepšenia infraštruktúry obcí. Investície v tejto oblasti sa snažia spomaliť vysídľovanie slovenského vidieka a vyrovnávať rozdiely medzi regiónmi formou zatraktívňovania vidieka jednak z pohľadu možnosti zamestnať sa, podnikania, bývania alebo rekreácie v zaostávajúcich regiónoch Slovenska. Princíp rovnosti príležitostí znamená potieranie diskriminácie na základe pohlavia, rasy, etnického pôvodu, náboženského

vyznania, viery, zdravotného postihnutia, veku, či sexuálnej orientácie. Program rozvoja vidieka SR zároveň podporuje rovnosť príležitostí pre každého jednotlivca, ktorý sa rozhodne uchádzať o podporu z programu a taktiež rovnosť uchádzať sa o podporu z ISRÚ v území.

Trvaloudržateľný rozvoj: predstavuje najmä zachovanie a obnovu prírodného bohatstva, kultúrneho rázu a ekologickej stability krajiny a zvýšenie environmentálneho povedomia občanov a ich zapojovanie sa do rozhodovacieho procesu. Tieto princípy sú obsiahnuté aj v ISRÚ.

Trvalá udržateľnosť ekonomického rastu: je chápaná ako dlhodobý účinok, jej zhodnotenie spočíva v posúdení efektívnosti vynaložených prostriedkov v rámci dlhšieho obdobia. Tento efekt bude možné zhodnotiť až po ukončení implementácie ISRÚ prostredníctvom vyhodnotenia monitorovacieho a hodnotiaceho rámca.

Informačná spoločnosť: je zameraná najmä na informatizáciu, podporu prepojenia a informovanosti v riešenom území. Tento princíp sa uplatní vo viacerých opatreniach ISRÚ (331 Odborné vzdelávanie informovanie hospodárskych subjektov v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje os 3).

B. Horizontálne priority vidieckej politiky EÚ

Rozvoj ľudského potenciálu: predovšetkým prostredníctvom celoživotného vzdelávania, podpory podnikania a budovania partnerstiev. Tento princíp bol uplatňovaný pri tvorbe ISRÚ a bude zohľadnený aj pri jej implementácii.

Zvýšenie integrácie vidieka do informačnej spoločnosti: zaostané vidiecke oblasti majú problémy aj vo využívaní možností súčasnej informačnej spoločnosti. K rešpektovaniu tohto princípu prispeje ISRÚ prostredníctvom priority celoživotné vzdelávanie.

Zlepšenie spravovania vidieka: prístup Leader prináša zmenu prístupu k rozvoju vidieka, a to od sektorovej podpory k vertikálnej integrovanej. V podmienkach územia, kde potenciál pracovnej sily ponúka široké možnosti pre rozvoj vidieka, je práve prístup Leader vhodným nástrojom pre naštartovanie pozitívnych zmien systémom zdola-nahor.

Vysvetlivky

---

¹ V prípade ak členom verejno-súkromného partnerstva (MAS) je obec s počtom obyvateľov nad 20 000, jej počet obyvateľov sa do celkového počtu obyvateľov verejno-súkromného partnerstva (MAS) nezapočítava. Údaje budú prevzaté zo Závaznej osnovy Integrovannej stratégie rozvoja územia, Prílohy č.1 Socio-ekonomická charakteristika, tab. č.6.: Zoznam obcí v pôsobnosti verejno-súkromného partnerstva (MAS) a počet obyvateľov.